

eclass4U

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Notes Just For You

magic notes

Be the Student of the year

ΔΕΟ10- ΔΙΚΑΙΟ

ΤΟΜΟΣ Α΄

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1) Ποιες είναι οι βασικές πηγές δικαίου και ποια είναι η ιεραρχική κατάταξη των Γραπτών και Απρόσωπων Κανόνων Δικαίου;

Ξεκινώντας από τους πιο ισχυρούς για να καταλήξουμε στους λιγότερο ισχυρούς:

1. Ευρωπαϊκό Κοινοτικό Δίκαιο (αμφισβητείται η υπεροχή του έναντι του Συντάγματος). Κατά άλλους υπερισχύει του Συντάγματος δυνάμει του άρθρου 28 του Συντάγματος και κατ' άλλους υπερισχύει το Σύνταγμα του Κράτους.
2. Σύνταγμα (θεμελιώδης νόμος του Κράτους), Ψηφίσματα (προέρχονται από Συνελεύσεις ή Βουλές που έχουν αρμοδιότητα κατάρτισης να καταρτίσουν νέο Σύνταγμα ή να αναθεωρήσουν το υπάρχον και Συντακτικές Πράξεις (εκδίδονται από την εκτελεστική λειτουργία σε εξαιρετικές περιπτώσεις όταν δεν υφίσταται αντιπροσωπεία του λαού π.χ μετά τη δικτατορία). Τα Ψηφίσματα και οι Συντακτικές Πράξεις έχουν περιορισμένη χρονική ισχύ σε σχέση με το Σύνταγμα εκτός εάν το νέο Σύνταγμα προβλέπει τη διατήρηση της ισχύος τους.
3. Γενικά παραδεδομένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου και κανόνες που έχουν θεσπισθεί με διεθνείς συμβάσεις οι οποίες κυρώθηκαν με νόμο κατά το άρθρο 28 του Συντάγματος. Εδώ

νοούνται τα γενικά διεθνή έθιμα και οι γενικές αρχές του δικαίου που είναι αναγνωρισμένες από τα κράτη.

4. Νόμοι και πράξεις νομοθετικού περιεχομένου. Οι δεύτερες εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μετά από πρόταση Υπουργικού Συμβουλίου σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης Συλλογικές Συμβάσεις Εργασίας

5. Διατάγματα που εκδίδονται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού. Διακρίνονται σε: α) εκτελεστικά που είναι αναγκαία για την τήρηση των νόμων, β) κανονιστικά που εκδίδονται μετά από νομοθετική εξουσιοδότηση και μέσα στα όριά της και γ) οργανωτικά που ρυθμίζουν την εσωτερική διάρθρωση και λειτουργία του κράτους.

6. Υπουργικές, νομαρχιακές, αστυνομικές κτλ αποφάσεις που εκδίδονται για ειδικότερα θέματα τοπικού, τεχνικού ή λεπτομερειακού χαρακτήρα.

2) Τι σημαίνει κράτος δικαίου;

Κράτος Δικαίου (ταυτίζεται με το Συνταγματικό κράτος και βρίσκεται στον αντίποδα του «αστυνομικού» δηλ. του αυταρχικού κράτους): Η κατοχύρωση του κράτους Δικαίου δεν είναι εφικτή χωρίς την αντίστοιχη κατοχύρωση των δικαιωμάτων των πολιτών, χωρίς την διασφάλιση της δικαστικής προστασίας τους, χωρίς το δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας των νόμων (οι νόμοι δηλ. δεν πρέπει να είναι αντίθετοι με το Σύνταγμα), χωρίς την διάκριση των λειτουργιών και χωρίς την αρχή της νομιμότητας της διοίκησης (δηλ. όλα τα όργανα του κράτους πρέπει να σέβονται και να εφαρμόζουν το Σύνταγμα).

α) Κατοχύρωση δικαιωμάτων

β) Διάκριση εξουσιών (26 Σ)

γ) Αυστηρός χαρακτήρας Συντάγματος (110 Σ)

δ) Δικαστικός έλεγχος συνταγματικότητας νόμων (93 § 4 και 100 Σ)

ε) Δικαστικός έλεγχος νομιμότητας διοικητικών πράξεων, κατοχύρωση της αίτησης ακύρωσης (94 και 95 Σ.)

στ) Δικαίωμα δικαστικής προστασίας και εγγυήσεις ανεξαρτησίας δικαστών, ιδίως ισοβιότητα

ζ) Μονιμότητα και λοιπές θεσμικές εγγυήσεις των δημοσίων υπαλλήλων.

3) ΨΗΦΟΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΗ ΔΥΣΠΙΣΤΙΑΣ

Το Σύνταγμα και ο Κανονισμός της Βουλής αποτυπώνουν το πλαίσιο της πρότασης εμπιστοσύνης. Πρόκειται για ένα πλαίσιο ξεκάθαρο στο οποίο δε χωρούν παρερμηνείες. Το άρθρο 84 του Συντάγματος διατυπώνει την κοινοβουλευτική αρχή σύμφωνα με την οποία η κυβέρνηση οφείλει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής, εξαρτάται από την εμπιστοσύνη της Βουλής. Μόνο σε αυτήν την περίπτωση αναλαμβάνει και ασκεί νομίμως τα καθήκοντά της, εφόσον έχει λάβει ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο η Βουλή με απόφασή της μπορεί να αποσύρει την εμπιστοσύνη της από την Κυβέρνηση ή από κάποιο μέλος της. Η πρόταση εμπιστοσύνης γίνεται δεκτή με την πλειοψηφία των παρόντων, η οποία δεν μπορεί να είναι κατώτερη από τα 2/5 του συνόλου των βουλευτών, δεν μπορεί να είναι κατώτερη από 120 θετικές ψήφους. Η αντιπολίτευση από τη δική της πλευρά μπορεί να υποβάλει πρόταση δυσπιστίας, η οποία αποτελεί το ισχυρότερο κοινοβουλευτικό μέσο ελέγχου που έχει στα χέρια της. Βέβαια, όσον αφορά την πρόταση δυσπιστίας τίθεται ένας χρονικός περιορισμός στη θεσμική δυνατότητα της αντιπολίτευσης ώστε να αποτραπεί τυχόν κατάχρησή της και παρακώλυση του κυβερνητικού έργου. Η πρόταση δυσπιστίας για να γίνει δεκτή απαιτείται να συγκεντρώνει την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών, δηλαδή τουλάχιστον 151 βουλευτές. Οι συγκεκριμένες διατάξεις είναι φανερό ότι συνεχονται άμεσα με τη βάση και τη μορφή του πολιτεύματος ως κοινοβουλευτικού και για αυτόν το λόγο δεν υπόκειται σε αναθεώρηση σύμφωνα με το άρθρο 110 παρ. 1 του Συντάγματος.

4) Ποιος είναι ο ρόλος του ΠτΔ στη νομοπαραγωγική διαδικασία;;; πότε του επιτρέπεται να νομοθετεί- υπό ποιες συνθήκες και από πού λαμβάνει την απαραίτητη νομιμοποίηση;

Πρόεδρος της Δημοκρατίας

εκδίδει και δημοσιεύει τους νόμους που έχουν ψηφιστεί από τη Βουλή. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με την έκδοση βεβαιώνει ότι ο νόμος ψηφίσθηκε από τη Βουλή κατά τη συνταγματικά προβλεπόμενη διαδικασία και πιστοποιεί τη γνησιότητα του κειμένου που φέρει την υπογραφή του και την προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού, καθώς επίσης και τη μεγάλη του Κράτους σφραγίδα, που θέτει και υπογράφει, ως σφραγιδοφύλακας, ο Υπουργός Δικαιοσύνης.

Ο ΠτΔ δικαιούται να αναπέμψει στη Βουλή ψηφισμένο από αυτήν σχέδιο ή πρόταση νόμου για λόγους που σχετίζονται, κατά την ορθότερη άποψη, με την τυπική αντισυνταγματικότητα του νόμου, την μη ψήφισή του δηλ. με τη διαδικασία που προβλέπει το Σύνταγμα. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί να αναπέμψει στη Βουλή ψηφισμένο νομοσχέδιο ή πρόταση νόμου μέσα σε ένα μήνα από την ψήφισή του. Τότε αυτό επανεισάγεται στην Ολομέλεια της Βουλής.

Μετά την αναπομπή το σχέδιο ή η πρόταση νόμου, προκειμένου να εκδοθεί, πρέπει να επιψηφισθεί από την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών. Μετά από αυτό, ο Πρόεδρος είναι υποχρεωμένος να εκδώσει και να δημοσιεύσει τον ψηφισμένο νόμο μέσα δέκα ημέρες από την επιψήφισή του αυτή. Πρόκειται δηλαδή για αναβλητική αρνησικυρία (βέτο). Η αρμοδιότητα αυτή δεν έχει ποτέ ασκηθεί από κανέναν Πρόεδρο της Δημοκρατίας από το 1975 και μετά.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σύμφωνα με το άρθρο 44 παρ. 1, σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης μπορεί να εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται

στην Βουλή μέσα σε σαράντα μέρες από την έκδοσή τους ή από την σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο.

Εάν δεν υποβληθούν μέσα σ' αυτές τις προθεσμίες ή εάν δεν εγκριθούν από την Βουλή μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή τους, παύουν να ισχύουν. Άρα σύμφωνα με τα δεδομένα του πρακτικού δεν δικαιολογείται στην περίπτωση μας η έκδοση πράξης νομοθετικού περιεχομένου κατά το αρ.44.

«Αφότου αρχίσουν να ισχύουν τα μέτρα των προηγούμενων παραγράφων ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ύστερα από πρόταση της Κυβέρνησης, μπορεί να εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιεχομένου, για να αντιμετωπιστούν επείγουσες ανάγκες ή για να αποκατασταθεί ταχύτερα η λειτουργία των συνταγματικών θεσμών. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται για κύρωση στη Βουλή μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από τη σύγκλησή της σε σύνοδο και παύουν να ισχύουν στο εξής, αν δεν υποβληθούν στη Βουλή μέσα στις παραπάνω προθεσμίες ή δεν εγκριθούν από αυτή μέσα σε δεκαπέντε μέρες αφότου υποβλήθηκαν.» Συνεπώς, για την παραγωγή των νομικών αυτών πράξεων δεν ακολουθείται η «κανονική» νομοθετική διαδικασία¹, η ψήφιση δηλαδή του (τυπικού) νόμου από τη Βουλή και η έκδοση και δημοσίευσή του² από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Αντιθέτως, στην περίπτωση αυτή η παραγωγή του δικαίου γίνεται κατ' εξαίρεση από το σύνθετο όργανο που αποτελείται από το Υπουργικό Συμβούλιο (το οποίο είναι και το αποκλειστικώς πολιτικά υπεύθυνο³) και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας: οι πράξεις του οργάνου αυτού, οι π.ν.π., έχουν την ίδια ισχύ με τον τυπικό νόμο⁴. Ωστόσο, η Βουλή καλείται να κυρώσει, με τυπικό πλέον νόμο⁵, την π.ν.π. εντός σαράντα ημερών από την έκδοσή της (ή από τη σύγκληση της Βουλής σε σύνοδο, αν δε βρίσκεται ήδη⁶). Εάν η π.ν.π. δεν υποβληθεί στη Βουλή για κύρωση ή δεν εγκριθεί από αυτή μέσα σε τρεις μήνες από την υποβολή της, παύει να ισχύει για το μέλλον (χωρίς δηλαδή ν' ανατρέπονται οι ως το σημείο εκείνο συνέπειές της⁷). Ο κυρωτικός νόμος της π.ν.π. μπορεί να μεταβάλει ελεύθερα το περιεχόμενό της, περιορίζοντας ή επεκτείνοντάς το

5) Ποιες είναι οι προϋποθέσεις κήρυξης δημοψηφίσματος σύμφωνα με το ελληνικό Σύνταγμα και το ισχύον δίκαιο;

Το ισχύον στην ελληνική έννομη τάξη Σύνταγμα και συγκεκριμένα η διάταξη του άρθρου 44 παρ.2 αναγνωρίζει δυο είδη δημοψηφίσματος: το δημοψήφισμα για κρίσιμα εθνικά θέματα και το δημοψήφισμα για ψηφισμένα νομοσχέδια. Αναφορικά με το τελευταίο ισχύουν τα εξής:

- ✿ Δημοψήφισμα για νομοσχέδιο, που έχει ήδη ψηφισθεί μπορεί να προκηρυχθεί για κάθε ζήτημα, εκτός των δημοσιονομικών, που αποτελεί κατά την κρίση της Βουλής - και μόνο αυτής, διότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν έχει λόγο επί τούτου - κρίσιμο κοινωνικό ζήτημα. Την πρωτοβουλία για τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος αυτού την έχει η Βουλή, συγκεκριμένα προτείνεται από τουλάχιστον 120 βουλευτές. Για να γίνει δεκτή η πρόταση διεξαγωγής δημοψηφίσματος, απαιτείται η θετική ψήφος 180 τουλάχιστον

βουλευτών. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι αρμόδιος για την προκήρυξη του δημοψηφίσματος και το σχετικό προεδρικό διάταγμα προσυπογράφεται από τον Πρόεδρο της Βουλής. Δεν επιτρέπεται η υποβολή περισσότερων από δυο προτάσεων περί διεξαγωγής δημοψηφίσματος για ψηφισμένο νομοσχέδιο κατά τη διάρκεια της ίδιας βουλευτικής περιόδου. Η απόφαση επί του δημοψηφίσματος είναι δεσμευτική. Σε περίπτωση απόρριψής του, αναστέλλεται η διαδικασία ολοκλήρωσης έκδοσης του νόμου. Το άρθρο 44 παρ. 2 του Συντάγματος που αναφέρεται στην προκήρυξη δημοψηφίσματος ορίζει ότι «Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προκηρύσσει με διάταγμα δημοψήφισμα για κρίσιμα εθνικά θέματα, ύστερα από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του όλου αριθμού των βουλευτών, που λαμβάνεται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.

Άρθρο 44: 1. Σε έκτακτες περιπτώσεις εξαιρετικά επείγουσας και απρόβλεπτης ανάγκης ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας μπορεί, ύστερα από πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου, να εκδίδει πράξεις νομοθετικού περιεχομένου. Οι πράξεις αυτές υποβάλλονται στη Βουλή για κύρωση, μέσα σε σαράντα ημέρες από την έκδοσή τους

2. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας προκηρύσσει με διάταγμα δημοψήφισμα **για κρίσιμα εθνικά θέματα**, ύστερα από απόφαση της απόλυτης πλειοψηφίας του όλου αριθμού των βουλευτών, που λαμβάνεται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου.

✿ Δημοψήφισμα προκηρύσσεται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας με διάταγμα και **για ψηφισμένα νομοσχέδια που ρυθμίζουν σοβαρό κοινωνικό ζήτημα**, εκτός από τα δημοσιονομικά, εφόσον αυτό αποφασιστεί από τα τρία πέμπτα του συνόλου των βουλευτών, ύστερα από πρόταση των δύο πέμπτων του συνόλου και όπως ορίζουν ο Κανονισμός της Βουλής και νόμος για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής. Δεν εισάγονται κατά την ίδια περίοδο της Βουλής περισσότερες από δύο προτάσεις δημοψηφίσματος για νομοσχέδιο. Αν νομοσχέδιο υπερψηφιστεί, η προθεσμία του άρθρου 42 παράγραφος 1 αρχίζει από τη διεξαγωγή του δημοψηφίσματος.

6) Ποια η έννοια και η σημασία της κοινοβουλευτικής αρχής στην ελληνική έννομη τάξη;

Κοινοβουλευτική αρχή είναι ο κανόνας σύμφωνα με τον οποίο η Κυβέρνηση που διορίζεται από τον αρχηγό του κράτους και ασκεί την εκτελεστική εξουσία εξαρτάται από την εμπιστοσύνη της Βουλής. Τρεις εκφάνσεις 1. Η πρώτη υποχρεωτική ψήφος εμπιστοσύνης της Βουλής προς την Κυβέρνηση i. Λογικά πρώτη – ii. χρονικά έπεται του διορισμού Πρωθυπουργού 2. Αρχή δεδηλωμένης (διορισμός Πρωθυπουργού) 3. Μετέπειτα πρόταση εμπιστοσύνης ή δυσπιστίας.

1η έκφανση της κοινοβουλευτικής αρχής: ΨΗΦΟΣ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗΣ → υποχρεωτικά μια φορά για κάθε Κυβέρνηση -Άρθρο 84 παρ.1Σ 15 ημέρες από την ορκωμοσία του Πρωθυπουργού ,η Κυβέρνηση υποχρεούται να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης είτε μετά από γενικές βουλευτικές εκλογές είτε εντός της βουλευτικής περιόδου, μετά τον σχηματισμό νέας Κυβέρνησης –ή εάν αποχωρήσει ο Πρωθυπουργός, πάλι κατά τη διάρκεια της ίδιας βουλευτικής περιόδου.

2η έκφανση της κοινοβουλευτικής αρχής: Άρθρο 84: (Εμπιστοσύνη της Βουλής). Η Κυβέρνηση οφείλει να έχει την εμπιστοσύνη της Βουλής. Μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την ορκωμοσία του Πρωθυπουργού, η Κυβέρνηση υποχρεούται να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης της Βουλής και μπορεί να τη ζητεί και οποτεδήποτε άλλοτε. Η Βουλή, αν έχουν διακοπεί οι εργασίες της κατά το σχηματισμό της Κυβέρνησης, καλείται μέσα σε δεκαπέντε ημέρες να αποφανθεί για την πρόταση εμπιστοσύνης. Πρόταση εμπιστοσύνης δεν μπορεί να γίνει δεκτή, αν δεν εγκριθεί από την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών, η οποία όμως δεν επιτρέπεται να είναι κατώτερη από τα δύο πέμπτα του όλου αριθμού των βουλευτών. Πρόταση δυσπιστίας γίνεται δεκτή, μόνο αν εγκριθεί από την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών.

3η έκφανση της κοινοβουλευτικής αρχής: •Ο Πρωθυπουργός μπορεί να ζητήσει ψήφο εμπιστοσύνης οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου (δυναμική ψήφος εμπιστοσύνης). Η πρόταση γίνεται δεκτή με την απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων βουλευτών, η οποία δεν επιτρέπεται να είναι κατώτερη των δύο πέμπτων, δηλ. 120 βουλευτών.

7) Τι γνωρίζετε για την έννοια της αντισυνταγματικότητας του νόμου;

Η αντισυνταγματικότητα του νόμου διακρίνεται στην τυπική και στην ουσιαστική. Η **τυπική αντισυνταγματικότητα** ελέγχεται με κριτήριο την τήρηση των διαδικαστικών διατάξεων που περιέχονται στο Σύνταγμα και αφορούν τη θέσπιση υποδεέστερων του Συντάγματος κανόνων δικαίου. Η εν λόγω αντισυνταγματικότητα διακρίνεται περαιτέρω στην εσωτερική και την εξωτερική. Η εσωτερική τυπική αντισυνταγματικότητα αναφέρεται στην τήρηση των συνταγματικών κανόνων που διέπουν την κοινοβουλευτική διαδικασία κατάθεσης, επεξεργασίας, συζήτησης και ψήφισης νόμων. Εντοπίζεται η αντισυνταγματικότητα αυτή στις εσωτερικές διαδικασίες της Βουλής στην οποία ανήκει και ο έλεγχος τήρησής της. Η εξωτερική τυπική αντισυνταγματικότητα αναφέρεται στην υπόσταση του νόμου, την έκδοσή του δηλ. και τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η τήρηση της διαδικασίας αυτής ελέγχεται από τα δικαστήρια. Η **ουσιαστική αντισυνταγματικότητα** αναφέρεται στο περιεχόμενο των νομοθετικών διατάξεων, το οποίο δεν πρέπει να είναι αντίθετο προς τις ουσιαστικές διατάξεις του Συντάγματος. Εάν αυτό συμβαίνει, τότε αυτές χαρακτηρίζονται αντισυνταγματικές. Ο έλεγχος της αντισυνταγματικότητας των νόμων μπορεί να γίνει σε δύο φάσεις. Είτε πριν από τη δημοσίευσή και τη θέση ισχύ του νόμου (προληπτικός έλεγχος) είτε μετά τη θέση σε ισχύ του νόμου (κατασταλτικός έλεγχος).

8) Τι γνωρίζετε για την Αναθεωρητική Διαδικασία;

Για τη διαδικασία της αναθεώρησης προβλέπεται από το ίδιο το Σύνταγμα ως αποκλειστικά αρμόδιο όργανο η Βουλή, χωρίς τη σύμπραξη ούτε του Προέδρου της Δημοκρατίας, ούτε της Κυβέρνησης. Η διαδικασία διακρίνεται σε δύο φάσεις:

- * **Η πρώτη φάση της αναθεώρησης** αρχίζει με τη διαπίστωση της ανάγκης της αναθεώρησης. Η διαπίστωση γίνεται με απόφαση της Βουλής μετά από πρόταση **πενήντα τουλάχιστον Βουλευτών** και με πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των Βουλευτών **(180)**. Η πρόταση πρέπει να ψηφιστεί δύο φορές και οι ψηφοφορίες πρέπει να απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον ένα μήνα. Η Βουλή με απλή πλειοψηφία **(50% +1 στους παρόντες βουλευτές)** καθορίζει την προθεσμία για την υποβολή της έκθεσης της επιτροπής. Προβλέπεται, όταν το έργο της επιτροπής ολοκληρωθεί, η έκθεση κατατίθεται στην Ολομέλεια και οι προτάσεις εγγράφονται σε ειδική ημερήσια διάταξη, προκειμένου να συζητηθεί η ανάγκη αναθεώρησης και οι αναθεωρητέες διατάξεις. Η απόφαση της Βουλής που διαπιστώνει την ανάγκη αναθεώρησης του Συντάγματος και η οποία καθορίζει ειδικά τις αναθεωρητέες διατάξεις λαμβάνεται με δύο ονομαστικές ψηφοφορίες «που απέχουν μεταξύ τους τουλάχιστον ένα μήνα και με πλειοψηφία των **τριών πέμπτων του όλου αριθμού των βουλευτών (180)**».

* **Η δεύτερη φάση της αναθεώρησης** → Αν η Βουλή με την παρούσα σύνθεσή της αποφασίσει, ο πρόεδρος της επόμενης Βουλής στην αρχή της πρώτης συνόδου συνιστά Επιτροπή Αναθεώρησης του Συντάγματος, προκειμένου να επεξεργαστεί το περιεχόμενο των αναθεωρητέων διατάξεων όπως αυτές είχαν καθοριστεί στην αμέσως προηγούμενη φάση της διαδικασίας. Αυτή τη φορά η απόφαση της Βουλής για τις αναθεωρητέες διατάξεις προβλέπεται να ληφθεί με μία και μόνη ονομαστική ψηφοφορία «με την απόλυτη πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών της» (άρθρο 110 §3). Όμως η παράγραφος 4 του ίδιου άρθρου προβλέπει: «Αν η πρόταση για αναθεώρηση του Συντάγματος έλαβε την πλειοψηφία του όλου αριθμού των βουλευτών, όχι όμως και την πλειοψηφία των τριών πέμπτων, σύμφωνα με την παράγραφο 2, η επόμενη Βουλή κατά την πρώτη σύνοδό της μπορεί να αποφασίσει σχετικά με τις αναθεωρητέες διατάξεις με την πλειοψηφία των τριών πέμπτων του όλου αριθμού των μελών της». Αυτό σημαίνει ουσιαστικά ότι, για τις διατάξεις που είχαν χαρακτηριστεί **αναθεωρητέες με 180 ψήφους στην προηγούμενη Βουλή**, η αναθεώρηση στην επόμενη Βουλή μπορεί να γίνει **με πλειοψηφία 151 ψήφων**, αλλά και το αντίστροφο: **αν στην πρώτη Βουλή η πλειοψηφία ήταν απόλυτη**, στην επόμενη χρειάζεται αυξημένη – **τουλάχιστον 180**. Στη δεύτερη κοινοβουλευτική περίοδο, πάντως, δεν είναι δυνατόν να «προστεθούν» αναθεωρητέες διατάξεις. Η μόνη δυνατότητα που θα υπάρχει είναι να απορριφθούν κάποια ή κάποιες από εκείνες τις διατάξεις οι οποίες είχαν προσδιοριστεί στην αρχική περίοδο.

9) Τι γνωρίζετε για την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών;

Τόσο το Σύνταγμα όσο και ο συνταγματικός νομοθέτης δέχονται τη θεωρία της αδιαίρετης εξουσίας, η οποία συγκεκριμενοποιείται σε επίπεδα δράσης σε τρεις λειτουργίες: τη **νομοθετική, την εκτελεστική και τη δικαστική**. Η τριπλή αυτή εκδήλωση της κρατικής εξουσίας χαρακτηρίζεται ως διάκριση των λειτουργιών.

Καθεμία από τις λειτουργίες έχει ανατεθεί σε χωριστή ομάδα οργάνων.

Η νομοθετική λειτουργία ασκείται από τη Βουλή και τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας,

η εκτελεστική από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση και

η δικαστική από τα δικαστήρια.

Η διάκριση των λειτουργιών είναι προϋπόθεση για την προστασία της πολιτικής και ατομικής ελευθερίας

Σήμερα, καθιερώνεται η **διασταύρωση των λειτουργιών** μεταξύ των διαφόρων οργάνων, η οποία είναι απαραίτητη για τον συντονισμό των ενεργειών της κρατικής εξουσίας. Δεν καθιερώνεται, όμως, η **σύγχυση των λειτουργιών**, κατά την οποία οποιαδήποτε λειτουργία είναι δυνατό να ανατίθεται σε οποιοδήποτε όργανο, σύστημα που θα οδηγούσε στην καταπάτηση της πολιτικής ελευθερίας.

Την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών τη διακρίνουμε από τη σύγχυση των λειτουργιών, μια κατάσταση στην οποία ένα όργανο του κράτους συγκεντρώνει στο πρόσωπο του το σύνολο των λειτουργιών, όπως για παράδειγμα συνέβαινε με τον απόλυτο μονάρχη. Περαιτέρω, την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών τη διακρίνουμε στην τυπική ή οργανική και στην ουσιαστική ή λειτουργική. Η τυπική ή οργανική διάκριση των λειτουργιών εστιάζει στη φύση του οργάνου που την ασκεί προκειμένου να διαγνώσει τη φύση μιας αρμοδιότητάς του. Για παράδειγμα, κατά την διάκριση αυτή, κάθε αρμοδιότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας θα έπρεπε να θεωρείται αποκλειστικά νομοθετική ή εκτελεστική, ενώ όπως είδαμε, ο ίδιος διαθέτει επιπλέον δικαστικές και ρυθμιστικές αρμοδιότητες. Η δεύτερη κατηγορία, αυτή που αναφέρεται στην ουσιαστική ή λειτουργική διάκριση των εξουσιών, δεν εστιάζει στη φύση του οργάνου αλλά στην ίδια τη φύση της αρμοδιότητας που αυτό επιτελεί.

Σελίδα 9 από 67

Επιμέλεια ύλης: Βίκυ Βάρδα vicky.eclass4U@gmail.com

ΤΟΜΟΣ Α1/ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

10) Ποιες είναι οι βασικές διακρίσεις του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης διακρίνεται σε: 1. **Πρωτογενές** στο οποίο εντάσσονται οι ιδρυτικές συνθήκες και όσες τις τροποποιούν, συνθήκες προσχώρησης, τα παραρτήματα, πρωτόκολλα και δηλώσεις που συνοδεύουν τις συνθήκες, το έθιμο και οι γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου που έχουν συνταγματική ποιότητα. 2. **Παράγωγο** το οποίο θεσμοθετείται σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο πρωτογενές δίκαιο διαδικασία από τα όργανα της Ένωσης. Σε αυτό εντάσσονται οι κανονισμοί, οδηγίες, αποφάσεις, αποφάσεις-πλαίσιο, συστάσεις, γνώμες, διεθνείς συμβάσεις και διεθνείς συμφωνίες.

11) Ποιες είναι οι σημαντικότερες μορφές – πηγές δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης;

Μορφές δικαίου της ΕΕ. Θεμέλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το κράτος δικαίου. Αυτό σημαίνει ότι κάθε ενέργεια της ΕΕ στηρίζεται στις Συνθήκες που έχουν εγκριθεί δημοκρατικά από τα κράτη μέλη της. Η νομοθεσία της ΕΕ βοηθά στην επίτευξη των στόχων των Συνθηκών της ΕΕ και στην υλοποίηση των πολιτικών της. Υπάρχουν δύο κύρια είδη δικαίου της ΕΕ – πρωτογενές και παράγωγο.

Είδη νομικών πράξεων της ΕΕ

Συνθήκες της ΕΕ. Οι Συνθήκες προσδιορίζουν τους στόχους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους κανόνες των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, τον τρόπο λήψης των αποφάσεων και τη σχέση ανάμεσα στην ΕΕ και τα κράτη μέλη της. Οι Συνθήκες της ΕΕ τροποποιούνται ενίοτε για να αναμορφώνονται τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και για να παρέχονται σε αυτήν νέοι τομείς αρμοδιότητας. Τροποποιούνται επίσης και όταν προσχωρούν νέα κράτη μέλη στην ΕΕ.

Οι Συνθήκες αποτελούν αντικείμενο διαπραγματεύσεων και συμφωνίας μεταξύ όλων των κρατών μελών της ΕΕ και στη συνέχεια επικυρώνονται από τα εθνικά τους κοινοβούλια, ενίοτε μετά από δημοψήφισμα.

Κανονισμοί. Οι κανονισμοί είναι νομοθετικές πράξεις που ισχύουν αυτόματα και ομοιόμορφα σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ αμέσως μόλις τεθούν σε ισχύ, χωρίς να χρειάζεται να μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο. Είναι δεσμευτικοί ως προς όλα τα μέρη τους για όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ.

Οδηγίες. Οι οδηγίες απαιτούν από τις χώρες της ΕΕ να επιτύχουν ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα, αλλά τις αφήνουν ελεύθερες να επιλέξουν τον τρόπο επίτευξης του αποτελέσματος αυτού. Οι χώρες της ΕΕ πρέπει να λαμβάνουν μέτρα ώστε να ενσωματώνουν (μεταφέρουν) τις οδηγίες στο εθνικό τους δίκαιο προκειμένου να επιτύχουν τους στόχους που αυτές ορίζουν. Οι εθνικές αρχές οφείλουν να κοινοποιούν τα μέτρα αυτά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η μεταφορά στο εθνικό δίκαιο πρέπει να γίνεται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται κατά την έκδοση της οδηγίας (κατά κανόνα εντός 2 ετών). Όταν ένα κράτος μέλος δεν συμμορφώνεται, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να κινηθεί διαδικασία επί παραβάσει.

Αποφάσεις. Οι αποφάσεις είναι δεσμευτικές νομικές πράξεις που ισχύουν για 1 ή περισσότερες χώρες της ΕΕ, επιχειρήσεις ή ιδιώτες. Το ενδιαφερόμενο μέρος πρέπει να λάβει σχετική κοινοποίηση

με την οποία τίθεται σε ισχύ η απόφαση. Οι αποφάσεις δεν χρειάζεται να μεταφερθούν στο εθνικό δίκαιο.

Συστάσεις. Με τις συστάσεις, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ γνωστοποιούν τις απόψεις τους και προτείνουν μια γραμμή δράσης χωρίς όμως να επιβάλλουν νομική υποχρέωση στους αποδέκτες της σύστασης. Οι συστάσεις δεν έχουν δεσμευτική ισχύ.

Γνώμες. Η «γνώμη» είναι ένα εργαλείο που επιτρέπει στα θεσμικά όργανα της ΕΕ να διατυπώνουν την άποψή τους, χωρίς να επιβάλλουν νομικές υποχρεώσεις σχετικά με το αντικείμενο της γνωμοδότησης. Οι γνώμες δεν έχουν δεσμευτική ισχύ.

12) Ποια είναι τα κεντρικά Ευρωπαϊκά Θεσμικά Όργανα της Ε.Ε;

Ευρωπαϊκά θεσμικά Όργανα

A. Επιτροπή

1. Συγκρότηση

- Η Επιτροπή αποτελεί το ανεξάρτητο τεχνοκρατικό όργανο της Ένωσης. Είναι το κατεξοχήν κοινοτικό όργανο που εκπροσωπεί, προστατεύει και προάγει τα κοινοτικά συμφέροντα και επιδιώκει την πραγμάτωση των κοινοτικών στόχων χωρίς να λαμβάνει υπόψη τα κατ'ιδίαν συμφέροντα και τις κατ'ιδίαν επιδιώξεις των εθνικών κυβερνήσεων των κρατών μελών.
- Τα μέλη της επιλέγονται, όπως αναφέρεται στο άρθρο 213 ΣΕΚ, «βάσει των γενικών τους προσόντων και παρέχουν κάθε εγγύηση ανεξαρτησίας».
- Οι Επίτροποι δεν ενεργούν ως εκπρόσωποι των κρατών που τους υπέδειξαν, ούτε υπερασπίζονται τα εθνικά τους συμφέροντα. Ενεργούν ως κοινοτικοί λειτουργοί και η θητεία τους διαρκεί 5 έτη.
- Η ιδιότητα του Επιτρόπου είναι ασυμβίβαστη με κάθε άλλη επαγγελματική δραστηριότητα, έστω και μη αμοιβόμενη
- Η Επιτροπή (στην σημερινή της μορφή) απαρτίζεται από έναν υπήκοο από κάθε κράτος μέλος, βάσει της αρχής της ισότητας. Εντούτοις από το 2014 η Επιτροπή θα «αποεθνοικοποιηθεί» και τα μέλη της θα μειωθούν σε 18, στην λογική της μείωσης του κατακερματισμού των χαρτοφυλακίων και της αύξησης της αποτελεσματικότητας.
- Η Επιτροπή αποτελείται από τμήματα και υπηρεσίες. Τα τμήματα είναι γνωστά ως «Γενικές Διευθύνσεις» και η κάθε μία διαχειρίζεται συγκεκριμένες πολιτικές. Επίσης η Επιτροπή διαρθρώνεται από διάφορες διοικητικές υπηρεσίες.

Ανάδειξη των μελών της Επιτροπής

- Ο διορισμός της Επιτροπής διενεργείται σε δύο στάδια. Αρχικά διορίζεται ο Πρόεδρος της και κατόπιν διορίζονται τα μέλη της.
- Διορισμός του Προέδρου . Αρχικά επιλέγεται ο Πρόεδρος κατόπιν αποφάσεως του Συμβουλίου, σε επίπεδο αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων με ειδική πλειοψηφία. Ο διορισμός εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

- Διορισμός των Επιτρόπων .Οι επίτροποι διορίζονται από το Συμβούλιο κατόπιν κοινής συμφωνίας με τον Πρόεδρο Ο διορισμός εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η παύση του Προέδρου της Επιτροπής είναι δυνατή με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ των μελών της είτε με απόφαση του Δικαστηρίου, είτε μετά από αίτημα του Προέδρου και έγκριση του σώματος των Επιτρόπων. Τέλος η Επιτροπή μπορεί να παυθεί από το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, αν και δεν έχει υπάρξει ποτέ κάποια τέτοια περίπτωση. **.Λειτουργία** .Η Επιτροπή λειτουργεί βάσει της αρχής της συλλογικότητας και οι αποφάσεις λαμβάνονται από την πλειοψηφία των μελών της.

B. Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

1. Συγκρότηση

Η Συνθήκη ΕΚΑΧ θεσμοθέτησε μια Συνέλευση εκπροσώπων των λαών των κρατών μελών, έμμεσα εκλεγμένους αρχικά από τα εθνικά κοινοβούλιά τους. Με ψήφισμα της 20ης Μαρτίου 1958 η Συνέλευση μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Συνέλευση ενώ με αντίστοιχο ψήφισμα της 30ης Μαρτίου 1962 μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το 1974 και συγκεκριμένα στην Διάσκεψη της Κοπεγχάγης στις 9 και 10 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους λήφθηκε η πολιτική απόφαση για ενεργοποίηση των διατάξεων των Συνθηκών που προέβλεπαν άμεση εκλογή. Στα χρόνια που ακολούθησαν η ψηφοφορία μεταβλήθηκε σε άμεση. Σήμερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαριθμεί 736 μέλη από 27 κράτη μέλη. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διεξάγονται κάθε πέντε έτη ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη μέλη. Η εκλογική διαδικασία καθορίζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις. Η κατανομή των εδρών διεξάγεται με πληθυσμιακά κριτήρια.

Πολιτικές Ομάδες

Στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπάρχουν χαλαροί πολιτικοί σχηματισμοί – συνομοσπονδίες εθνικών κομμάτων. Αν και η λειτουργία τους δεν συνάδει με τις γνώριμες κομματικές λογικές που συναντά κανείς στα εθνικά κοινοβούλια, σε ορισμένες περιπτώσεις οι συσχετισμοί επηρεάζουν αποφάσεις, έστω και έμμεσα. (Π.χ. η εκλογή του Προέδρου της Επιτροπής).

Αρμοδιότητες

Οι αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου είναι οι ακόλουθες 5 :

- α. Γνωμοδοτική αρμοδιότητα
- β. Κανονιστική εξουσία
- γ. Δημοσιονομική εξουσία
- δ. Πολιτικός έλεγχος

Γ. Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι διαφορές ανάμεσα στα υποκείμενα της έννομης τάξης (κοινοτικά όργανα, κράτη μέλη, ιδιώτες) ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου μπορούν να επιλυθούν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Δικαστήριο είναι το μοναδικό θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1952, στο οποίο προσαρτήθηκε το 1989 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Σύνθεση και αρμοδιότητες.

- Το Δικαστήριο αποτελείται από έναν δικαστή από κάθε κράτος μέλος και από οκτώ γενικούς εισαγγελείς που διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις Κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών.
- Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τον διορισμό τους στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα, ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους.
- Οι γενικοί εισαγγελείς διευκολύνουν το έργο του Δικαστηρίου διατυπώνοντας δημόσια αιτιολογημένες προτάσεις, οι οποίες όμως δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο.
- Το Πρωτοδικείο, (το οποίο σήμερα ονομάζεται Γενικό Δικαστήριο) αποτελείται επίσης από δικαστές από όλα τα κράτη μέλη, δεν επικουρείται όμως από γενικούς εισαγγελείς. Σε ότι αφορά τον διορισμό τους, ακολουθείται η ίδια διαδικασία με τους δικαστές του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την Συνθήκη της Λισσαβόνας, το Πρωτοδικείο μετονομάζεται σε Γενικό Δικαστήριο.
- Σε ότι αφορά την κοινοτική δικαιοταξία, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου αυτή αφορά είτε άμεσες προσφυγές, είτε προδικαστικές αποφάσεις επί ερωτημάτων που του απευθύνονται από τα εθνικά δικαστήρια

13) Ποιες είναι οι Αρμοδιότητες της Ένωσης;

- ❑ Αποκλειστική είναι μία αρμοδιότητα όταν η Κοινότητα είναι η μόνη αρμόδια να ενεργήσει για τη ρύθμιση του συγκεκριμένου θέματος. Ως αποκλειστικές σημειώνονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες: η τελωνειακή ένωση, η κοινή εμπορική πολιτική, οι διεθνείς μεταφορές μεταξύ Κρατών-μελών, η νομισματική πολιτική για τα κράτη της ευρωζώνης, η ρύθμιση του καθεστώτος των κοινοτικών υπαλλήλων, η διατήρηση των βιολογικών πόρων της θάλασσας στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής.
- ❑ Συντρέχουσα είναι μία αρμοδιότητα για την οποία τα Κράτη-Μέλη παραμένουν αρμόδια εφόσον η Κοινότητα δεν έχει λάβει μέτρα στο πεδίο αυτό. Από τη στιγμή που η Κοινότητα ενεργήσει τα Κράτη-Μέλη δεν μπορούν πλέον να ρυθμίσουν μονομερώς το πεδίο αυτό. Ως συντρέχουσες σημειώνονται ενδεικτικά οι ακόλουθες αρμοδιότητες: η αγροτική πολιτική, η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων, η χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, η κοινωνική πολιτική, θέματα περιβάλλοντος.
- ❑ Υποστηρικτική είναι η αρμοδιότητα για την οποία καταρχήν υπεύθυνα να δράσουν είναι τα Κράτη-Μέλη και η Κοινότητα μπορεί να λάβει μόνο μέτρα για το συντονισμό ή υποστήριξη αυτής της δράσης προκειμένου να επιτευχθούν οι κοινοί στόχοι. Ως υποστηρικτικές σημειώνονται οι ακόλουθες αρμοδιότητες: βιομηχανία, πολιτισμός, παιδεία και επαγγελματική κατάρτιση, νεολαία, αθλητισμός.
- ❑ Σιωπηρή αρμοδιότητα είναι αυτή που αναγνωρίζεται στην Κοινότητα για θέματα που δεν προβλέπεται μεν ρητά αρμοδιότητά της αλλά τα οποία θέματα βρίσκονται σε άμεση και αναγκαστική συνάφεια με εκείνα που προβλέπεται. Η σιωπηρή αρμοδιότητα καθιερώθηκε από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

14) Τι είναι η ενιαία αγορά;

Ο κυριότερος ίσως στόχος της δημιουργίας των ευρωπαϊκών κοινοτήτων συνιστάται στη σύσταση μιας ενιαίας αγοράς , εντός της οποίας οι φραγμοί στη διακίνηση των συντελεστών της παραγωγής θα έχουν καταργηθεί , συνεπώς αυτή θα λειτουργεί όπως και κάθε εσωτερική αγορά. Η υλοποίηση του στόχου αυτού δομήθηκε πάνω στην αναγνώριση τεσσάρων θεμελιωδών ελευθεριών , της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων , των εργαζομένων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων.

15) Τι σημαίνει ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΓΟΡΑ στην Ε.Ε;

Η εσωτερική αγορά αποτελεί την κατάληξη της Συνθήκης της Ρώμης η οποία προέβλεπε την ίδρυση μιας «κοινής αγοράς» που θα στηριζόταν στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των προσώπων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων.

Η ιδέα της ενοποίησης των αγορών εντάσσεται στο στόχο της οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης. Η Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (Συνθήκη ΕΚ) προβλέπει ότι η δράση της Κοινότητας περιλαμβάνει «ένα καθεστώς που εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό μέσα στην εσωτερική αγορά» καθώς και «την προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών στο βαθμό που απαιτείται για τη λειτουργία της κοινής αγοράς».

16) Τι γνωρίζετε για τις ΓΕΝΙΚΕΣ & ΘΕΜΕΛΙΩΔΕΙΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ στην Ε.Ε και σε ποια/ ποιες αρχές βασίζονται;

Η αρχή περί μη εισαγωγής διακρίσεων .Το άρθρο 12 της συνθήκης ΕΚ, που απαγορεύει «κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας», συνιστά μία από τις θεμελιώδεις αρχές της εσωτερικής αγοράς. Με τον όρο διάκριση νοείται η διαφορετική μεταχείριση παρόμοιων καταστάσεων λόγω ιθαγενείας. Στο πλαίσιο αυτό απαγορεύεται η διαφορετική μεταχείριση σε ένα εισαγόμενο εμπόρευμα σε σχέση με ένα εγχώριο εμπόρευμα. Με την παρότρυνση του Δικαστηρίου η αρχή περί μη εισαγωγής διακρίσεων εφαρμόστηκε και σε άλλες καταστάσεις.

17) Η αμοιβαία αναγνώριση ---ΥΠΟΘΕΣΗ CASSIS DE DIJON

Η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η οποία συνδέεται στενά με την αρχή περί μη εισαγωγής διακρίσεων, ορίζει ότι η νομοθεσία ενός άλλου κράτους μέλους είναι ισοδύναμη ως προς τα αποτελέσματά της με την εγχώρια νομοθεσία. Η αρχή αυτή καθιερώθηκε από το Δικαστήριο το 1979 με την απόφαση που εξέδωσε στην υπόθεση «Cassis de Dijon». Στην υπόθεση αυτή, που αφορούσε μια γερμανική νομοθετική ρύθμιση σχετικά με την ελάχιστη περιεκτικότητα οινοπνεύματος των ηδύποτων φρούτων, το Δικαστήριο έθεσε την αρχή σύμφωνα με την οποία ένα προϊόν το οποίο παρασκευάζεται και κυκλοφορεί νόμιμα στην αγορά ενός κράτους μέλους της Κοινότητας πρέπει να γίνεται αποδεκτό και από τα υπόλοιπα κράτη μέλη. Άρα η υπόθεση αφορά την ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ.

18) Τι γνωρίζετε ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ των Εμπορευμάτων;

Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων-προκύπτει από την απαγόρευση, στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, των τελωνειακών δεσμών και των φόρων ισοδυνάμου αποτελέσματος καθώς και των ποσοτικών περιορισμών στις συναλλαγές και όλων των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος. Και στις δύο περιπτώσεις η εξάλειψη των φραγμών βασίζεται στην σε κοινή συμφωνία, σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη δεν επιτρέπεται να επαναθεσπίζουν τέτοιου είδους νομοθετικά μέσα στις συναλλαγές μεταξύ τους.

Σταδιακά, οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν στην κατάργηση όλων των φραγμών που εμπόδιζαν ακόμη την ελεύθερη κυκλοφορία, συγκεκριμένα κάθε ποσοτικού, ποιοτικού και άλλου μέτρου ισοδυνάμου αποτελέσματος, δηλαδή στην κατάργηση των φόρων και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος με τους τελωνειακούς δασμούς ή με τους ποσοτικούς περιορισμούς. Στο σημείο αυτό το Δικαστήριο διαδραμάτισε βασικό ρόλο καλύπτοντας τα κενά των Συνθηκών και προσδιορίζοντας αυτά τα είδη εμποδίων στις συναλλαγές. Όσον αφορά τους φόρους ισοδυνάμου αποτελέσματος με τους τελωνειακούς δασμούς, το Δικαστήριο κρίνει ότι κάθε δασμός, ανεξαρτήτως της ονομασίας του ή της τεχνικής του, ο οποίος θίγει το εισαγόμενο προϊόν και όχι το παρεμφερές εθνικό προϊόν, μεταβάλλοντας την τιμή του, έχει το ίδιο περιοριστικό αποτέλεσμα στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων όπως και ένας τελωνειακός δασμός. Όσον αφορά τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος με τους ποσοτικούς περιορισμούς, τα ταυτίζει με οποιαδήποτε εμπορική νομοθετική ρύθμιση των κρατών μελών που εμποδίζει άμεσα ή έμμεσα, πραγματικά ή δυνητικά το κοινοτικό εμπόριο.

19) Τι πρεσβεύει η αρχή της υπεροχής; ΥΠΟΘΕΣΗ *Van Gend en Loos*

Η κοινοτική έννομη τάξη υπερέχει έναντι του εθνικού υποσυνταγματικού κανόνα δικαίου (αρχή της υπεροχής). Η υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι κάθε κανόνα του ελληνικού δικαίου, πλην του Συντάγματος, απορρέει από το άρθρο 28 του Συντάγματος. Πρόβλημα τίθεται όσον αφορά την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι του Συντάγματος. Το ΔΕΚ έχει κρίνει ότι το κοινοτικό δίκαιο υπερέχει και του Συντάγματος κάθε Κράτους-Μέλους προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σε όλα τα Κράτη-Μέλη. Τα εθνικά δικαστήρια είτε αποδέχονται την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου έναντι του εθνικού

Συντάγματος (π.χ Ισπανία) είτε διακηρύττουν την υπεροχή του εθνικού Συντάγματος (π.χ Πολωνία) είτε επιδεικνύουν μία συνταγματική ανοχή απέναντι στο κοινοτικό δίκαιο. Η τελευταία είναι και η κρατούσα τάση. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ→ Επειδή, κατά τα ανωτέρω, δεν υπάρχει συμφωνία ως προς την υπεροχή ή μή του κοινοτικού δικαίου έναντι του εθνικού συνταγματικού κανόνα η λύση συχνά δίνεται με αναθεώρηση του οικείου συνταγματικού κανόνα, πράξη με την οποία διασφαλίζεται τυπικά η υπεροχή του εθνικού Συντάγματος αλλά στην ουσία γίνεται αποδεκτή η πολιτική υπεροχή του κοινοτικού δικαίου.

Θεμέλιο λίθο για την αρχή της υπεροχής του ενωσιακού έναντι του εθνικού δικαίου, αποτέλεσε η αρχή της άμεσης ισχύος του. Η διακήρυξή της και ταυτόχρονα η επιβεβαίωση της αυτονομίας του ενωσιακού δικαίου συντελέστηκε με την απόφαση σταθμό του ΔΕΚ (νυν ΔΕΕ) *Van Gend en Loos* (ΔΕΚ 26/62)². Επρόκειτο για ολλανδική επιχείρηση μεταφορών, η οποία προσέβαλε ενώπιον ολλανδικού δικαστηρίου την αύξηση των ολλανδικών δασμών για την εισαγωγή ενός χημικού προϊόντος από την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας. Η έκβαση της δίκης θα κρινόταν ουσιαστικά από την απάντηση στο ερώτημα αν και ο ιδιώτης, προσφεύγοντας κατά της αύξησης των δασμών, μπορούσε να επικαλεστεί το τότε ισχύον άρθρο 12 της συνθήκης ΕΟΚ, το οποίο απαγόρευε ρητά στα κράτη μέλη τη θέσπιση νέων και την αύξηση υφιστάμενων δασμών στην κοινή αγορά. Το Δικαστήριο, παρά την αντίθετη άποψη πολλών κυβερνήσεων και του γενικού εισαγγελέα του, αποφάνθηκε ότι, λόγω της φύσεως και των σκοπών της Ένωσης, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης έχουν καταρχήν άμεση εφαρμογή. Ως κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούν οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης ώστε να έχουν άμεση εφαρμογή διατυπώθηκαν τα εξής: 1) να διατυπώνονται ανεπιφύλακτα, 2) να είναι καθαυτοί πλήρεις και νομικώς άρτιοι και, επομένως, 3) προκειμένου να εκτελεστούν ή να παράξουν αποτελέσματα, δεν χρειάζονται περαιτέρω ενέργειες των κρατών μελών ή των οργάνων της Ένωσης.

20) Τι πρεσβεύει η αρχή του άμεσου αποτελέσματος--- ΑΜΕΣΗΣ ΙΣΧΥΟΣ;

Η ικανότητα του ενωσιακού κανόνα να αναπτύσσει απευθείας τα αποτελέσματά του στην εσωτερική έννομη τάξη των κρατών μελών χωρίς να χρειάζονται προηγούμενες πράξεις κύρωσης ή μεταφοράς. Η αρχή της άμεσης ισχύος του κοινοτικού δικαίου σημαίνει ότι **το κοινοτικό δίκαιο παρέχει δικαιώματα και επιβάλλει υποχρεώσεις όχι μόνο στα κοινοτικά όργανα και στα Κράτη Μέλη αλλά και στους πολίτες της κοινότητας**, άμεσα δηλαδή χωρίς να απαιτείται η παρέμβαση του Κράτους-Μέλους και με δικαίωμα του ιδιώτη μπορεί να ζητήσει εφαρμογή του κοινοτικού κανόνα ενώπιον της εθνικής διοίκησης όσο και

Σελίδα 17 από 67

Επιμέλεια ύλης: Βίκυ Βάρδα vicky.eclass4U@gmail.com

των εθνικών δικαστηρίων. Η άμεση ισχύς του κοινοτικού δικαίου δεν απορρέει από τις Συνθήκες, αλλά από τη νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).

Σύμφωνα με το ΔΕΚ, «...η άμεση ισχύς σημαίνει ότι οι κανόνες του κοινοτικού δικαίου πρέπει να παράγουν πλήρως τα αποτελέσματά τους κατά τρόπο ομοιόμορφο σε όλα τα κράτη μέλη, από την έναρξη της ισχύος τους και καθ'όλη τη διάρκειά της. «...από τις διατάξεις αυτές επομένως πηγάζουν άμεσα δικαιώματα και υποχρεώσεις για όλους αυτούς τους οποίους αφορούν, είτε πρόκειται για κράτη μέλη είτε για ιδιώτες που εμπλέκονται σε έννομες σχέσεις ρυθμιζόμενες από το κοινοτικό δίκαιο. ».

21) Διαδικασία αντιμετώπισης παραβίασης θεμελιώδους ελευθερίας

Ο ρόλος της διαφύλαξης και προστασίας του περιεχομένου των άρθρων των Συνθηκών, έχει αποδοθεί σε ένα πολύ σημαντικό όργανο, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αυτό σημαίνει ότι της έχει αποδοθεί αρμοδιότητα εκτός από νομοθετικό έργο, να επιτελεί χρέη επόπτη, στο πλαίσιο της προστασίας κάθε κανόνα που απορρέει από το πρωτογενές, αλλά και το παράγωγο δίκαιο. Εφόσον η Επιτροπή διαπιστώσει ότι έχει παραβιαστεί το ενωσιακό ρυθμιστικό δίκαιο είναι αρμόδια να εκκινήσει τη διαδικασία του άρθρου, 258, ΣΛΕΕ. Πιο αναλυτικά, αν ένα κράτος ή ευρωπαίος πολίτης καταπατήσει οποιαδήποτε διάταξη της Ευρωπαϊκής νομοθεσίας, η επιτροπή κατόπιν καταγγελίας διενεργεί τα ακόλουθα: Αρχικά η Επιτροπή, με προειδοποιητική επιστολή ζητά από την Κυβέρνηση του κράτους μέλους, σε διάστημα δύο μηνών να αιτιολογήσει τη μη συμμόρφωσή της στα απαιτούμενα. Αν η Κυβέρνηση του κράτους μέλους δεν ανταποκριθεί ή εάν δεν δώσει πειστικές απαντήσεις, τότε η Επιτροπή, με αιτιολογημένη γνώμη, καλεί το κράτος μέλος να συμμορφωθεί, μέσα στα προκαθορισμένα χρονικά πλαίσια. **Η συνέχεια παραβίασης του ενωσιακού ρυθμιστικού δικαίου από το κράτος μέλος, οδηγεί την επιτροπή στη προσφυγή της στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο**, από το οποίο και έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την επιβολή χρηματικής ποινής. Παρατηρείται ότι η απόφαση του Δικαστηρίου είναι συνήθως υπέρ της Επιτροπής, ωθώντας με αυτό τον τρόπο το κράτος μέλος σε συμμόρφωση. Εν κατακλείδι, εφόσον το κράτος μέλος δεν συνειστεί η Επιτροπή, μπορεί να αναπέμψει την υπόθεση στο Δικαστήριο εκ νέου.

TOMOS Β΄ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ

22) Ποια είναι η έννοια μιας διοικητικής πράξης;

Η διοικητική πράξη είναι κατ' αρχήν δήλωση βούλησης για την παραγωγή έννομου αποτελέσματος. Η δήλωση αυτή της βούλησης προέρχεται από διοικητικό όργανο το οποίο διακρίνεται από τα όργανα της δικαστικής και νομοθετικής εξουσίας). Είναι δήλωση μονομερής δηλ. δεν εξαρτάται από τη συναίνεση των διοικούμενων. Η διοικητική πράξη καθορίζει το Δίκαιο, επιβάλλει νομική ρύθμιση με μόνη τη βούληση του διοικητικού οργάνου. Η δράση της δημόσιας διοίκησης πραγματοποιείται με νομικές πράξεις και υλικές ενέργειες. Νομική πράξη είναι η δήλωση βούλησης με την οποία θεσπίζεται κανόνας δικαίου και συνεπάγεται μεταβολή νομικής κατάστασης.

23) Ποια ζείναι η κυριότερη διάκριση των διοικητικών πράξεων;

Διαφορές μεταξύ ατομικής και κανονιστικής πράξης

Ατομική διοικητική πράξη	Κανονιστική διοικητική πράξη
1. Εξατομικευμένος κανόνας	1. Γενικοί και απρόσωποι κανόνες
2. Ένας ή περισσότεροι προσδιορισμένοι αποδέκτες	2. Αόριστο πλήθος αποδεκτών
3. Κοινοποίηση	3. Δημοσίευση
4. Αιτιολογία	4. Δεν αιτιολογούνται
5. Δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης	5. Δεν ασκείται δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης
6. Δικαίωμα αναφοράς	6. Δεν ασκείται δικαίωμα αναφοράς
7. Ανάκληση	7. Καταργούνται
8. Κύρια δικαστική προστασία	8. Μπορούν να προσβληθούν κυρίως και παρεμπιπτόντως

24) Το κύρος της ατομικής διοικητικής πράξης

Η υπόσταση και η νομιμότητα της ατομικής διοικητικής πράξης προϋποθέτει την **τήρηση του τύπου** της διαδικασίας έκδοσής της, όπως οι τύποι αυτοί ορίζονται από το νόμο. Ειδικότερα:

Η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να εκδίδεται από την αρμόδια διοικητική αρχή. Σε διαφορετική περίπτωση είναι ανυπόστατη, με εξαίρεση την περίπτωση που εκδίδεται μεν από διοικητική αρχή, η αρχή αυτή όμως είναι καθ ύλην ή κατά τόπον αναρμόδια, οπότε η πράξη δύναται να ακυρωθεί λόγω αναρμοδιότητας του οργάνου έκδοσής της. **Ανυπόστατη** επίσης είναι όταν δεν φέρει χρονολογία και υπογραφή του φορέα της διοικητικής αρχής, που την εξέδωσε, καθώς και όταν δεν έχει δημοσιευθεί, εφόσον είναι δημοσιευτέα κατά νόμο. Περαιτέρω, η ατομική διοικητική πράξη πρέπει να είναι **έγγραφη**, εκτός από τις περιπτώσεις που ο νόμος ορίζει ότι μπορεί να είναι και προφορική και πρέπει

Σελίδα 19 από 67

Επιμέλεια ύλης: Βίκυ Βάρδα vicky.eclass4U@gmail.com

να εκδίδεται από την αρμόδια διοικητική αρχή. Οι τύποι, που αναφέρονται στη διαδικασία έκδοσής της μπορεί να είναι **ουσιώδεις ή επουσιώδεις**. Η παραβίαση των πρώτων δύναται να καταστήσει την πράξη άκυρη μετά αίτηση ακύρωσής της στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο, ενώ η παραβίαση των επουσιωδών τύπων δεν επηρεάζει το κύρος της πράξης. **Σε περιπτώσεις επείγοντος ή όταν υφίστανται λόγοι προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, η παραβίαση του τύπου δύναται να καλυφθεί**, ενώ είναι δυνατή η μεταγενέστερη θεραπεία τυχόν πλημμέλειας του τύπου, στις περιπτώσεις που ο νόμος το επιτρέπει. Στους ουσιώδεις τύπους της ατομικής διοικητικής πράξης είναι η δημοσίευση, η οποία όπως προαναφέρθηκε είναι άμεσα συνδεδεμένη με το υποστατό της πράξης, οι κανόνες που αφορούν στη σύσταση και τη λειτουργία των διοικητικών οργάνων, καθώς και η αιτιολογία και το δικαίωμα της άσκησης της προηγούμενης διοικητικής ακρόασης στις πράξεις, όπου τα ως άνω επιβάλλονται υποχρεωτικά από το νόμο. Τύπο της ατομικής διοικητικής πράξης αποτελεί και η **κοινοποίηση**, η γνωστοποίηση δηλαδή του περιεχομένου της στο πρόσωπο, που απευθύνεται, η οποία είναι απαραίτητη στις οριζόμενες ρητά από το νόμο περιπτώσεις και όταν πρόκειται για δυσμενή για τον διοικούμενο πράξη. Το υποστατό ή το κύρος της πράξης δεν θίγεται σε περίπτωση παράλειψης ή πλημμελούς κοινοποίησής της.

25) Ποια είναι τα κυριότερα χαρακτηριστικά της διοικητικής πράξης;

Η νομιμότητα και η εκτελεστότητα των διοικητικών πράξεων

Τα δύο σημαντικά χαρακτηριστικά της διοικητικής πράξης είναι το τεκμήριο της νομιμότητάς της και η εκτελεστότητά της. Το τεκμήριο της νομιμότητας καλύπτει μόνον τις ατομικές διοικητικές πράξεις και όχι τις κανονιστικές διοικητικές πράξεις, των οποίων ο παρεμπόδιων έλεγχος νομιμότητας είναι δυνατός. Σύμφωνα όμως με γενική αρχή του διοικητικού δικαίου, η ατομική διοικητική πράξη, από την έναρξη της ισχύος της και για όσο διάστημα ισχύει, έως ότου ακυρωθεί δικαστικά ή ανακληθεί, παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της, ανεξάρτητα από τυχόν νομικές πλημμέλειες. Αυτό ισχύει και αν ακόμη η πράξη πάσχει από παρανομία και την καλύπτει έως ότου αυτή ακυρωθεί δικαστικά. Το τεκμήριο της νομιμότητας δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση των ανυπόστατων πράξεων. Η εκτελεστότητα των διοικητικών πράξεων αφορά τόσο τις κανονιστικές όσο και τις ατομικές διοικητικές πράξεις και συνίσταται στο ότι η συμπεριφορά που καθορίζει (η ενέργεια ή η παράλειψη που επιτάσσει) και γενικότερα η ρύθμιση την οποία θεσπίζει, είναι το χωρίς άλλο υποχρεωτική, δηλαδή εκτελείται χωρίς να χρειάζεται άλλη διαδικασία και ειδικότερα χωρίς να απαιτείται η έκδοση προηγούμενης δικαστικής απόφασης. Πρόκειται για προνόμιο της δημόσιας διοίκησης που συνίσταται στη δυνατότητα της να ενεργεί αυτεπαγγέλτως. Το χαρακτηριστικό αυτό της διοικητικής πράξης αποτελεί συνέπεια του ότι με αυτή θεσπίζεται μονομερώς ένας κανόνας δικαίου, ενώ η εκτελεστότητα αφορά τόσο τη Δημόσια Διοίκηση και τα όργανά της όσο και τους διοικουμένους. Η εκτελεστότητα των ατομικών πράξεων, είναι δυνατόν να ανασταλεί, εφόσον αυτές έχουν προσβληθεί δικαστικά ως παράνομες. Η αναστολή μπορεί να χορηγηθεί, είτε από την διοικητική αρχή η οποία έχει εκδώσει την πράξη, είτε από την Επιτροπή Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας είτε από τα κατώτερα διοικητικά δικαστήρια (άρθρο 210 Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, Ν. 2717/1999).

Πρόκειται στην ουσία για προσωρινή προστασία, η οποία παρέχεται στον διοικούμενο, όταν από την εκτέλεση της πράξης υπάρχει ο κίνδυνος, να απωλέσει στην ουσία την δικαστική προστασία του έναντι της διοίκησης που εξέδωσε την πράξη. *Ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το γκρέμισμα*

ενός αυθαίρετου κτιρίου, η πράξη κατεδάφισης του οποίου αν εκτελεστεί άμεσα, καθιστά άνευ νοήματος τη δικαστική προστασία που θα αιτηθεί έχει ζητήσει ο διοικούμενος, και αν τελικά αυτός δικαιωθεί, δεν θα μπορεί να εφαρμοστεί το θετικό γι' αυτόν αποτέλεσμα της. Δεν είναι δυνατή η αναστολή των κανονιστικών πράξεων. Θα πρέπει να σημειωθεί, όπως θα εκτεθεί αναλυτικά στο επόμενο κεφάλαιο, ότι ειδικά η άσκηση της υπαλληλικής προσφυγής στο Συμβούλιο της Επικρατείας, αναστέλλει την εκτελεστότητα των σχετικών πράξεων πειθαρχικών και υπηρεσιακών συμβουλίων που έχουν εκδοθεί (παύσης ή υποβιβασμού δημοσίου υπαλλήλου).

Η εκτελεστή διοικητική πράξη είναι δυνατόν να επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της μόνον μέσω της συμμόρφωσης του διοικούμενου. Επειδή, όμως, η συμμόρφωση βασίζεται στην σύμπραξη του διοικούμενου, στην πράξη, η διοίκηση προκειμένου να επιτύχει την εκτέλεση των πράξεών της, χρησιμοποιεί τη μέθοδο του διοικητικού καταναγκασμού. Ο διοικητικός καταναγκασμός παρέχει στα διοικητικά όργανα τη δυνατότητα, σε περίπτωση άρνησης ή παράλειψης του διοικουμένου να συμμορφωθεί προς τη συμπεριφορά που επιβάλλει η διοικητική πράξη, να προβούν με υλικές, εκτελεστικές, μονομερείς ενέργειες, στον εξαναγκασμό του διοικουμένου με τη βία ή να προβούν στην άρση μιας πραγματικής κατάστασης που έχει δημιουργηθεί με τα δικά τους μέσα. Ωστόσο, η εκτελεστότητα της διοικητικής πράξης δεν θα πρέπει να συγχέεται με την έννοια του διοικητικού καταναγκασμού. Η εκτελεστότητα συνδέεται με την υπόσταση και τη φύση των διοικητικών πράξεων και αποτελεί προϋπόθεση του διοικητικού καταναγκασμού. Αντίθετα, ο διοικητικός καταναγκασμός συνίσταται σε υλικές ενέργειες και αποτελεί έναν από τους τρόπους συμμόρφωσης του διοικούμενου προς τις διοικητικές πράξεις που εκδίδουν τα όργανα της δημόσιας διοίκησης

26) Τι γνωρίζετε για την Αρχή της Νομιμότητας;

Η αρχή της νομιμότητας επισημαίνει την υπαγωγή των υποκειμένων του Δικαίου στους κανόνες του Δικαίου. Με άλλα λόγια, η αρχή της νομιμότητας ταυτίζεται με την έννοια του Κράτους Δικαίου. Φυσικά, η αρχή της νομιμότητας ενυπάρχει τόσο στο χώρο του Διοικητικού Δικαίου όσο και σε αυτόν του Ιδιωτικού. Το περιεχόμενο, όμως, διαφέρει ουσιαστικά από τον ένα κλάδο στον άλλο. Έτσι, στο Διοικητικό δίκαιο, η Διοίκηση μπορεί να πράττει μόνο αυτό που της επιτάσσει ή επιτρέπει ο κανόνας δικαίου. Αντίθετα, στο Ιδιωτικό, οι ιδιώτες πράττουν οτιδήποτε δεν απαγορεύει ο κανόνας δικαίου ή δεν αντίκειται σε αυτόν. Η διαφορά των δύο κατηγοριών διοικητικών πράξεων οφείλεται στο γεγονός ότι η Διοίκηση διαθέτει σαφή προνόμια έναντι των ιδιωτών και γι' αυτό πρέπει να υπακούει πιστά σε κάποιους κανόνες δικαίου και να πράττει μόνο ό,τι αυτοί οι κανόνες της επιτρέπουν. Έτσι, η Διοίκηση μπορεί να προβαίνει σε ενέργειες που:

- είτε είναι σύμφωνες με τους κανόνες Δικαίου (δέσμια αρμοδιότητα)

- είτε δεν είναι αντίθετες στους κανόνες Δικαίου (διακριτική ευχέρεια)

27) ποια η έννοια της δέσμιας αρμοδιότητας και της διακριτικής ευχέρειας των διοικητικών οργάνων;

Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

- ✿ Η **ικανότητα** που «απονέμει» το δίκαιο στο διοικητικό όργανο:
- ✿ είτε να **θεσπίζει** με πράξεις του κανόνες δικαίου (ατομικούς ή απρόσωπους) μονομερώς ή με συμβάσεις
- ✿ είτε να **συμβάλλει** στη θέσπιση τέτοιων κανόνων (με γνωμοδοτήσεις ή προτάσεις)
- ✿ είτε να **προβαίνει** σε υλικές ενέργειες
- ✿ Απόρροια της **αρχής της νομιμότητας**: η Διοίκηση **οφείλει ή μπορεί** να προβαίνει μόνο σε ενέργειες που προβλέπονται ή επιτρέπονται από τους κανόνες δικαίου

α) δέσμια αρμοδιότητα υπάρχει όταν το διοικητικό όργανο υποχρεούται να εκδώσει ατομική διοικητική πράξη, αφού διαπιστώσει πρώτα ότι συντρέχουν όλες οι προβλεπόμενες εκ του νόμου προϋποθέσεις.

β) διακριτική ευχέρεια ή εξουσία υπάρχει όταν οι κανόνες που καθορίζουν τις αρμοδιότητες του οργάνου αφήνουν ελευθερία δράσης, η οποία χαρακτηρίζεται από «βαθμίδες» και μπορεί να αφορά: την επιλογή εάν θα εκδώσει ή όχι τη διοικητική πράξη, στην επιλογή των κριτηρίων έκδοσης της πράξης, στην επιλογή του περιεχομένου μίας αόριστης νομικής έννοιας, στην επιλογή του περιεχομένου της ρύθμισης, του χρονικού σημείου της έκδοσης της πράξης.

Συχνά τα όρια μεταξύ δέσμιας αρμοδιότητας και διακριτικής ευχέρειας είναι δυσδιάκριτα. Είναι, όμως, αξιοσημείωτο ότι στο σύγχρονο κράτος παρατηρείται τάση αύξησης των περιπτώσεων διακριτικής ευχέρειας. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι αυξάνεται η παρέμβαση του Κράτους (κρατικός παρεμβατισμός) στην ιδιωτική πρωτοβουλία. Στις μέρες μας παρατηρείται μια **υποβάθμιση της αρχής της νομιμότητας στη Διοίκηση**, κάτι που οφείλεται στην πληθώρα νέων κανόνων δικαίου που διέπουν τη διοικητική δράση. Η υποβάθμιση της αρχής της νομιμότητας επιτείνεται από το φαινόμενο της **παρانونιμότητας**. Έτσι ονομάζεται η τάση της Διοίκησης να απομακρύνεται από την εκτέλεση του νόμου με την έκδοση σειράς δικών της πράξεων (όπως κανονισμοί, εγκύκλιοι) για την ερμηνεία του νόμου. Υπό αυτή την έννοια λέγεται ότι πρόκειται για πραγματική “κρίση της αρχής της νομιμότητας”.

28) Πώς διασφαλίζεται η διοικητική προστασία του διοικούμενου;

Η προστασία του διοικούμενου εντός της Δημόσιας Διοίκησης διασφαλίζεται με: Α) το δικαίωμα της «προηγούμενης ακρόασης» και με τον Β) το διοικητικό έλεγχο

A) Το δικαίωμα της «προηγούμενης ακρόασης» → Συνίσταται στην υποχρέωση της Διοίκησης, πριν την έκδοση της διοικητικής πράξης, να ακούσει τις απόψεις του διοικούμενου. Το δικαίωμα αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 του Συντάγματος που προβλέπει ότι ισχύει για κάθε διοικητική ενέργεια ή μέτρο που λαμβάνεται σε βάρος των δικαιωμάτων και συμφερόντων του διοικούμενου. Η πρόσκληση προς τον διοικούμενο ν' ασκήσει το δικαίωμα αυτό πρέπει να καθορίζει κατά τρόπο συγκεκριμένο και ειδικό το σχετικό ζήτημα. Έχει, ωστόσο, κριθεί ότι το δικαίωμα αυτό δεν εφαρμόζεται:

- α) όταν πρόκειται για κανονιστικές πράξεις της Διοίκησης εκτός εάν προβλέπεται ρητά το αντίθετο,
- β) όταν πρόκειται για δυσμενείς διοικητικές πράξεις που βασίζονται σε αντικειμενικά δεδομένα,
- γ) όταν η τήρηση της αρχής αυτής εμποδίζεται από επείγοντες λόγους ή λόγους δημοσίου συμφέροντος,
- δ) όταν ο διοικούμενος έχει αναπτύξει τις απόψεις του με υπόμνημα που υπέβαλε μετά την έκδοση της διοικητικής πράξης,
- ε) όταν έχει υποβληθεί αίτηση ή ένσταση του διοικούμενου ή προβλέπεται η άσκηση ενδικοφανούς προσφυγής.

B) Ο διοικητικός έλεγχος

Πρόκειται για τον έλεγχο που υφίσταται εντός της Δημόσιας Διοίκησης. Ασκείται μέσω των: I) διοικητικών προσφυγών των διοικούμενων, II) διοικητικής εποπτείας, III) ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, I) Διοικητικές προσφυγές των διοικούμενων, Το άρθρο 10 του Συντάγματος κατοχυρώνει το δικαίωμα των διοικούμενων να απευθύνουν αναφορές στα διοικητικά όργανα τα οποία έχουν την υποχρέωση να απαντούν ή να παρέχουν πληροφορίες.

29) Ποιες είναι οι σημαντικότερες ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ;

Διοικητικές προσφυγές

- **Απλή διοικητική προσφυγή (=έλεγχος νομιμότητας και ουσίας)**, υποβάλλεται από τον διοικούμενο στην αρχή που εξέδωσε την πράξη ή στην ιεραρχικώς προϊστάμενή της (λέγεται αντίστοιχα **αίτηση θεραπείας** ή ιεραρχική προσφυγή με αντικείμενο την ανάκληση ή την τροποποίηση ρητής ατομικής διοικητικής πράξης. Για την υποβολή δεν τάσσεται προθεσμία.

Ειδική διοικητική προσφυγή

- προβλέπεται από ειδικές διατάξεις που καθορίζουν την αρχή στην οποία ασκείται, ορισμένη προθεσμία για την άσκησή της και τυχόν άλλες προϋποθέσεις, **μόνον έλεγχος νομιμότητας**. Έχει ως αντικείμενο ατομική ή κανονιστική πράξη και αίτημα την ολική ή μερική ακύρωση της πράξης.

Ενδικοφανής προσφυγή

- προβλέπεται από ειδικές διατάξεις, που καθορίζουν την αρχή στην οποία ασκείται, ορισμένη προθεσμία για την άσκησή της και τυχόν άλλες προϋποθέσεις, **έλεγχος νομιμότητας και ουσίας**. Υποβάλλεται με αίτημα την ολική ή μερική ακύρωση της πράξης ή την τροποποίησή της για λόγους ουσίας.

30) Ποια είναι η έννοια της «παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας»;

Ειδική περίπτωση σιωπηρής διοικητικής πράξης, και μάλιστα αρνητικής, είναι η «παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας», η οποία υφίσταται όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις, σωρευτικά:

(α) η Διοίκηση είναι υποχρεωμένη να εκδώσει διοικητική πράξη, ή να επιτελέσει υλική ενέργεια, αυτεπάγγελα,

(β) υποβλήθηκε σχετική αίτηση στο αρμόδιο όργανο από τον διοικούμενο που νομιμοποιείται προς τούτο,

(γ) έχει παρέλθει άπρακτη η οριζόμενη από τις διατάξεις προθεσμία. Εάν δεν ορίζεται ρητά τέτοια προθεσμία, πρέπει να παρέλθει άπρακτο το χρονικό διάστημα των τριών (3) μηνών

- ☼ παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας συντρέχει σε κάθε περίπτωση που η Διοίκηση δρα αποκλειστικά κατά δέσμια αρμοδιότητα
- ☼ αν έχει, αντιθέτως, διακριτική ευχέρεια, τότε παράλειψη υπάρχει μόνο κατά το μέρος που η Διοίκηση υπερβαίνει τα άκρα όρια της διακριτικής ευχέρειας, δηλ. κάνει «κακή χρήση» της διακριτικής ευχέρειας

31) Τι γνωρίζετε για την αιτιολογία των Διοικητικών Πράξεων;

Με τον όρο «αιτιολογία διοικητικής πράξης» εννοούμε την αναφορά των κρίσιμων διατάξεων και των γενικότερων σκέψεων της Διοίκησης, βάσει των οποίων εκδίδεται αυτή, η διαπίστωση των πραγματικών και νομικών καταστάσεων που δικαιολογούν την έκδοσή της και η υπαγωγή τους στις νομικές έννοιες της εφαρμοστέας διάταξης νόμου. Δηλαδή η αιτιολογία αφορά τόσο στη νομιμότητα όσο και στην σκοπιμότητα της διοικητικής πράξης. Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, το οποίο συμπυκνώνει στη διατύπωσή του την προϋπάρχουσα, νομολογία σχετικά με το ζήτημα, η αιτιολογία πρέπει να είναι **σαφής, ειδική και επαρκής** και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου. Οι κανονιστικές πράξεις της Διοίκησης δεν έχουν ανάγκη αιτιολόγησης εκτός εάν προβλέπεται το αντίθετο από την διάταξη που εξουσιοδοτεί τη διοίκηση για την έκδοσή τους. Στις ατομικές διοικητικές πράξεις επιβάλλεται η αιτιολόγηση λόγω του επαχθούς χαρακτήρα που έχουν για το διοικούμενο. Η αιτιολογία πρέπει να είναι ειδική, επαρκής και μπορεί να προκύπτει και από τα στοιχεία του φακέλου. Μέσω της αιτιολογίας ελέγχεται η άσκηση του δικαιώματος της προηγούμενης ακρόασης του διοικουμένου, αφού η λήψη υπόψη των ουσιωδών ισχυρισμών του και ο σχολιασμός τους από τη διοίκηση θα αποτυπωθεί στην αιτιολογία της διοικητικής πράξης.

32) Τι πρεσβεύει η Αρχή της Αναλογικότητας;

Δε σκοτώνουμε
σπουργίτι με
κανόνι

Η αρχή αυτή ορίζει ότι μεταξύ του συγκεκριμένου διοικητικού μέτρου και του επιδιωκόμενου σκοπού πρέπει να υπάρχει εύλογη σχέση. Η αρχή της αναλογικότητας υποδηλώνει το όριο των περιορισμών που μπορεί να επιβάλει η δημόσια διοίκηση στην άσκηση και απόλαυση των συνταγματικών δικαιωμάτων, πχ. τα όρια μέσα στα οποία μπορεί να περιορίσει το δικαίωμα της διαδήλωσης κοκ. Πρέπει δηλ. το μέτρο να είναι αναγκαίο, πρόσφορο και κατάλληλο για την πραγμάτωση του επιδιωκόμενου σκοπού. Το επαχθές μέτρο που επιβάλλεται στο διοικούμενο πρέπει να είναι ανάλογο προς το εξυπηρετούμενο δημόσιο συμφέρον.

Σύμφωνα με την αρχή αυτή οι περιορισμοί για να είναι ανεκτοί θα πρέπει: **α) Να ανταποκρίνονται στους δηλωμένους σκοπούς της νομοθετικής ή διοικητικής ρύθμισης, και πάντως σε σκοπούς γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, β) Το μέτρο που επιλέγεται**

για την επίτευξη των σκοπών που έχουν τεθεί να τελεί σε συνάφεια με αυτό δηλαδή να είναι κατάλληλο και πρόσφορο για την εξυπηρέτησή του και γ) το περιοριστικό μέτρο το οποίο επιβάλλεται στην άσκηση ενός δικαιώματος αν είναι αναγκαίο. Να μην μπορεί δηλαδή να εξυπηρετηθεί ο σκοπός του περιορισμού που επιβάλλεται στην άσκηση ενός δικαιώματος με άλλο ηπιότερο μέτρο. Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει με δυο λόγια το αναγκαίο μέτρο στους περιορισμούς των συνταγματικών δικαιωμάτων, **για να μην** όπως πολύ γλαφυρά έχει ειπωθεί, **«πυροβολεί η αστυνομία τα σπουργίτια με κανόνια».**

33) Ποια είναι η έννοια της κανονιστικής και ποια της ατομικής διοικητικής πράξης και σε τι διαφέρουν μεταξύ τους;

Ατομική διοικητική πράξη είναι η πράξη με την οποία τίθεται ατομικός και ειδικός κανόνας δικαίου. Οι αποδέκτες της δηλ. είναι ατομικώς καθορισμένοι (π.χ ο διορισμός ενός δημοσίου υπαλλήλου).

Κανονιστική διοικητική πράξη είναι η πράξη με την οποία τίθεται απρόσωπος και γενικός κανόνας δικαίου. Αποδέκτες της δηλ. είναι όλα τα πρόσωπα που συγκεντρώνουν ορισμένες ιδιότητες (π.χ. η πράξη που καθορίζει τον τρόπο εισαγωγής των υποψηφίων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, η προκήρυξη διαγωνισμού για πρόσληψη στο δημόσιο).

Η **διάκριση ατομικών και κανονιστικών διοικητικών πράξεων** δεν είναι πάντοτε δυνατή, είναι, όμως, απαραίτητη για το Διοικητικό Δίκαιο, αφού:

- οι κανονιστικές πράξεις εκδίδονται μόνο από τα όργανα που προβλέπει το Σύνταγμα
- οι κανονιστικές πράξεις δημοσιεύονται πάντα, οι ατομικές μόνο όταν ορίζεται ρητά
- οι κανονιστικές πράξεις είναι ελεύθερα ανακλητές χωρίς αναδρομική ισχύ, ενώ οι ατομικές είναι μόνο υπό όρους ανακλητές
- το τεκμήριο της νομιμότητας δεν έχει πλήρη εφαρμογή στις κανονιστικές πράξεις

34) Ποιες είναι οι βασικές κατηγορίες των διοικητικών πράξεων;

- **Τυπικές** διοικητικές πράξεις είναι εκείνες που εκδίδονται από διοικητικό όργανο, ανεξάρτητα από το αν οι κανόνες που θεσπίζουν είναι απρόσωποι ή ατομικοί.
- **Ουσιαστικές** διοικητικές πράξεις είναι εκείνες που θέτουν μόνο ατομικούς κανόνες δικαίου.
- **Συστατικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες θεσπίζεται απευθείας ατομικός κανόνας δικαίου με την ίδρυση, αλλοίωση ή κατάργηση δικαιωμάτων ή υποχρεώσεων των αποδεκτών τους (π.χ. η χορήγηση άδειας λειτουργίας καταστήματος).

Σελίδα 26 από 67

Επιμέλεια ύλης: Βίκυ Βάρδα vicky.eclass4U@gmail.com

- **Διαπιστωτικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες απλώς διαπιστώνεται η υπαγωγή ορισμένου προσώπου σε ορισμένο νομικό καθεστώς π.χ. απόλυση δημοσίου υπαλλήλου λόγω 35ετίας.
- Αρνητικές είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες απορρίπτεται η αίτηση του διοικούμενου ή καταργείται ένα δικαίωμά του π.χ. απόρριψη άδειας λειτουργίας καταστήματος μετά από αίτηση του διοικούμενου. Τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές μπορεί να είναι είτε ρητές είτε σιωπηρές. Ειδική περίπτωση σιωπηρής αρνητικής πράξης της διοίκησης είναι η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.
- **Βεβαιωτικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες η Δημόσια Διοίκηση δηλώνει την εμμονή της σε προγενέστερη ρύθμιση χωρίς νέα ουσιαστική έρευνα και βάση των ίδιων πραγματικών δεδομένων. **Π.Χ. Βεβαίωση Υπουργείου Παιδείας για την Εκπαιδευτική επάρκεια εργαζόμενου.**
- **Επαχθείς** είναι οι ατομικές ή κανονιστικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες καταργούνται δικαιώματα ή επιβάλλονται υποχρεώσεις εις βάρος των διοικούμενων **π.χ. επιβολή χρηματικών προστίμων.**
- **Επωφελείς** είναι οι ατομικές ή κανονιστικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες θεσπίζονται δικαιώματα ή καταργούνται υποχρεώσεις υπέρ των διοικούμενων **π.χ. διορισμός δημοσίου υπαλλήλου., η άδεια οδήγησης, η άδεια άσκησης επαγγέλματος ή λειτουργίας καταστήματος, η πράξη χορήγησης επιδόματος ή σύνταξης κ.ο.κ**
- **Θετικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες γίνεται δεκτή η αίτηση ενός διοικούμενου ή δημιουργείται ένα δικαίωμα υπέρ αυτού **π.χ. χορήγηση άδειας λειτουργίας**
- **Αρνητικές** είναι οι ατομικές διοικητικές πράξεις με τις οποίες απορρίπτεται η αίτηση του διοικούμενου ή καταργείται ένα δικαίωμά του **π.χ. απόρριψη άδειας λειτουργίας καταστήματος μετά από αίτηση του διοικούμενου.**
- Τόσο οι θετικές όσο και οι αρνητικές μπορεί να είναι είτε **ρητές** είτε **σιωπηρές**. Ειδική περίπτωση σιωπηρής αρνητικής πράξης της διοίκησης είναι η παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. **Π.χ. παράλειψη της Διοίκησης να αποφανθεί επί ειδικής ή ενδικοφανούς προσφυγής** μέσα σε συγκεκριμένη προθεσμία, οπότε και θεωρείται ότι η προσφυγή του διοικουμένου απορρίφθηκε
- **Κυβερνητικές** είναι οι διοικητικές πράξεις που εκδίδονται βάση αρμοδιότητας που παρέχεται από το Σύνταγμα ή από νομοθετικές πράξεις και ρυθμίζουν θέματα σχετικά με τη λεγόμενη πολιτική εξουσία ή κυβερνητική λειτουργία. Ορισμένες πράξεις του Προέδρου της Δημοκρατίας ή της Κυβέρνησης, αν και έχουν τα χαρακτηριστικά διοικητικής πράξης, αποτελούν μια ιδιαίτερη κατηγορία, αποκαλούνται κυβερνητικές πράξεις και δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο. Οι πράξεις αυτές εκδίδονται στη βάση αρμοδιότητας που παρέχεται από το Σύνταγμα ή από νομοθετικές πράξεις που ρυθμίζουν ζητήματα σχετικά με την λεγόμενη πολιτική και κυβερνητική λειτουργία. Δεν υπάρχει σταθερό κριτήριο για την αναγνώριση των κυβερνητικών πράξεων, οι οποίες στην πράξη απαριθμούνται από την υπάρχουσα νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σύμφωνα με τη νομολογία του ανώτατου διοικητικού δικαστηρίου, χαρακτήρα κυβερνητικών πράξεων έχουν όσες ρυθμίζουν τις διεθνείς σχέσεις της χώρας, καθώς και τις σχέσεις νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας, όπως **για παράδειγμα, η κήρυξη επιστράτευσης, απονομή χάρης, ο διορισμός της κυβέρνησης κλπ.**

35) Τι είναι η ανάκληση διοικητικής πράξης;

Ανάκληση είναι η διοικητική πράξη με την οποία αίρεται για το μέλλον ή αναδρομικά η ισχύς μιας άλλης διοικητικής πράξης και υπόκειται σε διαφορετικούς κανόνες ανάλογα αν πρόκειται για παράνομες ή νόμιμες διοικητικές πράξεις. Στην προκειμένη περίπτωση, η πράξη απαλλοτρίωσης κρίνεται ως νόμιμη, ενώ είναι και δυσμενής για τον ιδιώτη. Έτσι, σε αντιδιαστολή προς τον κανόνα του αμετακλήτου των νόμιμων ευμενών πράξεων, οι νόμιμες δυσμενείς ανακαλούνται ελεύθερα υπό την επιφύλαξη της αρχής της νομιμότητας, της προστασίας εννόμων συμφερόντων τρίτων προς τους οποίους οι πράξεις είναι ευμενείς και των ειδικών νομοθετικών διατάξεων που χαρακτηρίζουν ορισμένες πράξεις ως αμετάκλητες ή περιέχουν αποκλειστική απαρίθμηση των λόγων ανάκλησης. Αν δε η δυσμενής αυτή πράξη κριθεί ως παράνομη, τότε η ανάκλησή της επιτρέπεται επίσης χωρίς κανέναν χρονικό περιορισμό προκειμένου να αποκατασταθεί η νομιμότητα και να εξαφανισθεί από τον νομικό κόσμο μια επαχθής για τον ιδιώτη πράξη, καθόσον συντρέχει σύγκλιση δημόσιου και ιδιωτικού συμφέροντος.

36) Επιδρά ένας παράνομος διορισμός διοικητικού οργάνου στο κύρος μιας διοικητικής πράξης;

Αν η πράξη διορισμού ή εκλογής του φυσικού προσώπου που αποτελεί το διοικητικό όργανο αντίκειται σε κάποιον κανόνα δικαίου και είναι παράνομη, το γεγονός αυτό δεν επιδρά στο κύρος των διοικητικών πράξεων που εκδίδει, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη διορισμού ή εκλογής φέρει «αντικειμενική επίφαση νομιμότητας», δηλαδή διαμορφώνεται η γενική πεποίθηση ότι πρόκειται για νόμιμο διορισμό (ευλογοφανής διορισμός). Το διοικητικό αυτό όργανο ονομάζεται «de facto» διοικητικό όργανο και οι πράξεις του θεωρούνται έγκυρες. Συνεπώς, η εν λόγω πράξη δεν είναι άκυρη για τον παραπάνω λόγο. Αλλά και να έπασχε από νομικά ελαττώματα, θα ίσχυε το τεκμήριο της νομιμότητας, οπότε θα παράγονταν όλα τα έννομα αποτελέσματα της πράξης, μέχρις ότου ακυρωθεί με δικαστική απόφαση ή ανακληθεί από την αρμόδια διοικητική αρχή.

37) Ποιες είναι οι βασικές διακρίσεις των Διοικητικών Οργάνων;

- Με βάση την ασκούμενη δραστηριότητα,
- ΔΙΑΚΡΙΣΗ σε αποφασιστικά και γνωμοδοτικά
- **Αποφασιστικά** είναι τα διοικητικά όργανα που εκδίδουν **πράξεις εκτελεστές**, δηλαδή πράξεις με τις οποίες τίθεται κάποιος κανόνας δικαίου που μεταβάλλει την έννομη τάξη.
- **Γνωμοδοτικά** είναι τα διοικητικά όργανα που δεν αποφασίζουν τα ίδια, αλλά παρέχουν γνωμοδοτήσεις ή προτάσεις προς τα αποφασιστικά όργανα.

- Με βάση τον **αριθμό** των προσώπων που τα αποτελούν
- ΔΙΑΚΡΙΣΗ σε **ατομικά (ή μονοπρόσωπα)** και σε **συλλογικά (ή πολυπρόσωπα)**.
- Διαφορετική είναι η έννοια του **σύνθετου οργάνου**.
 - Σύνθετο αποκαλείται το όργανο που αποτελείται από ένα ή περισσότερα όργανα (ατομικά ή/και συλλογικά), τα οποία πρέπει εκ του δικαίου να συμπράξουν στην έκδοση μίας διοικητικής πράξης (π.χ. η έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης με τη σύμπραξη δυο ή περισσότερων Υπουργών).

ΤΟΜΟΣ Γ΄

ΑΣΤΙΚΟ & ΕΡΓΑΤΙΚΟ

38) Τι είναι ο ουσιαστικός και τι ο τυπικός νόμος;

Η βασική διάκριση του νόμου είναι στον ουσιαστικό και στον τυπικό .

Ουσιαστικός νόμος είναι κάθε πράξη της πολιτείας που περιέχει κανόνες δικαίου, άσχετα από το όργανο που τη θέσπισε και τη διαδικασία μέσα από την οποία αυτή προήλθε . Δύο είναι τα στοιχεία που χαρακτηρίζουν ένα νόμο ως ουσιαστικό : ο γενικός και ο αφηρημένος χαρακτήρας του . Η γενικότητα του νόμου σημαίνει ότι θα πρέπει η ρύθμιση που θέτει ο νόμος να μην αναφέρεται σε έναν προσδιορισμένο από την αρχή αριθμό προσώπων. Ο αφηρημένος χαρακτήρας του νόμου σημαίνει ότι η ρύθμιση θα πρέπει να είναι διατυπωμένη έτσι ώστε να υπάγεται σε αυτή ομάδα περιπτώσεων με κοινά χαρακτηριστικά και όχι συγκεκριμένες περιπτώσεις. Τυπικός νόμος , είναι κάθε πράξη της πολιτείας, άσχετα από το εάν περιέχει κανόνες δικαίου, που θεσπίζεται από τα νομοθετικά όργανα της πολιτείας (Βουλή και Πρόεδρο της Δημοκρατίας) σύμφωνα με τη συνταγματικά προβλεπόμενη διαδικασία νομοθετικής παραγωγής. Θεωρείται επομένως τυπικός νόμος κάθε πράξη που ψηφίζει η Βουλή και εκδίδει και δημοσιεύει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπει το Σύνταγμα.

39) Τι είναι η Ικανότητα για δικαιοπραξία

Ικανότητα για δικαιοπραξία είναι η ικανότητα ενός προσώπου να καταρτίζει αυτοπροσώπως δικαιοπραξίες. Ικανότητα για δικαιοπραξίες έχουν μόνο τα άτομα με πνευματική ωριμότητα και ψυχική υγεία. Ικανότητα για αδικοπραξία είναι η ικανότητα ενός ατόμου να αντιλαμβάνεται τη σημασία των πράξεών του και να μπορεί να διακρίνει το δίκαιο από το άδικο.

- Έννοια: η ικανότητα προσώπου να καταρτίζει αυτοπροσώπως δικαιοπραξίες
- Πλήρως ικανοί για δικαιοπραξία
 - Όσοι συμπλήρωσαν το 18ο έτος ηλικίας, εφόσον δεν συντρέχει κάποιος άλλος λόγος ανικανότητας (βλ. πιο κάτω)
- Απολύτως ανίκανοι για δικαιοπραξία (δηλαδή, δεν μπορούν να καταρτίσουν καμία απολύτως δικαιοπραξία)
 - Όσοι δεν έχουν συμπληρώσει το 10ο έτος ηλικίας
 - Όσοι είναι σε πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση
- Σχετικά-παροδικά ανίκανοι για δικαιοπραξία, δηλαδή, ενήλικοι που κατά τη στιγμή κατάρτισης συγκεκριμένης δικαιοπραξίας
 - είτε δεν έχουν συνείδηση των πράξεών τους (πχ, λόγω μέθης, χρήσης ναρκωτικών, υψηλού πυρετού),
 - είτε βρίσκονται σε διανοητική διαταραχή που περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βούλησής τους
- Περιορισμένα ικανοί για δικαιοπραξία (δηλαδή, μπορούν να δικαιοπρακτούν μόνον εφόσον τηρήσουν τις προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος)
 - Ανήλικος άνω των 10 ετών (αλλά κάτω των 18 ετών): δικαιοπραξίες από τις οποίες αποκομίζει μόνον όφελος (πχ, δωρεά)
 - Ανήλικος άνω των 14 ετών (αλλά κάτω των 18 ετών): διαθέτει κάθε τι που κερδίζει από την προσωπική εργασία ή από εκείνα που του δόθηκαν για να διαθέτει ελεύθερα (πχ, χαρτζιλίκι)

- Ανήλικος άνω των 15 ετών (αλλά κάτω των 18 ετών): σύμβαση εργασίας ως εργαζόμενος με τη γονική συναίνεση
- Άτομα που έχουν τεθεί σε μερική στερητική δικαστική συμπαράσταση ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση

40) Προϋποθέσεις έγκυρης κατάρτισης της δικαιοπραξίας

Ικανότητα για δικαιοπραξία (αυτοπροσώπως-ωριμότητα, υγεία) + η **ικανότητα να αντιλαμβάνεται τη σημασία των πράξεών του** (διακρίνει δίκαιο και άδικο)

1. Βούληση χωρίς ελαττώματα

Η βούληση να μην είναι αποτέλεσμα **πλάνης** (εσφαλμένη γνώση της πραγματικότητας, π.χ. αγορά λόγω έγκρισης δανείου), απάτης (εκ προθέσεως συμπεριφορά που έχει ως σκοπό να παραπλανήσει, οικόπεδο σε σχέδιο πόλης) **απειλής** (άσκηση ψυχολογικής βίας)

2. Συμφωνία βούλησης και δήλωσης βούλησης

3. Δήλωση της βούλησης-εξωτερίκευση της βούλησης -ΤΥΠΟΣ

Το περιεχόμενο της δικαιοπραξίας να είναι σύμφωνο με το νόμο και τα χρηστά ήθη

Βούληση χωρίς ελαττώματα

Πλάνη: εσφαλμένη γνώση της πραγματικότητας

- ☼ Πλάνη στα παραγωγικά αίτια της βούλησης: πλάνη που οδηγεί σε σχηματισμό βούλησης που δεν θα σχηματιζόταν αν το πρόσωπο γνώριζε την πραγματική κατάσταση (πχ, αγορά σπιτιού πιστεύοντας λανθασμένα ότι έχει εγκριθεί τραπεζικό δάνειο)
- ☼ Επουσιώδης (η πιο συνηθισμένη περίπτωση): νομικώς αδιάφοροι οι λόγοι λήψης της απόφασης προς δικαιοπραξία. Συνέπειες: έγκυρη η δικαιοπραξία
- Ουσιώδης: η πλάνη αφορά σε ουσιώδεις κατά τη συμφωνία των μερών ή τα συναλλακτικά ήθη ιδιότητες προσώπου ή πράγματος (πχ, αγορά πίνακα σε υψηλή τιμή πιστεύοντας λανθασμένα ότι ήταν το πρωτότυπο έργο). Συνέπειες: (α) η δικαιοπραξία είναι ακυρώσιμη, δηλαδή, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της μέχρι να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση κατόπιν αιτήματος του πλανηθέντος, (β) δικαίωμα αποζημίωσης του αντισυμβαλλόμενου από τον πλανηθέντα

Απάτη: εκ προθέσεως συμπεριφορά με στόχο και αποτέλεσμα την παραπλάνηση προσώπου ώστε να το οδηγήσει σε δήλωση βούλησης που αλλιώς δεν θα έκανε (πχ, ο Α διαβεβαιώνει ψευδώς τον Β ότι το προς πώληση οικόπεδο θα ενταχθεί στο σχέδιο πόλης και του το πωλεί σε τιμή υψηλότερη της πραγματικής αξίας)

- ✿ Συνέπειες= η δικαιοπραξία είναι ακυρώσιμη, δηλαδή, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της μέχρι να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση κατόπιν αιτήματος του απατηθέντος,
- ✿ δικαίωμα αποζημίωσης του απατηθέντος από τον αντισυμβαλλόμενο του

Απειλή: άσκηση ψυχολογικής βίας (δηλαδή, δημιουργία φόβου) προς πρόσωπο, λόγω εξαγγελίας κακού που εξαρτάται από τη βούληση εκείνου που το εξαγγέλλει ώστε το πρόσωπο αυτό (απειληθείς) να προβεί σε δήλωση βούλησης που αλλιώς δεν θα έκανε (πχ, ο Α απειλεί τον Β ότι αν δεν του πουλήσει συγκεκριμένο οικόπεδο σε χαμηλή τιμή θα τον σκοτώσει)

Η απειλή πρέπει

- ✿ να προξενεί φόβο σε γνωστικό άνθρωπο και
- ✿ να εκθέτει σε σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο τη ζωή, τη σωματική ακεραιότητα, την ελευθερία, την τιμή, την περιουσία αυτού που απειλήθηκε ή των προσώπων που συνδέονται μαζί του στενότατα
- ✿ να έχει οδηγήσει τον απειλούμενο στη δήλωση βούλησης που επιθυμούσε εκείνους που τον απείλησε

Συνέπειες

- ✿ η δικαιοπραξία είναι ακυρώσιμη, δηλαδή, παράγει τα έννομα αποτελέσματά της μέχρι να ακυρωθεί με δικαστική απόφαση κατόπιν αιτήματος του απειληθέντος,
- ✿ δικαίωμα αποζημίωσης του απειληθέντος από τον αντισυμβαλλόμενο του

Συμφωνία βούλησης και δήλωσης

- ✿ Εκούσια ασυμφωνία βούλησης και δήλωσης: εικονικότητα
- ✿ Ο δηλών γνωρίζει ότι η δήλωση βούλησης δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική βούληση, δηλαδή, η δήλωση βούλησης γίνεται φαινομενικά και όχι στα σοβαρά
- ✿ Απόλυτη εικονικότητα: κάτω από την εικονική δικαιοπραξία δεν καλύπτεται άλλη δικαιοπραξία (πχ, ο κατάχρεος Α μεταβιβάζει την περιουσία του στον φίλο του Β προκειμένου να αποφύγει την κατάσχεση από τους δανειστές του)

- ✿ Συνέπειες: η εικονική δικαιοπραξία είναι άκυρη
- ✿ Σχετική εικονικότητα: κάτω από την εικονική δικαιοπραξία καλύπτεται άλλη δικαιοπραξία (πχ, ο Α εμφανίζεται να πωλεί ακίνητο στον Β ενώ στην πραγματικότητα του το δώρησε)
- ✿ Συνέπειες: η εικονική δικαιοπραξία είναι άκυρη, όμως, η κρυπτόμενη δικαιοπραξία είναι έγκυρη εφόσον την ήθελαν τα μέρη και τηρήθηκαν οι νόμιμοι όροι
- ✿ Ακούσια ασυμφωνία δήλωσης και βούλησης: πλάνη στη δήλωση (δηλαδή, η άγνοια ή εσφαλμένη γνώση της πραγματικότητας οδήγησε σε δήλωση βούλησης που δεν ανταποκρίνεται στην πραγματική βούληση του δηλούντος)
- ✿ Επουσιώδης πλάνη: αφορά σε ασήμαντο σημείο της δικαιοπραξίας
- ✿ Συνέπειες: έγκυρη η δικαιοπραξία
- ✿ Ουσιώδης πλάνη: αφορά σε σημαντικό σημείο της δικαιοπραξίας
- ✿ Συνέπειες: ακυρώσιμη η δικαιοπραξία, κατόπιν αιτήματος του **πλανηθέντος, όμως ο τελευταίος οφείλει αποζημίωση στον αντισυμβαλλόμενο του**

Τήρηση τύπου

- Ο κανόνας είναι το άτυπο των δικαιοπραξιών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο
- Συστατικός τύπος. Η τήρησή του αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την έγκυρη κατάρτιση δικαιοπραξίας (πχ, συμβολαιογραφικό έγγραφο επί πώλησης ακινήτου)
- Αποδεικτικός τύπος. Τηρείται για την διευκόλυνση απόδειξης κατάρτισης της δικαιοπραξίας, αλλά δεν αποτελεί αναγκαίο στοιχείο εγκυρότητας της δικαιοπραξίας (πχ, η ενοικίαση διαμερίσματος δεν απαιτεί τήρηση τύπου, συνήθως όμως συντάσσεται έγγραφο προκειμένου να αποδεικνύονται η ενοικίαση και οι όροι αυτής)
- πχ, η ενοικίαση διαμερίσματος δεν απαιτεί τήρηση τύπου, συνήθως όμως συντάσσεται έγγραφο προκειμένου να αποδεικνύονται η ενοικίαση και οι όροι αυτής)

41) Τι σημαίνει η ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ; --

Κατά το άρθρο 25 παρ.3 Σ, η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος δεν επιτρέπεται. Επίσης, η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος απαγορεύεται στο [άρθρο 281 του ΑΚ](#) καθώς και στη διάταξη του άρθρου 30 της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (α. 17) «καμία διάταξη αυτής της διακήρυξης δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι παρέχει σε ένα κράτος, μια ομάδα ή ένα άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα να προβαίνει σε δραστηριότητα ή πράξη με σκοπό την καταστροφή των δικαιωμάτων ή ελευθεριών που αναγνωρίζει η παρούσα Σύμβαση ή σε μεγαλύτερους περιορισμούς των δικαιωμάτων και ελευθεριών από εκείνους που προβλέπει η παρούσα Σύμβαση». Ο συνταγματικός νομοθέτης θέτει βασικό αξίωμα, γενικότερη αρχή του δικαίου. Απαγορεύεται η καταχρηστική άσκηση δικαιώματος στο πλαίσιο των σχέσεων κράτους-πολιτών, αλλά και στο πλαίσιο των διαπροσωπικών σχέσεων. Το Σύνταγμα θέτει αντικειμενικό κανόνα δικαίου που ισχύει στην συνολική έννομη τάξη. Το άρθρο 25 παρ. 3 εφαρμόζεται τόσο στο «δημόσιο», όσο και στο ιδιωτικό δίκαιο.

42) Τι σημαίνει το δικαίωμα του ατόμου στην προσωπικότητα και ποιες οι βασικές Αξιώσεις λόγω προσβολής του δικαιώματος στην προσωπικότητα;

Το δικαίωμα του προσώπου στην προσωπικότητα κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 2 παρ.1 Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο η Πολιτεία οφείλει να σέβεται και να προστατεύει την αξία του ανθρώπου. Περαιτέρω, εξειδικεύεται σε ειδικότερες διατάξεις του ΑΚ και του ποινικού δικαίου, σφαιρικά δε καθιερώνεται με τη διάταξη του άρθρου 57 ΑΚ, σύμφωνα με την οποία προστατεύεται από οποιαδήποτε παράνομη προσβολή Η εικόνα ενός προσώπου είναι στοιχείο της εξατομίκευσής του. Η χρήση της χωρίς συναίνεση συνιστά παράνομη προσβολή της προσωπικότητάς της. Σύμφωνα με τη νομολογία, απαγορεύεται η απεικόνιση ή η έκθεση σε κοινή θέα της εικόνας του προσώπου για οποιονδήποτε σκοπό, αν δεν συναινέσει σε τούτο ο εικονιζόμενος, εκτός αν είναι πρόσωπο ιστορικό ή πρόσωπο της επικαιρότητας.. Η προβολή δημοσίως, χωρίς τη συναίνεση του εικονιζόμενου, της εικόνας του αποτελεί αυτή καθαυτή παράνομη προσβολή της προσωπικότητας επί της ίδιας εικόνας, χωρίς να απαιτείται επιπρόσθετα από τη δημοσίευση να υπάρχει παράλληλη προσβολή άλλων στοιχείων της προσωπικότητάς του . Κάθε εξωτερική, προερχόμενη από άλλο πρόσωπο, επέμβαση σε ένα ή σε περισσότερα από τα παραπάνω ενδεικτικά αναφερόμενα στοιχεία της προσωπικότητας, συνιστά κατ αρχήν παράνομη προσβολή του εν λόγω δικαιώματος. Η προσβολή τότε μόνο δεν είναι παράνομη, όταν υφίστανται λόγοι άρσης του παράνομου της πράξης .

Σε περίπτωση παράνομης προσβολής του δικαιώματος του προσώπου στην προσωπικότητα προκύπτουν οι ακόλουθες αξιώσεις:

1).Άρσης της προσβολής. Η προσβολή πρέπει να υφίσταται, να μην έχει, δηλαδή, λήξει ακόμη. Αίτημα αποτελεί η επαναφορά των πραγμάτων στην προϋφιστάμενη της προσβολής κατάσταση. Δεν απαιτείται για την αξίωση αυτή υπαιτιότητα,

2).Παράλειψης της προσβολής στο μέλλον. Παρά το γράμμα του νόμου, γίνεται δεκτό ότι για την προβολή της εν λόγω αξίωσης δεν απαιτείται σε κάθε περίπτωση προηγούμενη παράνομη προσβολή και βάσιμος κίνδυνος επανάληψής της, αλλά αρκεί και η ύπαρξη επικείμενου κινδύνου προσβολής.

3).Καταβολής αποζημίωσης. Για το βάσιμο της εν λόγω αξίωσης πρέπει να πληρούνται οι προϋποθέσεις της αδικοπραξίας, ήτοι: α). παράνομη και υπαίτια- εκτός των περιπτώσεων, που θεμελιώνεται αντικειμενική ευθύνη-συμπεριφορά, β). περιουσιακή ζημία, που να τελεί σε σχέση αιτιώδους συνάφειας με την προσβλητική πράξη,

4).Ικανοποίησης ηθικής βλάβης. Η ηθική βλάβη αναφέρεται στην μη περιουσιακή ζημία, συγκεκριμένα στο ψυχικό άλγος, που προκλήθηκε στο πρόσωπο λόγω της προσβολής της προσωπικότητάς του. Κατά τη νομολογία, η ικανοποίησή της προϋποθέτει πταίσμα, ενώ η θεωρία υποστηρίζει την αντίθετη άποψη. Αίτημα αποτελεί η επιδίκαση χρηματικού ποσού, ένα δημοσίευμα ή οτιδήποτε άλλο κρίνεται αναγκαίο από τις περιστάσεις .

43) Η ευθύνη των νομικών προσώπων κατά το άρθρο 71 ΑΚ

Το νομικό πρόσωπο είναι υπεύθυνο έναντι του τρίτου, που ζημιώθηκε από ζημιογόνες πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του, σαν να επρόκειτο για δικές του πράξεις, εφόσον πληρούνται οι κατωτέρω προϋποθέσεις: -ύπαρξη πράξης ή παράλειψης, από την οποία προκύπτει υποχρέωση προς αποζημίωση. Κατά κανόνα πρόκειται για αδικοπραξίες, παραβάσεις ενοχικών υποχρεώσεων και ευθύνη κατά το στάδιο των διαπραγματεύσεων, -η εν λόγω πράξη ή παράλειψη να τελέστηκε από αντιπροσωπευτικό του όργανο, από όργανο, δηλαδή, που σύμφωνα με το καταστατικό του, είναι αρμόδιο για την εκπροσώπησή του. Γίνεται, ωστόσο, δεκτό ότι υφίσταται ευθύνη του νομικού προσώπου και για τις πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του, που παρά το γεγονός ότι δεν το εκπροσωπούν, αντλούν τις εξουσίες και τις αρμοδιότητές τους από το καταστατικό του, η πράξη ή παράλειψη του οργάνου του να έλαβε χώρα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων, που του ανατέθηκαν. Τούτο, κατά την κρατούσα άποψη, συμβαίνει όταν οι πράξεις ή οι παραλείψεις, που τελεί ως όργανο του νομικού προσώπου, βρίσκονται σε συνάφεια με την ενάσκηση των καθηκόντων του, ακόμη και αν τελούνται καθ υπέρβαση των αρμοδιοτήτων του, όχι όμως και επ ευκαιρία αυτών, η ύπαρξη νόμιμου λόγου ευθύνης. Η εφαρμογή της διάταξης του 71 ΑΚ, ως μη αυτοτελής διάταξη, προϋποθέτει ότι υφίσταται άλλη διάταξη, βάσει της οποίας θεσπίζεται η ευθύνη προς αποζημίωση. Η ευθύνη του νομικού προσώπου είναι αντικειμενική, ανεξάρτητη, δηλαδή από την ύπαρξη πταίσματος του

οργάνου. Αντίθετα, το όργανο είναι υπεύθυνο εις ολόκληρο με το νομικό πρόσωπο για το ίδιο ζημιογόνο γεγονός, μόνο εφόσον είναι υπαίτιο.

44) Δικαιοπρακτική ανικανότητα

Δικαιοπρακτική ικανότητα είναι η ικανότητα αυτοπρόσωπτης επιχείρησης μιας πράξης, που παράγει έννομα αποτελέσματα. Συνδέεται άρρηκτα με την αρχή της αυτονομίας της βούλησης και με το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα στην προσωπικότητα και εντάσσεται νομικά στα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρ' όλ' αυτά, δεν πρόκειται για δικαίωμα, που αποδίδεται στο πρόσωπο από τη γέννησή του, αντίθετα νομοθετικά προβλέπονται περιπτώσεις ολικής ή μερικής στέρησής του. Τούτο οφείλεται στην ανάγκη προστασίας των συμφερόντων τόσο του προσώπου, που κρίνεται ολικά ή μερικά ανίκανος, όσο και αυτών, που συναλλάσσονται μαζί του. Η ανικανότητα προς δικαιοπραξία διακρίνεται σε πλήρη και περιορισμένη, ανάλογα με το αν το πρόσωπο είναι ανίκανο για την κατάρτιση όλων ή συγκεκριμένων δικαιοπραξιών αντίστοιχα.

Πλήρως ανίκανοι είναι- οι ανήλικοι μέχρι 10 ετών και - οι τελούντες υπό πλήρη στερητική δικαστική συμπαράσταση, οι οποίοι δικαιοπρακτούν αποκλειστικά και μόνο μέσω του δικαστικού συμπαραστάτη τους, ενώ

περιορισμένα ανίκανοι είναι - οι ανήλικοι από 10 ετών και άνω

- αυτοί που τέθηκαν σε περιορισμένη στερητική δικαστική συμπαράσταση και

- αυτοί που πλήρη ή περιορισμένη επικουρική συμπαράσταση. Τα πρόσωπα αυτά έχουν τη δυνατότητα να δικαιοπρακτούν αυτοπροσώπως εφόσον έχουν όμως τη συναίνεση του δικαστικού συμπαραστάτη τους.

45) Τι είναι η σύμβαση;

Είναι η δικαιοπραξία που περιέχει δηλώσεις βούλησης δύο ή περισσότερων προσώπων που το καθένα ενεργεί με διαφορετικό συμφέρον αλλά συμπίπτουν ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Υπάρχουν τα εξής στάδια: i. στάδιο διαπραγματεύσεων, ii. στάδιο κατάρτισης προσυμφώνου και iii. στάδιο κατάρτισης της οριστικής σύμβασης. Ο κανόνας είναι το άτυπο των δικαιοπραξιών, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο. Συστατικός τύπος. Η τήρησή του αποτελεί απαραίτητο στοιχείο για την έγκυρη κατάρτιση δικαιοπραξίας (πχ, συμβολαιογραφικό έγγραφο επί πώλησης ακινήτου). Αποδεικτικός τύπος. Τηρείται για την διευκόλυνση απόδειξης κατάρτισης της δικαιοπραξίας, αλλά δεν αποτελεί αναγκαίο στοιχείο εγκυρότητας της δικαιοπραξίας (πχ, η ενοικίαση διαμερίσματος δεν απαιτεί τήρηση τύπου, συνήθως όμως συντάσσεται έγγραφο προκειμένου να αποδεικνύονται η ενοικίαση και οι όροι αυτής).

46) Ποια είναι η διαφορά σύμβασης εργασίας και σύμβασης έργου;

Σύμβαση έργου είναι η σύμβαση με βάση την οποία ο εργολάβος έχει την υποχρέωση να εκτελέσει το έργο και ο εργοδότης να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή. Η βασική διαφορά της σύμβασης έργου από τη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας έγκειται στο αντικείμενο τους :η σύμβαση έργου έχει ως αντικείμενο την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου και προσδιορισμένου έργου ,ενώ η σύμβαση εξαρτημένης εργασίας έχει ως αντικείμενο την παροχή της εργασίας (εργασιακής) δύναμης του μισθωτού, την οποία ο εργοδότης κατευθύνει , ασκώντας το διευθυντικό δικαίωμά του , προς την επίτευξη εκείνου του παραγωγικού αποτελέσματος που επιθυμεί.

Επιπλέον, οι διαφορές της συμβάσεως εξαρτημένης εργασίας από τη σύμβαση έργου είναι οι εξής: α)Ως προς την ονομασία των αντισυμβαλλομένων: εργοδότης και εργαζόμενος στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ,εργοδότης και εργολάβος στη σύμβαση έργου , .β)Ως προς το αντάλλαγμα που καταβάλει ο εργοδότης : στη σύμβαση έργου, η εργολαβική αμοιβή (αντάλλαγμα) συμφωνείται σε ένα συγκεκριμένο ποσό για την πραγματοποίηση ολόκληρου του έργου, το οποίο καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά. Στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ο εργαζόμενος δικαιούται αμοιβή προσδιοριζόμενη με βάση ποσοτικά κριτήρια της εργασίας του (συνήθως χρονικά), γ)Ως προς το ωράριο: Στη σύμβαση έργου, ο εργολάβος δεν δεσμεύεται για την τήρηση συγκεκριμένου ωραρίου ,αλλά ούτε απαλλάσσεται από τις υποχρεώσεις του εκτός των ορίων του ωραρίου αυτού. Αντίθετα, στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ο εργαζόμενος συνήθως παρέχει την εργασία του εντός χρονικών ορίων (ωράριο .ε)Στη σύμβαση έργου δεν υπάρχει διευθυντικό δικαίωμα του εργοδότη , ενώ στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας υπάρχει .

Στη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας ο εργοδότης οφείλει να καταβάλει για τον εργαζόμενο ασφαλιστικές εισφορές στο ΕΦΚΑ. ,ενώ στη σύμβαση έργου δεν υπάρχει τέτοια υποχρέωση.

47) Σύμβαση έργου – ελλείψεις έργου

Σύμφωνα με το άρθρο 681 ΑΚ, «με τη σύμβαση έργου ο εργολάβος έχει υποχρέωση να εκτελέσει το έργο και ο εργοδότης να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή». Στο άρθρο αυτό δίδεται η έννοια της σύμβασης έργου, η οποία είναι σύμβαση:

Ενοχική και υποσχετική, διότι με την κατάρτισή της δεν επέρχονται αλλοιώσεις στα εμπράγματα δικαιώματα των συμβαλλομένων,

Αμφοτεροβαρής, καθώς από αυτήν προκύπτουν εκατέρωθεν υποχρεώσεις, που βρίσκονται σε συνεχή πλοκή και αλληλεξάρτηση από την έναρξη μέχρι την απόσβεση της έννομης σχέσης,

Άτυπη, ακόμη και όταν αφορά σε εκτέλεση έργου σε ακίνητο.

Μία από τις πιο γνωστές συμβάσεις είναι και αυτή που περιγράφεται στο άρθρο 68 του ΑΚ και την προσδιορίζει ως σύμβαση έργου, δηλαδή αυτή που περιγράφει την υποχρέωση ενός συμβαλλόμενου να ολοκληρώσει ένα έργο και το άλλο συμβαλλόμενο μέρος να προβεί στην πληρωμή που έχουν συμφωνήσει. Η σύμβαση δεν έχει συγκεκριμένο τύπο (άτυπη). Ο εργολάβος έχει την ευθύνη της ορθής περάτωσης του έργου, σύμφωνα με τα όσα αναγράφονται στην σύμβαση έργου που έχει υπογράψει με τον εργοδότη. Αν για οποιοδήποτε λόγο, ο οποίος δεν είναι υπαιτιότητας του εργοδότη, ο εργολάβος καθυστερήσει την εκτέλεση του έργου, τότε ο εργοδότης έχει το δικαίωμα της άμεσης υπαναχώρησης από την προαναφερόμενη σύμβαση. Παράλληλα, σε μία σύμβαση έργου που εμφανίζει ελαττωματική μορφή, αξιολογείται αν αυτή είναι σημαντική. Σε αυτή την περίπτωση ο εργοδότης έχει την δυνατότητα να απαιτήσει την άμεση διόρθωση ή επισκευή του ελαττωματικού προϊόντος. Αν το ελάττωμα προκαλεί την αδυναμία στο να χρησιμοποιηθεί το προϊόν, τότε ο συμβαλλόμενος μπορεί να ζητήσει την αποπομπή του από την σύμβαση. Επίσης έχει δικαίωμα να ζητήσει και αποζημίωση όταν η ευθύνη βαρύνει τον εργολάβο του έργου.

48) Τι γνωρίζετε για τη σύμβαση πώλησης και ποιες είναι οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα που προκύπτουν;

Με τη σύμβαση της πώλησης ο πωλητής έχει την υποχρέωση να μεταβιβάσει την κυριότητα του πράγματος ή το δικαίωμα που αποτελούν το αντικείμενο της πώλησης και να παραδώσει το πράγμα και ο αγοραστής έχει την υποχρέωση να πληρώσει το τίμημα που συμφωνήθηκε. Η πώληση είναι αμφοτεροβαρής σύμβαση γιατί και οι δύο συμβαλλόμενοι έχουν δικαιώματα και υποχρεώσεις. **Υποχρεώσεις του πωλητή:** Κύριες υποχρεώσεις: 1. Ο πωλητής έχει την υποχρέωση να παραδώσει το πράγμα ελεύθερο από κάθε δικαίωμα τρίτου (νομικό ελάττωμα). 2. Ο πωλητής υποχρεούται να παραδώσει το πράγμα με τις συνομολογημένες ιδιότητες και χωρίς πραγματικά ελαττώματα. Παρεπόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν είτε από συμφωνία των μερών είτε από την καλή πίστη: Ο πωλητής υποχρεούται να ενημερώσει τον αγοραστή για τις νομικές σχέσεις του πωληθέντος, να του παραδώσει τα σχετικά έγγραφα, ο

Σελίδα 39 από 67

πωλητής έχει υποχρέωση για καλή συσκευασία του πράγματος, για πληροφόρηση του αγοραστή για τη λειτουργία του πράγματος, υποχρέωση για συντήρηση ή/και επισκευή του πράγματος για ορισμένο διάστημα.

Δικαιώματα του αγοραστή: 1. Ο πωλητής δεν ευθύνεται για νομικά ελαττώματα που υπάρχουν κατά την πώληση αν ο αγοραστής τα γνώριζε. Ο πωλητής ευθύνεται για την προσημείωση ή υποθήκη ή κατάσχεση ή το ενέχυρο ακόμη και αν ο αγοραστής γνώριζε την ύπαρξή του. 2. Ο αγοραστής, σε περίπτωση ευθύνης του πωλητή για πραγματικό ελάττωμα ή για έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας, δικαιούται κατ' επιλογήν του: 1. να απαιτήσει, χωρίς επιβάρυνσή του, τη διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος με άλλο, εκτός αν μια τέτοια ενέργεια είναι αδύνατη ή απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες, 2. να μειώσει το τίμημα, 3. να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση εκτός εάν πρόκειται για επουσιώδες πραγματικό ελάττωμα. Ο πωλητής οφείλει να πραγματοποιήσει τη διόρθωση ή την αντικατάσταση σε εύλογο χρόνο και χωρίς σημαντική ενόχληση του αγοραστή. Τα δικαιώματα του αγοραστή λόγω πραγματικού ελαττώματος ή έλλειψης συνομολογημένης ιδιότητας παραγράφονται μετά από 5 χρόνια για τα ακίνητα και 2 χρόνια για τα κινητά. Η παραγραφή αρχίζει από την παράδοση του πράγματος στον αγοραστή, ακόμη και αν ο αγοραστής διαπίστωσε το ελάττωμα ή την έλλειψη της ιδιότητας αργότερα.

Υποχρεώσεις του αγοραστή: Κύρια υποχρέωση είναι να καταβάλει το τίμημα. Παρεπόμενες υποχρεώσεις που προκύπτουν είτε από συμφωνία των μερών είτε από την καλή πίστη: η υποχρέωση να καταβάλει τα έξοδα παραλαβής του πράγματος, να να ειδοποιήσει εγκαίρως τον πωλητή για τυχόν ελαττώματα κ.λ.π.

49) Τι είναι η σύμβαση μίσθωσης;

Μίσθωση είναι η σύμβαση με την οποία ο εκμισθωτής έχει την υποχρέωση να παραχωρήσει στο μισθωτή τη χρήση του πράγματος (μίσθιο) για όσο χρόνο διαρκεί η μίσθωση και ο μισθωτής να καταβάλει το συμφωνηθέν τίμημα. Η μίσθωση είναι σύμβαση αμφοτεροβαρής. Είναι σύμβαση άτυπη και τυχόν έγγραφο μίσθωσης έχει αποδεικτικό χαρακτήρα. Ο εκμισθωτής έχει την υποχρέωση να παραδώσει στο μισθωτή το μίσθιο κατάλληλο για τη συμφωνημένη χρήση και να το διατηρεί κατάλληλο καθ' όλη τη διάρκεια της μίσθωσης. Σε περίπτωση ύπαρξης νομικού ή πραγματικού ελαττώματος ή έλλειψης συμφωνημένης

ιδιότητας ο μισθωτής μπορεί να απαιτήσει αποζημίωση ή μή καταβολή μισθώματος, να απαιτήσει αποζημίωση για μή εκτέλεση της σύμβασης, να προβεί σε άρση του ελαττώματος ή της έλλειψης της ιδιότητας και να απαιτήσει τη δαπάνη, να καταγγείλει τη μίσθωση. Εάν ο μισθωτής παραλάβει ανεπιφύλακτα το μίσθιο γνωρίζοντας το ελάττωμα ή την έλλειψη, τότε ο εκμισθωτής δεν ευθύνεται. Ο μισθωτής έχει υποχρέωση να καταβάλει το μίσθωμα και να διατηρεί το μίσθιο σε καλή κατάσταση, να το μεταχειρίζεται για το λόγο που συμφωνήθηκε (π.χ ως κατοικία) κ.λ.π. Η μίσθωση ορισμένου χρόνου λήγει μόλις περάσει ο συμφωνηθείς χρόνος. Η μίσθωση αορίστου χρόνου λήγει με καταγγελία.

50) Τι ορίζεται ως ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ;

Σύμβαση εργασίας ,σύμφωνα με το άρθρο 657ΑΚ, είναι η σύμβαση με την οποία ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να παρέχει για ορισμένο ή αόριστο χρόνο την εργασία του στον εργοδότη και αυτός να του καταβάλει τον συμφωνημένο μισθό. Η σύμβαση εργασίας ,όπως προσδιορίζεται στο άρθρο 657ΑΚ, ονομάζεται και ατομική σύμβαση εργασίας , για να αντιδιασταλεί προς τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας , οι οποίες συμπληρώνουν τους γενικούς όρους εργασίας που ορίζονται με νόμο και συνάπτονται μεταξύ των εκπροσώπων εργαζομένων και των εκπροσώπων των εργοδοτών ,ύστερα από ελεύθερες διαπραγματεύσεις . Η ατομική σύμβαση εργασίας είναι ενοχική σύμβαση ,διότι ρυθμίζεται με βάση τους κανόνες του Ενοχικού Δικαίου και από αυτήν απορρέουν ενοχικά δικαιώματα και υποχρεώσεις των αντισυμβαλλομένων ,δηλαδή, από τη μια μεριά, το δικαίωμα του εργοδότη να λαμβάνει από τον εργαζόμενο την παροχή της εργασίας του για ορισμένο ή αόριστο χρόνο και η υποχρέωσή του να του καταβάλει τον συμφωνημένο μισθό και, από την άλλη, το δικαίωμα του εργαζομένου να λαμβάνει από τον εργοδότη τον συμφωνημένο μισθό και να του παρέχει την εργασία του για ορισμένο ή αόριστο χρόνο.

Η ατομική σύμβαση εργασίας είναι άτυπη σύμβαση (άτυπη δικαιοπραξία) , διότι για την έγκυρη σύναψη της δεν απαιτείται η τήρηση κάποιου συστατικού τύπου (λ.χ. συμβολαιογραφικό έγγραφο ή έγγραφο βέβαιης χρονολογίας ή απλό ιδιωτικό έγγραφο) .Η σύναψη της ατομικής σύμβασης εργασίας μπορεί να συναφθεί και προφορικά ή να συνάγεται η σύναψή της εκ των πραγμάτων ,από το ότι δηλ. ο εργαζόμενος παρέσχε την εργασία του στον συγκεκριμένο εργοδότη.

Υπάρχουν, όμως, και ορισμένες κατηγορίες ατομικών συμβάσεων εργασίας ,για τις οποίες απαιτείται ,σύμφωνα με ρητή απαίτηση του Νόμου , να συνάπτονται με ορισμένο τύπο π.χ. η ατομική σύμβαση εξαρτημένης εργασίας προπονητή, η ατομική σύμβαση εξαρτημένης εργασίας εκ περιτροπής, η ατομική σύμβαση μερικής απασχόλησης.

Χαρακτηριστικά της σύμβασης εργασίας.

Στη σύμβαση εργασίας υπάρχει έντονο το στοιχείο της εξάρτησης από τον εργοδότη. Ο τελευταίος έχει δικαίωμα να παρέμβει στον τρόπο, τον χρόνο και τον τόπο της εργασίας και να τα ρυθμίζει μονομερώς με βάση το λεγόμενο «**διευθυντικό δικαίωμα**».

- **έντονος προσωπικός δεσμός** ανάμεσα σε εργοδότη και εργαζόμενο.
- **υποχρέωση εργαζομένου** για επιμελή εκτέλεση της συμφωνηθείσας εργασίας δηλαδή ο μισθωτός πρέπει να φροντίζει να είναι πρόθυμος απέναντι στον εργοδότη του, συνεργάσιμος με τους συναδέλφους του ,εξυπηρετικός προς όλους ,ευπρεπής και συνεπής. Υποχρέωση υπακοής στις εντολές του εργοδότη. Ωστόσο, ο εργαζόμενος δεν οφείλει να υπακούει σε εντολές παράνομες ή ανήθικες ούτε να εκτελεί εργασίες που βρίσκονται έξω από τα πλαίσια της συμβάσεως εργασίας του. Επίσης , δεν νοείται υποχρέωση υπακοής του εργαζομένου σε εντολές που δίνονται με καταχρηστική άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος. Η υποχρέωση πίστης δηλαδή ο μισθωτός οφείλει να μην απασχολείται παράλληλα σε ανταγωνιστική προς τα συμφέροντα του εργοδότη του επιχείρηση, να μην ανταγωνίζεται τον εργοδότη του στο επαγγελματικό πεδίο του (δηλ. του εργοδότη), να μη δυσφημεί τον εργοδότη του ,να μην αποτρέπει τρίτους να συναλλαχθούν με τον εργοδότη του, να τηρεί εχεμύθεια σχετικά με τα απόρρητα του εργοδότη του κλπ.
- **υποχρέωση εργοδότη** για εμπρόθεσμη και προσήκουσας καταβολή συμφωνημένου μισθού, υποχρέωση ετήσιας άδειας με αποδοχές, άδεια μητρότητας, λήψη μέτρων για την ασφάλεια του εργαζομένου αναφορικά με τα εργατικά ατυχήματα, μέριμνα για την προστασία της προσωπικότητας, της ηθικής, της υγείας, της ζωής του εργαζομένου.
- **Χρονική διάρκεια της εργασίας** : Η εργασία του μισθωτού μπορεί να συμφωνείται ότι θα παρέχεται στον εργοδότη είτε για ορισμένο χρόνο είτε για αόριστο χρόνο, οπότε αντίστοιχα υφίσταται είτε σύμβαση εργασίας αόριστου χρόνου είτε σύμβαση εργασίας αόριστου χρόνου .

51) Τι γνωρίζετε για το Σωματείο;

Σωματείο(78-106 ΑΚ) είναι ένωση 20 τουλάχιστον προσώπων για την επιδίωξη σκοπού ΜΗ κερδοσκοπικού. Μη κερδοσκοπικός σκοπός δεν είναι μόνον ο ιδεολογικός, καλλιτεχνικός, φιλανθρωπικός κ.λ.π αλλά και ο οικονομικός σκοπός (π.χ τα επαγγελματικά σωματεία). Ο σκοπός του σωματείου δεν πρέπει να αντίκειται στο νόμο και στα χρηστά ήθη.

52) Προϋποθέσεις Σύστασης Σωματείου

- ➔ Έγγραφο συστατική πράξη υπογεγραμμένη από τουλάχιστον 20 πρόσωπα για την ίδρυση του σωματείου.
- ➔ Καταστατικό που συντάσσεται εγγράφως και καθορίζονται η επωνυμία, η έδρα, ο σκοπός, οι όροι λειτουργίας του, οι πόροι του, οι οποίοι καθορίζονται απ' το άρθρο 5 του 1264/1982, οι όροι για την τροποποίηση του καταστατικού, οι όροι διάλυσης , τα όργανα διοίκησης και αντιπροσώπευσης κ.λ.π.
- ➔ Αίτηση στο Μονομελές Πρωτοδικείο της περιφέρειας της έδρας του σωματείου.

Έκδοση απόφασης κατόπιν ελέγχου της νομιμότητας από το Δικαστήριο δεδομένου ότι πρόκειται για το συνταγματικά κατοχυρωμένο δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και απαγορεύεται έλεγχος σκοπιμότητας.

Εγγραφή στο βιβλίο των σωματείων στο Πρωτοδικείο μόλις η δικαστική απόφαση καταστεί τελεσίδικη. Από την εγγραφή αυτή το σωματείο αποκτά νομική προσωπικότητα.

53) Όργανα του σωματείου:

α) η Διοίκηση (μονομελής ή πολυμελής), β) η Συνέλευση των μελών. Η Συνέλευση έχει την εποπτεία και τον έλεγχο των οργάνων της Διοίκησης και μπορεί να τα παύει, εγκρίνει τον ισολογισμό, αποφασίζει για την μεταβολή του σκοπού του σωματείου, την τροποποίηση του καταστατικού κ.λ.π., γ) Πειθαρχικό Συμβούλιο, εφόσον προβλέπεται από το καταστατικό.

Η ιδιότητα μέλους του σωματείου δεν μεταβιβάζεται και δεν κληρονομείται. Παύει σε περίπτωση θανάτου του μέλους, με την αποβολή του μέλους, την αποχώρηση του μέλους, εξαιτίας ειδικών λόγων που αναφέρονται στο Καταστατικό (π.χ λόγω αλλαγής επαγγέλματος) ή με τη διάλυση του σωματείου.

54) Διάλυση του σωματείου:

- Αυτοδικαίως όταν προβλέπεται από το καταστατικό ή όταν τα μέλη του σωματείου μείνουν λιγότερα από 10.
- Με απόφαση της Συνέλευσης των μελών
- Με τελεσίδικη απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου της έδρας του σωματείου μετά από αίτηση της διοίκησης του σωματείου ή του 1/5 των μελών του .
- Αν το σωματείο επιδιώκει σκοπό διαφορετικό από εκείνον που καθορίζει το καταστατικό ή αν ο σκοπός ή η λειτουργία του σωματείου έχουν καταστεί παράνομη ή ανήθικη ή αντίθετοι προς τη δημόσια τάξη.
- Αν ο σκοπός του σωματείου εκπληρώθηκε ή αν από τη μακρόχρονη αδράνεια συνάγεται ότι ο σκοπός του έχει εγκαταλειφθεί.

Η περιουσία του σωματείου που διαλύεται δεν διανέμεται ποτέ στα μέλη του, αλλά χρησιμοποιείται όπως ορίζει ο νόμος και το καταστατικό του αλλιώς περιέρχεται στο δημόσιο το οποίο υποχρεούται να εκπληρώσει με αυτήν τον σκοπό του σωματείου (106 ΑΚ). Μετά τη διάλυση ακολουθεί η εκκαθάριση.

ΤΟΜΟΣ Γ-

ΜΕΡΟΣ Β- ΕΡΓΑΤΙΚΟ

55) Τι είναι ο μισθός;

Ο μισθός είναι το αντάλλαγμα που καταβάλλει ο εργοδότης για την εργασία που προσφέρει ο εργαζόμενος.

Είδη μισθού: α. νόμιμος μισθός (ο προβλεπόμενος από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας), β. συμφωνημένος μισθός (ο κατόπιν συμφωνίας μεταξύ εργαζομένου και εργοδότη) και γ. κοινωνικός μισθός (επιδόματα). Ο συμφωνημένος μισθός δεν μπορεί να είναι μικρότερος από το νόμιμο.

Ο μισθός απαγορεύεται να κατασχεθεί εκτός από τις περιπτώσεις που υπάρχει απαίτηση διατροφής. Απαγορεύεται να συμψηφιστεί με τυχόν άλλες αξιώσεις που έχει ο εργοδότης από τον εργαζόμενο εκτός εάν ο τελευταίος προξένησε δολίως ζημία. Απαγορεύεται η παραίτηση από το μισθό δηλ. εάν ο εργαζόμενος υποσχεθεί στον εργοδότη του ότι δεν θα διεκδικήσει μισθό δεν δεσμεύεται από αυτή τη δήλωση.

Η μη εμπρόθεσμη καταβολή του μισθού αποτελεί ποινικό αδίκημα. Ο εργαζόμενος μπορεί να προστατεύσει το μισθό του:

1. κάνοντας επίσχεση εργασίας. Εάν δηλ. ο εργαζόμενος δεν πληρώνεται μπορεί νόμιμα να διακόψει την εργασία του αφού προηγουμένως ενημερώσει εγγράφως τον εργοδότη του. Καθόλη τη διάρκεια της επίσχεσης δικαιούται το μισθό του σαν να εργαζόταν.
2. ζητώντας να κηρυχθεί ο εργοδότης (εφόσον είναι εταιρεία) σε πτώχευση, προκειμένου να πληρωθεί τους οφειλόμενους μισθούς από τον πλειστηριασμό της περιουσίας του.

56) Τι είναι το διευθυντικό δικαίωμα;

Ο εργοδότης μπορεί να παρεμβαίνει στον τρόπο, χρόνο και τόπο εργασίας και να επιβάλλει ρυθμίσεις μονομερώς καθώς και να απευθύνει οδηγίες. Τα όρια του δικαιώματος προσδιορίζονται από το νόμο, τις συλλογικές συμβάσεις, τις δικαστικές αποφάσεις, τους Κανονισμούς εργασίας, τις ατομικές συμβάσεις τα όρια που θέτουν τα χρηστά ήθη και η καλή πίστη. Πχ, ο εργοδότης δεν μπορεί να απασχολήσει εργαζόμενο παραπάνω από τα νομίμως προβλεπόμενα (οκτάωρο) εκτός αν πληρώσει υπερωρίες, να αναθέτει εργασία διαφορετική από τη συμφωνηθείσα, να μεταθέτει εργαζόμενους για λόγους εκδίκασης, να αναθέτει κοπιαστικές εργασίες. Πχ, ο εργοδότης δεν μπορεί να απολύσει εργαζόμενο για να προσλάβει άλλον με λιγότερες αποδοχές (παράβαση χρηστών ηθών και καλής πίστης).

57) Τι σημαίνει σπουδαίος λόγος για τη λύση σύμβασης εργασίας ορισμένου χρόνου;

Η σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου μπορεί να καταγγελθεί πριν από τη λήξη της για σπουδαίο λόγο είτε από τον εργοδότη είτε από τον εργαζόμενο. Σπουδαίος λόγος είναι η ύπαρξη γεγονότος κατά τη διάρκεια της σύμβασης εξαιτίας του οποίου είναι αδύνατη η εξακολούθησή της σύμφωνα με την καλή πίστη. Σπουδαίος λόγος για τον εργοδότη θεωρείται, για παράδειγμα, η επαγγελματική ανεπάρκεια του εργαζομένου, η διάπραξη αξιόποινης πράξης στην υπηρεσία, οι επανειλημμένες απουσίες κ.ά. Σπουδαίος λόγος για τον εργαζόμενο θεωρείται, για παράδειγμα, η υβριστική συμπεριφορά του εργοδότη, η αδικαιολόγητη και συχνή καθυστέρηση πληρωμής του μισθού, η παράλειψη λήψης των απαραίτητων μέτρων για την υγιεινή και ασφάλεια των εργαζομένων. Εάν διαπιστωθεί ύπαρξη σπουδαίου λόγου, ο εργοδότης δεν υποχρεούται να προβεί σε αποζημίωση. Εάν όμως δεν υπάρχει σπουδαίος λόγος και καταγγελθεί η σύμβαση, ο εργαζόμενος μπορεί να διεκδικήσει δικαστικά τους μισθούς που θα έπαιρνε μέχρι τη λήξη της. Η εργασιακή σχέση κατά τη διάρκεια ισχύος της θα πρέπει να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες συνθήκες λειτουργίας της επιχείρησης, οι οποίες εξαρτώνται από οικονομοτεχνικούς και άλλους παράγοντες.

58) Τι είναι βλαπτική μεταβολή;

Κάθε μεταβολή των όρων εργασίας της σύμβασης, η οποία γίνεται μονομερώς και χωρίς τη συναίνεση του μισθωτού και οι οποία επιφέρει ζημία υλική ή ηθική στον εργαζόμενο, συνιστά βλαπτική μεταβολή. Χαρακτηριστικά παραδείγματα: Μετάθεση σε άλλο κατάστημα ή παράρτημα της επιχείρησης, όταν η σύμβαση εργασίας προσδιορίζει σαφώς συγκεκριμένο τόπο., Μετάθεση στην ίδια πόλη, μετακίνηση σε άλλο τμήμα με ταυτόχρονη μείωση των αποδοχών., Ανάθεση κατώτερων καθηκόντων με αποτέλεσμα την ηθική μείωση του εργαζομένου.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ – ΑΞΙΩΣΕΙΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΑΠΟ ΑΥΘΑΙΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΕΡΓΟΔΟΣΙΑΣ

Σε περίπτωση αυθαίρετης μεταβολής των όρων της σύμβασης εργασίας του, ο εργαζόμενος έχει τα εξής δικαιώματα:

- Να θεωρήσει τη μεταβολή αυτή σαν άκυρη καταγγελία της εργασιακής σύμβασης και να ασκήσει, μέσα στη νόμιμη προθεσμία αγωγή για ακύρωση της απόλυσης και καταβολή μισθών υπερημερίας ή για την επιδίκαση της αποζημίωσής του.
- Να επιμείνει στην τήρηση των αρχικών όρων της σύμβασής του και να συνεχίσει να προσφέρει τις υπηρεσίες του με βάση την αρχική σύμβαση, χωρίς να αποδεχτεί την προσφορά υπηρεσιών διαφορετικών από τις συμφωνηθείσες.

Παράλληλα, μπορεί να ζητήσει να του επιδικασθεί αποζημίωση για την ηθική βλάβη που υπέστη λόγω της προσβολής της προσωπικότητάς του.

- Κρατά επιφύλαξη και προσφεύγει στα δικαστήρια για ανατροπή της βλαπτικής απόφασης.

Από την άλλη μεριά, ο εργοδότης μπορεί να μεταθέτει εργαζόμενο σε πόλη όπου η επιχείρηση έχει υποκαταστήματα εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί το αμετάθετο, να αλλάζει το είδος της εργασίας εφόσον ανταποκρίνεται στην ειδικότητα του εργαζόμενου, να μεταβάλει μη ουσιαδώς το χρόνο μετάβασης στον τόπο εργασίας εφόσον άλλαξε η έδρα της επιχείρησης.

59) Τι γνωρίζετε για την καταγγελία των συμβάσεων εργασίας - ΛΥΣΗ ΣΧΕΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΟΡΙΣΜΕΝΟΥ ΧΡΟΝΟΥ;

Βασικές προϋποθέσεις καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας ορισμένου χρόνου για σπουδαίο λόγο.

- Έγγραφος τύπος. Καθένα από τα μέρη έχει δικαίωμα σε κάθε περίπτωση να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση για σπουδαίο λόγο, χωρίς να τηρήσει προθεσμία. Το παραπάνω δικαίωμα δεν μπορεί να αποκλειστεί με συμφωνία.
- Η σύμβαση εργασίας **ορισμένου χρόνου** λύεται με την πάροδο του χρόνου για τον οποίο συμφωνήθηκε ότι θα διαρκέσει ή με καταγγελία οποιουδήποτε των συμβαλλομένων μερών όταν συντρέχει **σπουδαίος λόγος**. Η έννοια του σπουδαίου λόγου χαρακτηρίζεται από αοριστία και ο δικαστής θα κρίνει εάν όντως συντρέχει σπουδαίος λόγος που δικαιολογεί την καταγγελία. Σπουδαίο λόγο συνιστούν περιστατικά που καθιστούν δυσχερή τη συνέχιση της σύμβασης για αυτόν που τα επικαλείται, ώστε κατά την καλή πίστη και εντιμότητα που απαιτούνται στις συναλλαγές, να μην είναι δυνατό να αξιωθεί από αυτόν η συνέχιση της συμβατικής του δέσμευσης.
- Από πλευράς εργοδότη σπουδαίο λόγο συνιστούν οι επανειλημμένες απουσίες του εργαζόμενου, η παραβίαση της υποχρέωσης πίστης, η έλλειψη συνεργασίας και οι διενέξεις κατά τη διάρκεια της εργασίας, ο κλονισμός της εμπιστοσύνης.
- Δεν αποτελούν σπουδαίο λόγο οι πολιτικές πεποιθήσεις του εργαζόμενου, η άρνησή του να παρέχει υπηρεσίες στο εξωτερικό.
- Αν ο σπουδαίος λόγος, για τον οποίο έγινε η καταγγελία, συνίσταται ή οφείλεται σε αθέτηση της σύμβασης, εκείνος που την αθέτησε έχει υποχρέωση σε αποζημίωση .
- Αν ο σπουδαίος λόγος, για τον οποίο ο εργοδότης έκανε την καταγγελία, οφείλεται σε μεταβολή των προσωπικών ή των περιουσιακών του σχέσεων, το δικαστήριο μπορεί, κατά την κρίση του, να επιδικάσει στον εργαζόμενο εύλογη αποζημίωση.
- Υποχρέωση του εργοδότη να εκδώσει πιστοποιητικό για το είδος και την διάρκεια της εργασίας του εργαζόμενου.

Βασικές προϋποθέσεις καταγγελίας των συμβάσεων εργασίας **αορίστου χρόνου**:

Γραπτή κοινοποίηση της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας στον εργαζόμενο, Τήρηση ορισμένου χρόνου προειδοποίησης (ανάλογου με την προϋπηρεσία), **Χορήγηση αποζημίωσης, Αναγγελία της απόλυσης στο ΕΡΓΑΝΗ μέσα σε 8 ημέρες από την κοινοποίηση του εγγράφου της καταγγελίας στον εργαζόμενο. Η παράλειψη της προϋπόθεσης αυτής δεν ακυρώνει την καταγγελία, αλλά έχει ποινικές συνέπειες για τον εργοδότη.**

60) Μη καταβολή μισθού- δικαιώματα εργαζομένου

Ο εργαζόμενος, που παρείχε την εργασία του στον εργοδότη του και δεν πληρώθηκε για αυτή, δικαιούται να καταθέσει εναντίον του αγωγή ενώπιον των αρμόδιων πολιτικών δικαστηρίων με αίτημα είτε την αναγνώριση της οφειλής είτε την καταβολή της νομιμότοκα από το χρόνο, που κατέστη ληξιπρόθεσμη. Η αξίωση καταβολής των αποδοχών παραγράφεται μετά την πάροδο πέντε ετών. Αποδίδεται επίσης στον εργαζόμενο, που έχει λαμβάνειν ληξιπρόθεσμους μισθούς, το δικαίωμα της επίσχεσης της μελλοντικής εργασίας. Το δικαίωμα αυτό συνίσταται στη διακοπή παροχής της εργασίας του μέχρι την πλήρη εξόφληση των καθυστερημένων αποδοχών του. Ο εργαζόμενος οφείλει να δηλώσει στον εργοδότη ότι προβαίνει σε άσκηση του δικαιώματος επίσχεσης. Από τη στιγμή που ο εργοδότης λαμβάνει γνώση της άσκησης του δικαιώματος αυτού καθίσταται υπερήμερος και υποχρεούται σε καταβολή των αποδοχών υπερημερίας. Οι εν λόγω αποδοχές αντιστοιχούν στους μισθούς και σε ότι άλλο θα ελάμβανε ο εργαζόμενος, εφόσον παρείχε την εργασία του κατά το χρονικό διάστημα που ασκεί το δικαίωμα επίσχεσης, αφαιρουμένου κάθε οφέλους, που απεκόμισε από τη διακοπή παροχής της εργασίας του. Η άσκηση του δικαιώματος επίσχεσης προϋποθέτει ενεργή, μη καταγγελθείσα σύμβαση εργασίας και δυνατότητα του εργαζόμενου να παράσχει την εργασία του. Παραδειγματικά, δεν μπορεί να αξιώσει την καταβολή αποδοχών υπερημερίας ο εργαζόμενος, εφόσον κατά την περίοδο επίσχεσης εργασίας εκτίει ποινή φυλάκισης. Ο Χ μπορεί: Να ασκήσει αγωγή κατά του εργοδότη, Να ασκήσει το δικαίωμα επίσχεσης, Να επικαλεσθεί μονομερή βλαπτική μεταβολή των όρων της σύμβασης εργασίας και να αξιώσει τη νόμιμη αποζημίωση, Να υποβάλει μήνυση. Αντίθετα, στη συγκεκριμένη περίπτωση, δεν μπορεί να προχωρήσει στην κήρυξη του εργοδότη σε πτώχευση, καθώς το πολυκατάστημα «ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» παρουσιάζει υψηλή κερδοφορία

61) Ποια είναι η διαφορά σύμβασης εργασίας – σύμβασης έργου;

Στη σύμβαση έργου μας ενδιαφέρει το αποτέλεσμα της εργασίας ενώ στη σύμβαση εργασίας μας ενδιαφέρει η εργασία καθαυτή. Στη σύμβαση εργασίας υπάρχει έντονο το στοιχείο της εξάρτησης από τον εργοδότη ενώ στη σύμβαση έργου δεν υπάρχει τέτοια εξάρτηση. **Σύμβαση έργου:** πρόκειται για αμφοτεροβαρή και επαχθή σύμβαση αφού ένα πρόσωπο, ο εργολάβος αναλαμβάνει την υποχρέωση να εκτελέσει ένα έργο και ο εργοδότης την υποχρέωση να

καταβάλει την συμφωνηθείσα αμοιβή. Στη σύμβαση έργου δεν εφαρμόζεται η εργατική νομοθεσία, αλλά οι διατάξεις των άρθρων 681 - 702 του Αστικού Κώδικα, που ρυθμίζουν τη σύμβαση έργου. Πρόκειται για άτυπη δικαιοπραξία, εφόσον δεν απαιτείται κατά κανόνα η τήρηση έγγραφου τύπου πλην ελαχίστων περιπτώσεων που προβλέπεται από το νόμο πχ σύμβαση εκτέλεσης δημόσιου έργου. **Η σύμβαση έργου διαφέρει από τη σύμβαση εργασίας** διότι τα συμβαλλόμενα μέρη προσβλέπουν στο αποτέλεσμα της εργασίας του εργολάβου που είναι η εκτέλεση του έργου και όχι στην εργασία του αυτή καθαυτή. Αντίθετα στη σύμβαση εργασίας τα μέρη προσβλέπουν στην παροχή της εργασίας του εργαζόμενου προς τον εργοδότη, ανεξαρτήτως του αποτελέσματος που αυτή θα φέρει, το οποίο είναι αποκλειστική ευθύνη του εργοδότη να πετύχει, διαχειριζόμενος την εργασία που του παρέχει ο εργαζόμενος.

62) Τι γνωρίζετε για την απεργία;

- Απεργία: Άρθρο 23§2 Συντάγματος

Άρθρο 23: (Συνδικαλιστική ελευθερία)

1. Το Κράτος λαμβάνει τα προσηκόντα μέτρα για τη διασφάλιση της συνδικαλιστικής ελευθερίας και την ανεμπόδιση άσκηση των συναφών μ' αυτή δικαιωμάτων εναντίον κάθε προσβολής τους, μέσα στα όρια του νόμου.

2. Η απεργία αποτελεί δικαίωμα και ασκείται από τις νόμιμα συστημένες συνδικαλιστικές οργανώσεις για τη διαφύλαξη και προαγωγή των οικονομικών και εργασιακών γενικά συμφερόντων των εργαζομένων.

Απαγορεύεται η απεργία με οποιαδήποτε μορφή στους δικαστικούς λειτουργούς και σ' αυτούς που υπηρετούν στα σώματα ασφαλείας. Το δικαίωμα προσφυγής σε απεργία των δημόσιων υπαλλήλων και των υπαλλήλων της τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και του προσωπικού των κάθε μορφής επιχειρήσεων δημοσίου χαρακτήρα ή κοινής ωφέλειας, που η λειτουργία τους έχει ζωτική σημασία για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου, υπόκειται στους συγκεκριμένους περιορισμούς του νόμου που το ρυθμίζει. Οι περιορισμοί αυτοί δεν μπορούν να φθάνουν έως την κατάργηση του δικαιώματος της απεργίας ή την παρεμπόδιση της νόμιμης άσκησης του.

- Άρθρο 19§1 Ν. 1264/1982--Για την άσκηση του δικαιώματος της απεργίας απαιτείται προειδοποίηση του εργοδότη ή της συνδικαλιστικής του οργάνωσης 24 τουλάχιστον ώρες πριν από την πραγματοποίησή της
- Άρθρο 20§1 Ν. 1264/1982-Η απεργία στις πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κηρύσσεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης/ για ολιγόωρες στάσεις εφόσον δεν πραγματοποιούνται την ίδια μέρα ή μέσα στην ίδια εβδομάδα αρκεί απόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός αν το καταστατικό ορίζει διαφορετικά

- Η απεργία στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις κηρύσσεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου εκτός εάν το καταστατικό τους ορίζει διαφορετικά
- Άρθρο 21§1 Ν. 1264/1982
- Κατά τη διάρκεια της απεργίας η συνδικαλιστική οργάνωση, η οποία την κηρύσσει, έχει υποχρέωση να διαθέτει το αναγκαίο προσωπικό για την ασφάλεια των εγκαταστάσεων της επιχείρησης και την πρόληψη καταστροφών και ατυχημάτων
- Άρθρο 22§1-3 Ν. 1264/1982
- Απαγορεύεται κατά τη διάρκεια νόμιμης απεργίας η πρόσληψη απεργοσπαστών.
- [Απαγορεύεται η ανταπεργία \(λόκ-άουτ\).](#)
- Δεν επιτρέπεται η δικαστική απαγόρευση απεργίας με ασφαλιστικά μέτρα

63) Τι είναι η ΑΝΤΑΠΕΡΓΙΑ;

Lock out ή ανταπεργία είναι η δυνατότητα που έχει ο εργοδότης κατά τη διάρκεια απεργιών να προχωρά σε απομάκρυνση ή αντικατάσταση του προσωπικού, ή ακόμα και να βάζει ο ίδιος «λουκέτο» στην επιχείρησή του. Επικαλούμενος λόγους μη βιωσιμότητας της εταιρίας του, εξαιτίας της απεργίας, ο εργοδότης μπορεί να προχωρήσει στο κλείσιμο της επιχείρησης, με αποτέλεσμα να μην καταβάλλει τα δεδουλευμένα προς τους εργαζόμενους, ενώ τους δίνει και μειωμένη αποζημίωση. Ουσιαστικά, στην περίπτωση που κηρυχθεί ανταπεργία, αλλά δεν κλείσει η επιχείρηση, απλώς αντικατασταθούν οι απεργοί, η δικαιολογία είναι ότι η απεργία πραγματοποιείται από μια μερίδα εργαζομένων, άρα υπάρχει μια άλλη ομάδα εργαζομένων, που επιθυμεί να συνεχίσει να δουλεύει.

Συνεπώς, ο εργοδότης θεωρεί ότι είναι άδικο οι εργαζόμενοι αυτής της κατηγορίας να χάνουν το μεροκάματό τους, εξαιτίας των υπόλοιπων που απεργούν και ανοίγει την επιχείρησή τους, απομακρύνοντας ή αντικαθιστώντας εκείνους που επέλεξαν το δρόμο της σύγκρουσης, μέσω της απεργίας. Σε άλλες χώρες που ισχύει ο θεσμός του lock out, η εφαρμογή του στόχο έχει να ασκήσει πίεση στους διαφωνούντες εργαζόμενους, να συμπορευτούν με τις θέσεις της εργοδοσίας. Για παράδειγμα, εάν ένα συνδικαλιστικό σωματείο, βρίσκεται σε διαπραγματεύσεις με την πλευρά της εργοδοσίας και διαφωνεί με τις προτάσεις της, η εργοδοσία μέσω του lock out πιέζει για να φέρει τους εργαζόμενους πιο κοντά στις δικές της θέσεις.

ΤΟΜΟΣ Δ΄ ΕΜΠΟΡΙΚΟ

64) Τι γνωρίζετε για την εμπορική ιδιότητα;

Εμπορική ιδιότητα, αποκτούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα που διενεργούν εμπορικές πράξεις, ως σύνηθες επάγγελμα για κέρδος. Ο τρόπος απόκτησης της εμπορικής ιδιότητας συναρτάται με την παραπάνω κατηγοριοποίηση των εμπορών. Ειδικότερα:

Έμποροι με το ουσιαστικό κριτήριο: Αυτοί καθίστανται έμποροι από την στιγμή που αρχίσουν να επιχειρούν αντικειμενικά εμπορικές πράξεις κατά σύνηθες επάγγελμα με σκοπό τον βιοπορισμό. Όταν δηλαδή ενεργεί εμπορικές πράξεις συστηματικά και κερδίζει από αυτές τα προς το ζην. Προκειμένου για φυσικά πρόσωπα, για την απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας απαιτείται απαραίτητως η ύπαρξη πλήρους δικαιοπρακτικής ικανότητας και να μην είναι δημόσιος ή δημοτικός υπάλληλος. Απαιτείται επίσης να μην είναι σε κατάσταση πτώχευσης, γιατί ο νόμος τους απαγορεύει την απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας όταν συντρέχει μια τέτοια περίπτωση. Άρα με βάση το κριτήριο αυτό είναι θέμα αποδείξεως για να διαπιστωθεί αν κάποιος θεωρείται έμπορος ή όχι.

Έμποροι με το τυπικό κριτήριο: Η εμπορική ιδιότητα αποκτάται με την ολοκλήρωση των νόμιμων διαδικασιών σύστασης μιας εταιρείας. Οι εταιρείες πάντοτε θεωρούνται έμποροι ακόμη και αν στην πραγματικότητα δεν ασκούν εμπορία ή δεν διενεργούν εμπορικές πράξεις.

Συνέπειες εμπορικής Ιδιότητας: Α/. Πράξεις εμπόρου γίνονται εμπορικές εφόσον έχουν σχέση με την εμπορεία του Β/. Τήρηση εμπορικών και φορολογικών βιβλίων Γ/. Εγγραφή στα επιμελητήρια Δ/. σε περίπτωση παύσης πληρωμών κηρύσσεται σε κατάσταση πτώχευσης Ε/. Φέρει υποχρεωτικά την εταιρική επωνυμία που είναι το όνομα που χρησιμοποιεί στις συναλλαγές ΣΤ/. Έχει εμπορική κατοικία Ζ/. όταν τηρείται αλληλόχρεος λογαριασμός μεταξύ 2 προσώπων τότε το υπόλοιπο που μένει υπέρ του ενός ή του άλλου μετά το κλείσιμο του είναι αυτοδικαίως τοκοφόρο.

65) Ποιες πράξεις είναι εμπορικές;

- α. Ο Α μισθώνει ποδήλατα με σκοπό να τα υπεκμισθώνει σε τρίτους
- β. Ο παραγωγός Γ αγοράζει τελάρια στα οποία θα τοποθετήσει φρούτα που θα πωλήσει
- γ. Ο Β μισθώνει ακίνητα με σκοπό την τοποθέτηση διαφημιστικών πινακίδων για τρίτους.

α) Η πράξη του Α είναι αντικειμενικά (πρωτότυπα) εμπορική, γιατί στην έννοια της αγοράς προς μεταπώληση εμπίπτουν, με διασταλτική ερμηνεία, κάθε συμβατική με επαχθή αιτία κτήση είτε κυριότητας, είτε χρήσης «προϊόντος γης ή τέχνης», με σκοπό τη μεταπώληση ή την υπεκμίσθωση της χρήσης του.

β) Στην περίπτωση του παραγωγού Γ, γίνεται μεν αγορά τελάρων για μεταπώληση, αλλά η πρόθεση μεταπώλησης των τελάρων δεν είναι η κύρια. Η πράξη αυτή είναι παρεπόμενη μιας άλλης πράξης του παραγωγού, της πώλησης των φρούτων που παράγει, δηλ. πώλησης πραγμάτων που δεν αγόρασε, άρα κατ'αρχήν μη εμπορικής. Έτσι, και η αγορά των τελάρων δεν είναι εμπορική πράξη.

γ) Η σύμβαση διαφήμισης αποτελεί αντικειμενικά (πρωτότυπη) εμπορική πράξη (επιχείρηση πρακτορείας). Γι αυτό η εκμίσθωση ακινήτου, χωρίς να είναι αντικειμενικά (πρωτότυπα) εμπορική πράξη, επειδή αποτελεί προπαρασκευαστική (αλλά και εκτελεστική) πράξη που εξαρτάται από την αντικειμενικά πρωτότυπα εμπορική πράξη της διαφήμισης, θεωρείται αντικειμενικά παράγωγη εμπορική πράξη. Η εμπορικότητά της στηρίζεται στην αρχή του παρεπομένου ή παρακολουθήματος. Εξάλλου πρόκειται για ετερομερώς εμπορική πράξη, αφού για τον ιδιοκτήτη του ακινήτου (εκμισθωτή) η πράξη είναι αστική.

Εννοείται ότι αν ο μισθωτής είναι έμπορος, η μίσθωση ακινήτου θα ήταν υποκειμενικά παράγωγα εμπορική.

66) Ποιες από τις παρακάτω πράξεις είναι εμπορικές και γιατί;

- α) Ο Α είναι μεσίτης αστικών ακινήτων
- β) Ο Β ιδιοκτήτης εμπορικού καταστήματος, δανείζεται χρήματα με σκοπό να τα χρησιμοποιήσει για την εμπορία του
- α) Η μεσιτεία είναι πρωτότυπα εμπορική πράξη, ακόμα και αν έχει αντικείμενο αστικές πράξεις
- β) Η πράξη δανεισμού από τον Β χρημάτων είναι εμπορική πράξη αφού γίνεται από έμπορο στο πλαίσιο της εμπορικής του δραστηριότητας (υποκειμενικά παράγωγη εμπορικότητα).

67) Ποιοι από τους παρακάτω είναι έμποροι και γιατί;

α) Ο αντιπρόσωπος ξένης εταιρίας,

β) ο ράφτης, γ) ο κρεοπώλης,

δ) ο καστανάς και

ε) ο συμβολαιογράφος.

α) Ο αντιπρόσωπος ξένης εταιρίας είναι έμπορος διότι ασκεί κατ' επάγγελμα επιχείρηση πρακτορείας ή εμπορικής αντιπροσωπείας

β) Ο ράφτης είναι έμπορος, διότι είτε ασκεί κατ' επάγγελμα αγορά προς μεταπώληση (αγοράζει ο ίδιος τα υφάσματα, τα ράβει και τα πωλεί), είτε επιχείρηση χειροτεχνίας (προμηθεύεται υφάσματα από τους πελάτες του και τα ράβει)

γ) Ο κρεοπώλης είναι έμπορος διότι ασκεί κατ' επάγγελμα αγορά προς μεταπώληση

δ) Ο καστανάς δεν είναι έμπορος διότι το αντάλλαγμα για την δραστηριότητα του έχει χαρακτήρα αμοιβής για την σωματική του καταπόνηση (χειρώνακτας, βιοπαλαιστής, μικρέμπορος)

ε) Ο συμβολαιογράφος δεν είναι έμπορος, διότι ασκεί το συμβολαιογραφικό επάγγελμα. Υπάρχει μάλιστα ασυμβίβαστο μεταξύ αυτού του επαγγέλματος και της εμπορικής ιδιότητας. Όμως, αν ο συμβολαιογράφος διενεργεί κατ' επάγγελμα εμπορικές πράξεις, αποκτά κανονικά την εμπορική ιδιότητα με μοναδικό κίνδυνο να υποστεί πειθαρχικές συνέπειες από το πειθαρχικό όργανο του συλλόγου του

68) Ποια είναι η βασική διάκριση των εταιριών στο Εμπορικό Δίκαιο;

Προσωπικές είναι οι εταιρίες εκείνες στις οποίες λαμβάνεται υπόψη το προσωπικό στοιχείο, τα πρόσωπα των εταίρων. Αυτές είναι δύο ειδών: Οι αστικές προσωπικές εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα, στις οποίες δύο ή περισσότεροι εταίροι υποχρεώνονται αμοιβαία στην επιδίωξη κοινού σκοπού, ιδίως οικονομικού, με κοινές εισφορές, που καθίστανται αυτόνομα υποκείμενα δικαίου αν αποκτήσουν νομική προσωπικότητα και οι εμπορικές προσωπικές εταιρίες, εκείνες που ο σκοπός τους είναι εμπορικός, η διενέργεια εμπορικών πράξεων. Ενώ κεφαλαιουχικές, είναι οι εταιρείες εκείνες στις οποίες λαμβάνεται υπόψη το στοιχείο των κεφαλαίων, το μέγεθος των εισφορών των εταίρων. Στις προσωπικές εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα, η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού έχει ανατεθεί στους ίδιους τους εταίρους, που είναι υποχρεωμένοι να εργάζονται για την εκπλήρωσή του. Η προσωπικότητα κάθε συγκεκριμένου εταίρου είναι ουσιώδες στοιχείο της εταιρικής σύμβασης για την επίτευξη του σκοπού, γι' αυτό ο κανόνας είναι ότι απαγορεύεται η μεταβίβαση της εταιρικής συμμετοχής, δεν υπάρχει δικαίωμα εξόδου ή δυνατότητα εισόδου (τρίτων) και ο θάνατος, η πτώχευση και απαγόρευση ενός εταίρου συνεπάγονται τη λύση της εταιρίας, αυτό

βέβαια στις εταιρίες χωρίς νομική προσωπικότητα. Οι προσωπικές εμπορικές εταιρίες είναι η Ο.Ε ή Ε.Ε, η απλή και η κατά μετοχές. Στις προσωπικές εμπορικές εταιρίες με νομική προσωπικότητα (ΟΕ, ΕΕ) υπάρχει δικαίωμα εισόδου και εξόδου ελεύθερα καθώς τα γεγονότα που αναφέρονται στο πρόσωπο του εταίρου δε λύνουν κατ'αρχήν την εταιρία, εκτός αν έχει άλλως προβλέψει η εταιρική σύμβαση. Στις προσωπικές εταιρίες παράλληλα προς την ευθύνη της εταιρίας, υπάρχει και προσωπική ευθύνη των εταίρων για τα εταιρικά χρέη. Αντίθετα, στις κεφαλαιουχικές εταιρίες, υπάρχουν όργανα διοίκησης, τα δεμέλη της εταιρίας δεν έχουν καμία ανάμειξη ούτε δικαίωμα ούτε υποχρέωση στη διαχείριση των εταιρικών υποθέσεων. Το πρόσωπο των εταίρων είναι αδιάφορο για την υπόσταση της εταιρίας, γι' αυτό η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας είναι ελεύθερη και ο θάνατος, η πτώχευση και η απαγόρευση ενός εταίρου δεν επηρεάζουν την εταιρία.

69) Τι είναι η ΟΕ και ποια τα βασικά της όργανα; Πώς λύεται και τι γνωρίζετε για την επωνυμία της;

Ως ομόρρυθμη εταιρία ορίζεται η ένωση δύο ή περισσότερων προσώπων με νομική προσωπικότητα που επιδιώκει εμπορικό σκοπό και για τα χρέη της ευθύνονται όλοι οι εταίροι (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) παράλληλα, αλληλέγγυα, απεριόριστα και σε ολόκληρο.

Οι λόγοι λύσης μιας ΟΕ προέρχονται : **1. Από τον νόμο.** Το πέρας της προσωπικής εταιρίας επέρχεται με τη λύση της εταιρίας κατά τη διάρκεια του οποίου η εταιρία υφίσταται ως νομικό πρόσωπο και ολοκληρώνεται με την εκκαθάρισή της. Οι νέες ρυθμίσεις του Ν4072/2012 για τις προσωπικές εμπορικές εταιρίες εισάγουν αποκλίσεις από τα οριζόμενα στις αστικές εταιρίες. Από το νόμο η λύση της ομόρρυθμης εταιρίας ακολουθεί για τους ακόλουθους λόγους. Αυτή λύνεται: α) με την πάροδο του χρόνου διάρκειας της εταιρίας, β) με απόφαση των εταίρων, γ) με την κήρυξη της σε πτώχευση και δ) με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος. **2. Από την εταιρική σύμβαση.** Στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπονται και άλλοι λόγοι λύσης της εταιρίας. Έτσι, κατά πρώτον, γεγονότα που αφορούν στο πρόσωπο του εταίρου (λ.χ θάνατος, πτώχευση, υποβολή σε δικαστική συμπαράσταση εταίρου, καταγγελία) δε λύνουν την ομόρρυθμη εταιρία. Επίσης η εταιρία δε λύνεται με τη μονομερή βούληση κάποιου εταίρου, αλλά η καταγγελία με τις νέες ρυθμίσεις υποκαθίσταται με τη λύση της εταιρίας με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση του εταίρου και με ύπαρξη σπουδαίου λόγου. Επίσης, ούτε η επίτευξη του εταιρικού σκοπού ή αδυναμία επίτευξης αυτού δεν αποτελούν λόγους λύσης, αλλά στοιχειοθετούν λόγο εξόδου ή δικαστικής λύσης

- Για την ίδρυση ομόρρυθμου εταιρείας απαιτείται η σύμπραξη τουλάχιστον δυο φυσικών ή νομικών προσώπων εισφέροντας όσο κεφάλαιο τους χρειάζεται ή όσο διαθέτουν χωρίς να

δεσμεύονται από το νόμο για κάποιο συγκεκριμένο ποσό. Τα φυσικά πρόσωπα πρέπει να έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο (18ο) έτος της ηλικίας τους. Συμμετοχή ανηλίκου στη σύσταση ομόρρυθμης εταιρείας επιτρέπεται μόνο κατόπιν δικαστικής άδειας. Οι λεπτομέρειες της συνεργασίας αναφέρονται στο καταστατικό που μπορεί να έχει τη μορφή ενός ιδιωτικού συμφωνητικού είτε και συμβολαιογραφικού εγγράφου, όπου αναφέρονται : τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των εταίρων, ονοματεπώνυμα εταίρων, στοιχεία κατοικίας εταίρων, εταιρική επωνυμία, εταιρική έδρα, κοινός εταιρικός σκοπός σύμφωνα με το νόμο, ο εκπρόσωπος εταιρείας. Αν η εταιρεία ενεργοποιηθεί εμπορικά πριν την καταχώριση στο μητρώο, αποκτά πάντως εμπορική ιδιότητα και πτωχευτική ικανότητα.

- Τροποποίηση καταστατικού: Το καταστατικό τροποποιείται με απόφαση των εταίρων. Κάθε τροποποίηση του καταστατικού πρέπει να καταχωρείται στο γενικό εμπορικό μητρώο. Διαφορετικά δεν ισχύει έναντι των τρίτων.
 - Εταιρική επωνυμία: Σχηματίζεται είτε από τα ονόματα των εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη της κατάλληλης ρήτρας περί ύπαρξης ομόρρυθμου εταιρείας. «Η επωνυμία της ομόρρυθμης εταιρείας σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσοτέρων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις με την προσθήκη των λέξεων «ομόρρυθμη εταιρεία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ο.Ε.».

70) Τι γνωρίζετε για την Ετερόρρυθμη Εταιρεία; : Χαρακτηριστικά, Ίδρυση, Λύση, Εκκαθάριση

Χαρακτηριστικά της:

- Εμπορική εταιρία με το ουσιαστικό σύστημα από τη στιγμή δηλαδή που συσταθεί με σκοπό την άσκηση αντικειμενικά εμπορικών πράξεων κατά σύνηθες επάγγελμα.
- Προσωπική εταιρία.
- Νομική προσωπικότητα.
- Εμπορική επωνυμία

Οι εταίροι διακρίνονται στους

Α) Ετερόρρυθμοι, Κατά συνήθη νομική αντιμετώπιση οι ετερόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται ανέκαθεν περιορισμένα. Αυτή η έκφραση όμως δεν είναι ακριβής γ'αυτό και έχρηζε επακριβούς νομικής αντιμετώπισης. Τη λύση στο πρόβλημα έδωσε ο ν.4072/12 καθώς πλέον ο ετερόρρυθμος εταίρος που κατέβαλε την εισφορά του δεν ευθύνεται για τα χρέη της εταιρίας (άρθρο 279 παρ.1). Αντίθετα αν ο εταίρος δεν κατέβαλε την εισφορά του ευθύνεται προσωπικά έναντι των εταιρικών δανειστών μέχρι του ποσού της εισφοράς του όπως ορίζεται στο νέο άρθρο 279παρ.2. Αν δηλαδή ο εταίρος οφείλει την εισφορά του θα ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη άμεσα ,πρωτογενώς και εις ολόκληρον με όλη του την περιουσία αλλά παράλληλα περιορισμένα ,μέχρι την αξία της οφειλόμενης εισφοράς του.[21]

β) Ομόρρυθμοι, ισχύει ότι και στους εταίρους της Ο.Ε.

Λήψη αποφάσεων / Διαχείριση: Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν μετέχει στη λήψη των αποφάσεων και τη διαχείριση, εκτός αν ορίζεται αλλιώς στο καταστατικό.

Εκπροσώπηση: Δεν επιτρέπεται σε ετερόρρυθμο εταίρο να ασκεί πράξεις εκπροσώπησης της εταιρείας έναντι των τρίτων, εκτός αν το επιτρέπει το καταστατικό.

Συμμετοχή στα κέρδη / ζημίες: Ο ετερόρρυθμος εταίρος συμμετέχει στις ζημίες της εταιρείας έως το ποσό της εισφοράς του, εκτός αν στην εταιρική σύμβαση προβλέπεται η συμμετοχή του για ορισμένο μεγαλύτερο χρηματικό ποσό.

Λύση της εταιρείας: Η ετερόρρυθμη εταιρεία λύνεται για τους ίδιους λόγους όπως η ομόρρυθμη: α) με την πάροδο του χρόνου διάρκειας της, β) με απόφαση των εταίρων, γ) με την κήρυξη της σε πτώχευση και δ) με δικαστική απόφαση ύστερα από αίτηση εταίρου, εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος. Επίσης, αν μείνει για πάνω από δύο μήνες χωρίς ομόρρυθμο εταίρο.

Μετατροπή σε ομόρρυθμη: Η ετερόρρυθμη εταιρεία με μετατρέπεται σε ομόρρυθμη με τον θάνατο του μοναδικού ετερόρρυθμου εταίρου της. Επίσης, με ομόφωνη απόφαση των εταίρων της.

«**Η επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρείας** σχηματίζεται είτε από το όνομα ενός ή περισσότερων ομόρρυθμων εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης είτε από άλλες ενδείξεις, με την προσθήκη των λέξεων «ετερόρρυθμη εταιρεία», ολογράφως ή με τη σύντμηση «Ε.Ε.».

71) Τι είναι η ΑΕ και ποια τα βασικά της όργανα;

Η Ανώνυμη εταιρεία ορίζεται ως εκείνη η εμπορική εταιρεία που διαθέτει νομική προσωπικότητα, για τα χρέη της οποίας ευθύνεται η ίδια με την εταιρική της περιουσία και το κεφάλαιό της είναι διαιρεμένο σε ίσα μερίδια, δηλαδή μετοχές. Αποτελεί κεφαλαιουχική εταιρεία, η οποία αποκτά νομική προσωπικότητα με την καταχώρισή της στο ΓΕΜΗ. Κύριο αντιπροσωπευτικό όργανο είναι η Γενική Συνέλευση, η οποία νομιμοποιείται να αποφασίζει για κάθε εταιρικό θέμα, αλλά έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για ορισμένα καίρια θέματα της λειτουργίας της ΑΕ. Το Διοικητικό Συμβούλιο ασκεί συλλογικά τη διοίκηση της εταιρείας, ενώ οι πράξεις του δεσμεύουν την εταιρεία απέναντι στους τρίτους. Διοίκηση και εκπροσώπηση ΑΕ → Το όργανο που διοικεί και εκπροσωπεί την ανώνυμη εταιρεία για διαχειρίζεται όλες τις υποθέσεις της είναι το Διοικητικό Συμβούλιο. Το δικαίωμα αυτό της οργανικής εκπροσώπησης, που ανήκει καταρχήν στο Διοικητικό Συμβούλιο, επιτρέπεται να παραχωρηθεί, ολική ή μερικά, με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, σε τρίτο πρόσωπο, εφόσον κάτι τέτοιο προβλέπεται στο καταστατικό.

72) Τι γνωρίζετε για την Ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία;

Στο πλαίσιο διευκόλυνσης της επιχειρηματικότητας έχει πρόσφατα θεσπιστεί με το νόμο 4072/2012 μια μορφή εταιρείας, η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρεία (ΙΚΕ), η οποία έχει νομική προσωπικότητα και

είναι εμπορική, ακόμη και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορική επιχείρηση, και που παρέχει στους επιχειρηματίες πολλαπλά πλεονεκτήματα, αφού πρόκειται για καινούρια εταιρική μορφή με εταιρικό κεφάλαιο τουλάχιστον ενός ευρώ, στην οποία οι εταίροι συμμετέχουν με εταιρικά μερίδια τα οποία δεν μπορούν να παρασταθούν με μετοχές και δεν φέρουν καμιά προσωπική ευθύνη για τα εταιρικά χρέη εκτός από εκείνους που συμμετέχουν στην εταιρεία με εγγυητικές εισφορές. Οι εταίροι μπορούν να συμμετέχουν στην εταιρεία όχι μόνο με

Ίδρυση: Για την ίδρυση μιας ιδιωτικής κεφαλαιουχικής εταιρείας απαιτείται ιδιωτικό έγγραφο από έναν τουλάχιστο άτομο. Για την σύνταξη του ιδιωτικού εγγράφου δεν χρειάζεται η παράσταση δικηγόρου και συμβολαιογράφου. Απαιτείται επίσης καταβολή των προβλεπόμενων κεφαλαιακών εισφορών δηλαδή ένα ευρώ και η καταχώρηση της εταιρείας στο γενικό εμπορικό μητρώο. Η εταιρεία αποκτά νομική

Διαχείριση / Εκπροσώπηση: Όργανα της εταιρείας είναι η συνέλευση των εταίρων – διαχειριστών. Οι πράξεις των διαχειριστών δεσμεύουν την εταιρεία απέναντι στους. Οι διαχειριστές ευθύνονται επίσης προσωπικά, αστικά και ποινικά έναντι της εταιρείας εις ολόκληρον σε φορολογικούς και ασφαλιστικούς φορείς. Οι Ι.Κ.Ε. υποχρεούνται στην τήρηση βιβλίου εταίρων και ενιαίο βιβλίο πρακτικών συνελεύσεων και διαχείρισης. Τα βιβλία είναι αθεώρητα και δύναται να τηρούνται σε ηλεκτρονική μορφή.

κεφαλαιακές εισφορές, αλλά επίσης και με εξωκεφαλαιακές και εγγυητικές εισφορές. Η εταιρεία είναι εμπορική από τον τύπο της, ακόμα και αν ο σκοπός της δεν είναι εμπορικός. Προσωπική ευθύνη για τα εταιρικά χρέη

έχουν μόνο οι εταίροι εκείνοι που συμμετέχουν στην εταιρεία με εγγυητικές εισφορές. Αυτοί ευθύνονται έναντι τρίτων για την καταβολή των εταιρικών χρεών μέχρι του ποσού που αναγράφεται στο καταστατικό.

Τροποποίηση καταστατικού: Το καταστατικό τροποποιείται με απόφαση των εταίρων με αυξημένη πλειοψηφία. Κάθε τροποποίηση του καταστατικού πρέπει να καταχωρείται στο γενικό εμπορικό μητρώο προκειμένου να έχει νομική ισχύ.

Εταιρική επωνυμία: Σχηματίζεται είτε από τα ονόματα των εταίρων είτε από το αντικείμενο της επιχείρησης που ασκεί. Στην επωνυμία της, πρέπει να περιέχονται σε κάθε περίπτωση ολογράφως οι λέξεις Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία ή σε συντομογραφία Ι.Κ.Ε.

Διάρκεια εταιρείας: Η διάρκεια της εταιρείας είναι υποχρεωτικά ορισμένου χρόνου. Αν δεν ορίζεται στο καταστατικό χρόνος, η εταιρεία διαρκεί για δώδεκα (12) έτη. Ο χρόνος μπορεί να παραταθεί με απόφαση των εταίρων.

73) Τι γνωρίζετε για την Έννοια του αξιόγραφου ;

Έγγραφο που περικλείει ένα δικαίωμα. Ουσιαστικά στοιχεία είναι η διευκόλυνση της κυκλοφορίας των οικονομικών αγαθών δια μέσου αυτών και η πιστωτική τους δύναμη. Νομικά στοιχεία των αξιογράφων είναι ο στενός νομικός δεσμός που συνδέει το χαρτί με την απαίτηση ή το δικαίωμα που ενσωματώνεται σε αυτό, με την έννοια ότι για να ασκηθεί αυτό το δικαίωμα απαιτείται να υπάρχει εμπράγματο δικαίωμα πάνω στο χαρτί, δηλαδή κυριότητα ή απλή κατοχή. Κατά συνέπεια εάν ο κομιστής το χάσει, μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα του μόνο με δικαστική απόφαση (απώλεια τίτλων- ειδική διαδικασία). Το αξιόγραφο αποτελεί πράγμα και επομένως μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εμπράγματων σχέσεων (μεταβίβαση κυριότητας, σύσταση ενεχύρου, επικαρπίας, κ.λ.π).

74) Τι είναι η συναλλαγματική;

Συναλλαγματική είναι το αξιόγραφο που εκδίδεται κατά ορισμένο τύπο και χαρακτηρίζεται ρητά συναλλαγματική, με το οποίο ένα πρόσωπο δίνει εντολή σε ένα άλλο να πληρώσει σε τρίτο ορισμένο χρηματικό ποσό σε ορισμένο τόπο και χρόνο. Αυτός που δίνει την εντολή καλείται εκδότης, Αυτός στον οποίο απευθύνεται η εντολή καλείται πληρωτής, Αυτός προς τον οποίο θα γίνει η πληρωμή καλείται λήπτης. Τα τυπικά στοιχεία, που πρέπει απαραίτητα να περιέχει μια συναλλαγματική είναι εννέα (9) και είναι τα εξής: **α) Η ονομασία «Συναλλαγματική» β) Η απλή και καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου ποσού γ) Το όνομα του πληρωτή δ) Ο χρόνος λήξης της συναλλαγματικής ε) ο τόπος πληρωμής της συναλλαγματικής στ) το όνομα του λήπτη ζ) η χρονολογία έκδοσης η) Ο τόπος έκδοσης θ) Η υπογραφή του εκδότη.**

75) Λειτουργίες συναλλαγματικής

- ✿ Πιστωτική :πωλητής εκδίδει συναλλαγματική σε αγοραστή με σκοπό όταν ο αγοραστής πουλήσει το εμπόρευμα να ξεπληρώσει και τον πωλητή
- ✿ Εγγυητική :ο πιστολήπτης αποδέχεται συναλλαγματική την όποια φυλάσσει ο πιστοδότης μετά την λήξη της μέχρι τότε δεν μπορεί να μεταβιβαστεί ούτε να ασκηθεί η ενσωματωμένη απαίτηση
- ✿ Παροχής ασφαλείας : αναλαμβάνει την υποχρέωση παράλειψης τέλεσης πράξεων ανταγωνισμού αυτός που αποδέχεται την υποχρέωση, αποδέχεται και την συναλλαγματική την όποια φυλή ο εκδότης και αν πραγματοποιηθεί το γεγονός για το οποίο δόθηκε η ασφάλεια μπορεί ο δανειστής να στραφεί κατά του οφειλέτη-αποδέκτη

Σελίδα 59 από 67

Τυπικά στοιχεία συναλλαγματικής

Λήξη: Αν όμως λείπει, η συν/κή είναι πληρωτέα εν όψει.

Κατά κανόνα σε ορισμένη ημέρα. Παραλλαγή: εν όψει, μετά προθεσμία από την έκδοση.

Όνομα λήπτη: Αν λείπει η συν/κή είναι άκυρη. Ο εκδότης μπορεί να θέσει τον εαυτό του ως λήπτη (σε διαταγή μου), μπορεί επίσης να αποκλείσει την οπισθογράφηση (όχι σε διαταγή)

Τόπος έκδοσης: Ισχύει ως τόπος έκδοσης, ο τόπος που αναγράφεται δίπλα στον εκδότη. Ανακριβής αναγραφή του οδηγεί σε ακυρότητα της συν/κής, αρκεί να είναι υπαρκτός.

Ημερομηνία έκδοσης:

Ουσιώδες στοιχείο. Αν λείπει η συν/κή είναι άκυρη.

Αθήνη την 20 Συναλλαγματική ΕΥΡΩ (ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΑ)
Την 20 πληρώσει με την παρούσα μόνη συναλλαγματική σε
διαταγή και στο Κατάστημα της το ποσό των ΕΥΡΩ
Προς: Ασκή 20 Ο εκδότης
Όνομα πατέρα ή συζύγου Οδός αριθ. Ταχ. Κωδ. Πόλη Α.Φ.Μ. Αφ. Ταυτ. Τραπεζιόματι υπέρ τ.

Τόπος πληρωτής: Ουσιώδες στοιχείο. Αν λείπει, η συν/κή είναι πληρωτέα στον τόπο που σημειώνεται κοντά στο όνομα του πληρωτή.

Όνομα πληρωτή: Ουσιώδες στοιχείο. Αν λείπει, η συν/κή είναι άκυρη. Ο πληρωτής πρέπει να αναφέρεται σαφώς

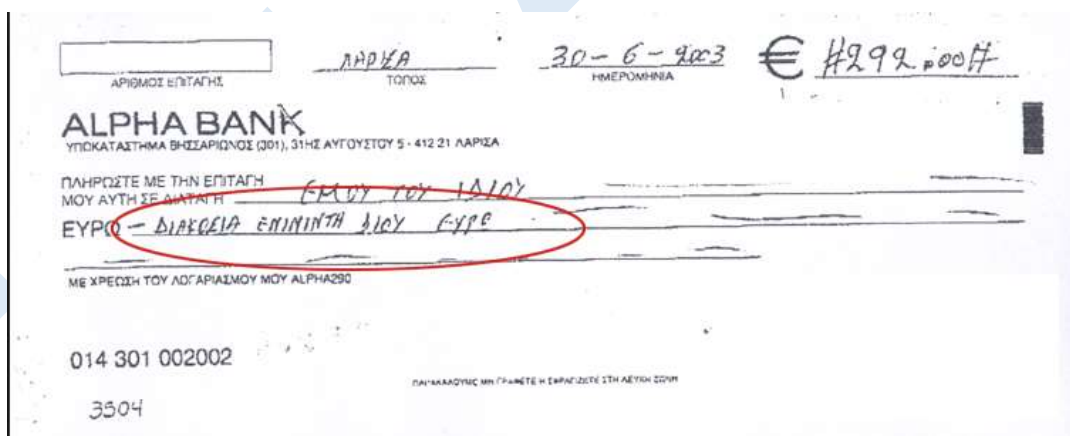
Υπογραφή εκδότη: Ουσιώδες στοιχείο. Αν λείπει, η συν/κή είναι άκυρη.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΒΙΚΥ ΒΑΡΔΑ- vicky.eclass4u@gmail.com

76) Τι γνωρίζετε για την επιταγή;

Η επιταγή είναι αξιόγραφο που συντάσσεται σύμφωνα με ορισμένο από το Νόμο τύπο και με το οποίο κάποιο πρόσωπο «εκδότης», δίνει εντολή σε Τράπεζα «πληρωτής», να καταβάλλει με την εμφάνιση του τίτλου, ορισμένο χρηματικό ποσό, κατά κανόνα από το λογαριασμό του σε αυτήν, στο πρόσωπο που αναγράφεται στο αξιόγραφο (σύμβαση επιταγής). Περαιτέρω, το πρόσωπο αυτό «λήπτης» μπορεί να μεταβιβάσει την επιταγή σε άλλο πρόσωπο «άλλος κομιστής» με οπισθογράφηση, δηλαδή θέτοντας την υπογραφή του στο πίσω μέρος της επιταγής, δίνοντάς την σε δανειστή του που έχει χρέος προς αυτόν, ο οποίος θα έχει το δικαίωμα της πληρωμής της στην πληρώτρια Τράπεζα.

Οι κομιστές της επιταγής και κάτοχοι της είναι νόμιμοι κομιστές, μόνο όταν στηρίζουν το δικαίωμά τους σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων, δηλαδή υπάρχει μια κανονικότητα στις υπογραφές της επιταγής πριν από αυτούς. Η επιταγή ως μέσο πληρωμής είναι από το νόμο πληρωτέα με την εμφάνιση ακόμη και την ημέρα έκδοσής της. Η προθεσμία εμφάνισης είναι οχτώ (8) ημέρες από την επομένη της χρονολογίας έκδοσής της και πρέπει να πληρωθεί στον νόμιμο κομιστή της και στον τόπο έκδοσης. Στην πράξη, συνήθως είναι η έκδοση μεταχρονολογημένης επιταγής, η οποία ουσιαστικά επιμηκύνει την προθεσμία εμφάνισης της και επιπλέον μεταθέτει την έναρξη του χρόνου παραγραφής. Η πληρώτρια Τράπεζα δεν υποχρεούται απέναντι στο νόμιμο κομιστή της επιταγής να πληρώσει αυτήν. Υποχρεούται μόνο απέναντι στον εκδότη με βάση τη σύμβαση επιταγής. Όταν η επιταγή που εμφανίστηκε εμπροθέσμως στην Τράπεζα προς πληρωμή δεν πληρωθεί, επειδή δεν υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια του εκδότη ονομάζεται ακάλυπτη.

77) Ποιες είναι οι πιο γνωστές Ρήτρες στη συναλλαγματική ;

- ρήτρα άνευ ευθύνης του εκδότη για τη μη αποδοχή ,
- ρήτρα «ουχί εις διαταγή» (η συναλλαγματική δεν μπορεί να μεταβιβαστεί με οπισθογράφιση, μόνο με εκχώρηση),
- ρήτρα «άνευ διαμαρτυρικού», που σημαίνει ότι ο κομιστής έχει δικαίωμα αναγωγής κατά του εκδότη , οπισθογράφου και τριτεγγυητή χωρίς να απαιτείται προηγουμένως η σύνταξη διαμαρτυρικού .

78) Τι γνωρίζετε για τη μεταβίβαση της συναλλαγματικής και ποια τα αποτελέσματά της;

Οπισθογράφιση της συν/τικής : τρόπος μεταβίβασης της συν/τικής , η οποία αποτελεί τίτλο από τη γένεση του εις διαταγή. Για την οπισθογράφιση απαιτείται υπογραφή που συνήθως τίθεται στο πίσω μέρος της συν/τικής. Η οπισθογράφιση δεν πρέπει να γίνεται με αίρεση ή όρο- μερική οπισθογράφιση είναι άκυρη .

Ο τελευταίος κάτοχος της συν/τικής , για να θεωρηθεί ότι είναι νόμιμος κομιστής, πρέπει να στηρίζει το δικαίωμα του σε αδιάκοπη σειρά οπισθογραφήσεων , δηλαδή οι οπισθογραφήσεις πρέπει να συνδέονται μεταξύ τους και να μην έχει μεσολαβήσει διακοπή ►- η διακοπή επέρχεται π.χ, όταν η υπογραφή του ενός οπισθογράφου δεν έχει τεθεί ιδιόχειρα αλλά υπάρχει μόνο η σφραγίδα του καταστήματος, ή ένας από τους κομιστές την έχασε και αυτός που την βρήκε τη μεταβίβασε περαιτέρω με οπισθογράφιση.

Αποτελέσματα της οπισθογράφισης : μεταβιβαστικά (των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη συν/τική), εγγυητικά (οι οπισθογράφοι ευθύνονται απέναντι στο νέο κομιστή εις ολόκληρον), νομιμοποιητικά (ο νέος κομιστής νομιμοποιείται στην άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από τη συν/τική).

Πληρωμή της συναλλαγματικής . Ο κομιστής συν/τικής που πρέπει να πληρωθεί σε ρητή ημέρα ή σε προθεσμία από την χρονολογία ή από την όψη είναι υποχρεωμένος να την εμφανίσει είτε κατά την ημέρα που πρέπει να πληρωθεί , είτε σε μια από τις δύο επόμενες εργάσιμες ημέρες.

79) Τι γνωρίζετε για τη μεταβίβαση και την πληρωμή της επιταγής;

Μεταβίβαση της επιταγής = Η επιταγή που εκδόθηκε ως πληρωτέα υπέρ κατονομαζόμενων προσώπων χωρίς ή με ρητή ρήτρα σε διαταγή, μπορεί να μεταβιβαστεί με οπισθογράφιση. Η οπισθογράφιση μπορεί να γίνει και υπέρ του ίδιου του εκδότη ή κάθε άλλου υπόχρεου. Τα πρόσωπα αυτά μπορούν να οπισθογραφήσουν πάλι την επιταγή. Στην οπισθογράφιση της επιταγής και στα δικαιώματα που απορρέουν από αυτή, εφαρμόζονται οι κανόνες που διέπουν την οπισθογράφιση στη συναλλαγματική.

Εμφάνιση και πληρωμή της επιταγής

- Η επιταγή είναι πληρωτέα εν όψει, δηλαδή με την εμφάνισή της. Κάθε αντίθετη ρήτρα θεωρείται σα να μην έχει γραφεί.
- Η επιταγή, όταν εμφανίζεται για πληρωμή πριν από την ημέρα που σημειώνεται ως χρονολογία έκδοσής της – δηλαδή είναι προχρονολογημένη – είναι πληρωτέα κατά το χρόνο της εμφάνισης.
- Η επιταγή που εκδόθηκε και είναι πληρωτέα στην ίδια χώρα, εμφανίζεται για πληρωμή μέσα σε 8 ημέρες.
- Η επιταγή που εκδόθηκε σε χώρα διαφορετική από τη χώρα της πληρωμής, εμφανίζεται σε 20 ημέρες, εφόσον οι χώρες έκδοσης και πληρωμής βρίσκονται στην ίδια ήπειρο. Η προθεσμία αυτή των 20 ημερών γίνεται 70 ημέρες εφόσον οι χώρες βρίσκονται σε διαφορετικές ηπείρους.
- Ως αφετηρία για τις παραπάνω προθεσμίες λαμβάνεται η ημέρα της έκδοσης της επιταγής.

Η τράπεζα δεν είναι οφειλέτης του ποσού της επιταγής, αλλά βάσει της σύμβασης επιταγής που έχει καταρτίσει με τον πελάτη, εξυπηρετεί τις ανάγκες του και αναλαμβάνει την υποχρέωση να πληρώνει τις επιταγές του σε χρήμα, με αντίστοιχη χρέωση του ποσού από τον τραπεζικό λογαριασμό που τηρεί ο εκδότης στην εν λόγω τράπεζα. Επισημαίνουμε ότι, παρά το ότι δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο – Ν. 5960/1933-, στη τραπεζική επιταγή αναγράφεται ρητά ο αριθμός του τραπεζικού λογαριασμού του εκδότη σε χρέωση του οποίου θα γίνει η πληρωμή της επιταγής.

Ο πληρωτής – δηλ. η τράπεζα -, πληρώνοντας την επιταγή, μπορεί να απαιτήσει να του παραδοθεί αυτή εξοφλημένη από τον κομιστή. Ούτε ο θάνατος, ούτε η ανικανότητα του εκδότη, που επέρχονται μετά την έκδοση της επιταγής, θίγουν τα αποτελέσματά της επιταγής. Ο κομιστής, δεν μπορεί να αρνηθεί μερική πληρωμή. Σε περίπτωση μερικής

πληρωμής , ο πληρωτής μπορεί να απαιτήσει να γραφεί σημείωση στην επιταγή και να του δοθεί εξόφληση για αυτή .

Τα πρόσωπα που ενάγονται από επιταγή μπορούν να αντιτάξουν κατά του κομιστή τις ενστάσεις που στηρίζονται στις προσωπικές τους σχέσεις με τον εκδότη ή τους προηγούμενους κομιστές , μόνο αν ο κομιστής κατά την κτήση της επιταγής ενήργησε εν γνώσει προς βλάβη του οφειλέτη.

80) Ποιες είναι οι Ομοιότητες και ποιες οι διαφορές μεταξύ συναλλαγματικής και επιταγής;

ΟΜΟΙΟΤΗΤΕΣ

- * Είναι αξιόγραφα για τα οποία ισχύει η αρχή της ενσωμάτωσης
- * Εμπλέκουν πρόσωπα με τρεις ιδιότητες: εκδότης, πληρωτής, λήπτης-κομιστής
- * Εφόσον λειτουργούν ως «εις διαταγήν», μεταβιβάζονται με οπισθογράφηση- ως προς την οποία ισχύουν τα νομιμοποιητικά, μεταβιβάσιμα και εγγυητικά αποτελέσματα καθώς και η αρχή της καλόπιστης κτήσης
- * Τα τυπικά στοιχεία είναι ίδια(απλή καθαρή εντολή πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού, καθορισμός πληρωτή, τόπος πληρωμής, χρονολογία και τόπος έκδοσης, υπογραφή εκδότη)

ΔΙΑΦΟΡΕΣ

- * η ονομασία διαφέρει(στην μια είναι «συναλλαγματική» στην άλλη «επιταγή»)
- * στην επιταγή δεν είναι αναγκαίο να υπάρχει χρόνος λήξης(διότι είναι πληρωτέα επί τη εμφανίσει) και το
- * όνομα του λήπτη διότι μπορεί να εκδοθεί εις τον κομιστή
- * Πληρωτής στη συναλλαγματική μπορεί να είναι οποιοδήποτε πρόσωπο ενώ στην επιταγή μόνο τράπεζα
- * Η συναλλαγματική είναι δεκτική αποδοχής ενώ η επιταγή όχι(τυχόν αποδοχή της θεωρείται ως μη γεγραμμένη)
- * Απαραίτητο στοιχείο της συναλλαγματικής είναι να αναφέρεται ο λήπτης ενώ στην επιταγή όχι (η επιταγή μπορεί να εκδοθεί και εις τον κομιστή)

- * Η συναλλαγματική λήγει με 4 διαφορετικούς τρόπους ενώ η επιταγή λήγει πάντα ενόψει(και η συναλλαγματική μπορεί να εκδοθεί ενόψει όμως έχει πολύ μεγάλη προθεσμία προς εμφάνιση, δηλαδή, ένα έτος από την έκδοσή της, ενώ η προθεσμία στην επιταγή είναι μόλις 8 ημέρες)
- * Στην συναλλαγματική γίνεται οπισθογράφηση και προς και από τον πληρωτή ενώ στην επιταγή οπισθογράφηση προς τον πληρωτή ισχύει μόνον ως εξόφληση ενώ από τον πληρωτή απαγορεύεται και αν γίνει είναι άκυρη.
- * Η μη πληρωμή επιταγή επισύρει και ποινικές κυρώσεις

81) Τι γνωρίζετε για το δικαίωμα παραγραφής και το ζήτημα του αδικαιολόγητου πλουτισμού;

- Αναγωγή είναι η απαίτηση του δικαιούχου κατά των απογραφέντων της επιταγής
- Ουσιαστική προϋπόθεση αναγωγής είναι ότι η επιταγή εμφανίστηκε εμπρόθεσμα και δεν πληρώθηκε αδιάφορα ποιας αίτιας και τυπικής προϋπόθεσης είναι η βεβαίωση της άρνησης πληρωμής και μπορεί να γίνει είτε με διαμαρτυρικό είτε με έγγραφη χρονολογημένη δήλωση πληρωτή πάνω στην επιταγή είτε με την ρήτρα ανέξοδος επιστροφή
- Οφειλέτες από αναγωγή είναι ο εκδότης οι οπισθογράφοι, τριτεγγυητές
- Η παραγραφή της απαίτησης του κομιστή επέρχεται 6 μήνες μετά την λήξη προθεσμίας προς εμφάνιση της επιταγής
- Η απαίτηση των οφειλετών από αναγωγή παραγράφεται 6 μήνες από την ημέρα που ο υπόχρεος πλήρωσε
- Σε περίπτωση έκπτωσης του κομιστή ή σε παραγραφή των αναγωγικών του αξιώσεων ο κομιστής έχει αξίωση κατά του εκδότη και των οπισθογράφων για αδικαιολόγητο πλουτισμό
- Η αξίωση αυτή παραγράφεται 5 έτη από την χρονολογία έκδοσης της επιταγής

82) Τι είναι το σήμα; Κατονομάστε τουλάχιστον 3 λόγους απαράδεκτου.

Ως σήμα, κατά το άρθρο 121 παρ.1 Ν 4072/2012, ορίζεται κάθε σημείο, το οποίο είναι δεκτικό γραφικής παράστασης και κατάλληλο να διακρίνει το προϊόν ή την υπηρεσία μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων. Στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου αναφέρονται ενδεικτικά σημεία, που μπορούν να αποτελέσουν σήματα, όπως λέξεις, επωνυμίες, γράμματα, ήχοι κλπ . Περαιτέρω και όσο αφορά στην προστασία και κτήση δικαιώματος επ αυτού, λεκτέα είναι τα εξής:

Η κτήση του δικαιώματος επί του σήματος προϋποθέτει, πέρα από την πλήρωση των θετικών αντικειμενικών προϋποθέσεων του άρθρου 121 και τη μη συνδρομή των απόλυτων(άρθρο 123)και των σχετικών(άρθρο 124)λόγων απαράδεκτου, οι οποίοι αποκλείουν τη δυνατότητα κτήσης του εν λόγω δικαιώματος ή δικαιολογούν την ακυρότητά του μετά την κτήση του. Αναφορικά με τους απόλυτους λόγους απαράδεκτου, ισχύουν τα ακόλουθα:

Στα μη αποδεκτά στοιχεία ενός εμπορικού σήματος ανήκουν (Ν.4072/2012, άρθρο 123): η μη δεκτικότητα αναπαράστασης του με γραφή, η μη διακριτική ικανότητα, η οποιαδήποτε δήλωση παραπέμπει σε είδος, επίπεδο ποιότητας, προσδιορισμό ποσότητας, γεωγραφικής περιοχής, χρόνου παραγωγής ή στοιχείων που χαρακτηρίζουν ένα αγαθό ή μια παροχή. Στους προηγούμενους λόγους ου καθιστούν απολύτως απαράδεκτο ένα σήμα συμπεριλαμβάνονται και οι κοινόχρηστες λέξεις, τα σχήματα, οτιδήποτε είναι αντίθετο σε χρηστό ήθος ή θίγει τη δημόσια τάξη, κάτι που παραπλανεί, οι σημαίες, τα εμβλήματα, τα σύμβολα, οι θυρεοί και τα επισήματα των χωρών, τα θρησκευτικά σύμβολα και η κατάθεση σήματος που αντίκειται στην καλή πίστη. Το σήμα προστατεύεται τόσο από το αστικό και το διοικητικό, όσο και από το ποινικό δίκαιο. Επιπλέον, των παραπάνω λόγων μη αποδοχής σήματος υπάρχουν κάποιες περιπτώσεις, οι οποίες ορίζονται ως “σχετικές αιτίες” απαράδεκτου. Αυτές αναφέρονται σε ενδεχόμενες ταυτίσεις ή ομοιότητες με άλλα σήματα, η ταύτιση με σήμα που αποτελεί στοιχείο φήμης μιας εταιρείας ή αυτά τα σήματα που θίγουν δικαιώματα βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας.

83) Τι είναι ο αθέμιτος ανταγωνισμός;

Με τον όρο **Αθέμιτος ανταγωνισμός** χαρακτηρίζεται το σύνολο των μεθόδων εμπορικού ανταγωνισμού που κολάζονται από τον Νόμο, όταν στη προσπάθεια προσέλκυσης καταναλωτικού κοινού χρησιμοποιούνται δόλια μέσα όπως απομίμηση ονόματος ή εμπορικού σήματος, δυσφήμιση ανταγωνιστών, ή προϊόντων τους, παραπλανητικές διαφημίσεις κ.ά. Προκειμένου να τεθεί θέμα αθέμιτου ανταγωνισμού θα πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις: **α. Να υφίσταται σχέση ανταγωνισμού, β. η πράξη να τελείται με πρόθεση ανταγωνισμού, γ. Η πράξη να είναι αντικειμενικά ικανή να επιφέρει τα επιδιωκόμενα με αυτήν αποτελέσματα και δ. να αντίκειται στα χρηστά ήθη.** Η χαρακτηριστικότερη εμφάνιση αθέμιτου ανταγωνισμού είναι κάθε πράξη που συντελείται με τον σκοπό της εκτόπισης ανταγωνιστών από την αγορά και στη συνέχεια της ανενόχλητης ανάπτυξης της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Είναι πιθανό, εξαιτίας των πράξεων αυτών να κινδυνεύσει και η υπόσταση ολόκληρου του επιχειρηματικού κλάδου. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του αθέμιτου ανταγωνισμού εντάσσονται πράξεις οι οποίες ενδέχεται να προκαλέσουν σύγχυση στο καταναλωτικό κοινό αναφορικά με μία επιχείρηση, με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες της ή ακόμη και με την επιχειρηματική δραστηριότητα μίας ανταγωνιστικής επιχείρησης. Χαρακτηριστικές και συνήθεις περιπτώσεις είναι η χρήση όμοιου ή παρόμοιου εμπορικού σήματος, συσκευασίας, επωνυμίας, διακριτικού γνωρίσματος ή logo. Μια ακόμα περίπτωση είναι η διάδοση αναληθών ειδήσεων εντός του πλαισίου της αγοράς, με στόχο τη δυσφήμιση μίας ανταγωνιστικής επιχείρησης ή η χρήση από τον παραγωγό ή τον πάροχο παραπλανητικών ή ψευδών ενδείξεων ή ισχυρισμών ικανών να παραπλανήσουν τους καταναλωτές αναφορικά με τις ιδιότητες των προϊόντων.

